

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

WILLIAM
SHAKESPEARE

HIRÇIN KIZ

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: ÖZDEMİR NUTKU

TÜRKİYE BANKASI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

II.
BASIM

Genel Yayın: 2549

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**WILLIAM SHAKESPEARE
HIRÇIN KIZ**

**ÖZGÜN ADI
THE TAMING OF THE SHREW**

**İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
ÖZDEMİR NUTKU**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213**

**EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**DÜZELTİ
ASLIHANAĞAOĞLU**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

I. BASIM, HAZİRAN 2012, İSTANBUL

II. BASIM, OCAK 2014, İSTANBUL

ISBN 978-605-360-615-4 (KARTON KAPAKLI)

**BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK**

LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203

TOPKAPI İSTANBUL

(0212) 612 58 60

Sertifika No: 11931

**Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91**

Fax. (0212) 252 39 95

www.iskulturlar.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

WILLIAM SHAKESPEARE

HIRÇIN KIZ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN.
ÖZDEMİR NUTKU

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Oyun Üzerine

1. Genel

Dilimize daha önce *Hırçın Kız* ve *Huysuz Kız* başlıklarıyla aktarılan¹ *The Taming of The Shrew* (*Aksi Kızın Uysallaştırılması*), Eser Kayıt Bürosu'nun kayıtlarına 2 Mayıs 1594 tarihinde girmiştir: “*Peter Shorte. Edited unto him for his copie under master warden Cawoodes hande a booke intituled A pleasent conceyted historie called ‘The Tayminge of a Shrowe.’*”² *Hırçın Kız*³, 1594 tarihinde 1. quartodan Cuthbert Burby tarafından yayımlanmış, Peter Short tarafından basılmıştır. Peter Short 1596 yılında bu metni yayıncı Burby için ikinci kez basmıştır. 1603'te Short'un ölümünden dört yıl sonra bu metin Short'un varislerinden izin alınarak 1607'de Nicholas Linge tarafından bir kez daha basılmıştır. Ancak bu kötü düzenlenmiş quarto Shakespeare'in kendisinden izin alınmadan ve bozularak yayımlanmış bir uyar-

-
- 1 Daha önceki çeviriler şunlardır: *Yola Getirilen Hırçın Kız*, çev. Mehmet Şükrü. Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi, İstanbul 1934; *Hırçın Kız*, çev. Nureddin Sevin, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1946; *Huysuz Kız*, çev. Bülent Bozkurt, Remzi Kitabevi, İstanbul 1997.
 - 2 Peter Alexander, *Shakespeare's Life and Art*, James Nisbet and Co. Ltd., London, 1946 s. 69.
 - 3 Okuyucu ve tiyatro izleyicisinin zihninde yıllardan beri yer etmiş olan başlığı değiştirmemek için *The Taming of The Shrew* başlığını biz de *Hırçın Kız* olarak Türkçeye aktardık.

lamaydı. En önemlisi de bunu yayımlayan ve basan kişilerin Marlowe'un *Dr. Faustus*'u ile *Tamburlaine (Timurlenk)* adlı oyunlarından metne uymayan bazı parçaları da bu metne eklemiş olmalarıydı. Bu oyunu 1594'te "Pembroke's Man" adlı topluluk oynamış, sonra da taşra turnesinden dönen başka bir topluluk, "Chamberlain's Man", aynı yılın Haziran ayında temsil etmişlerdi. Anlaşılan, oyun 1593 yılındaki büyük veba salgınından önce yazılmıştır. Bu da Shakespeare'in Pembroke topluluğunu bıraktığı yıl olan 1592'dir.

Bu ikinci topluluğun oynadığı metin daha düzgün olan 1. folioda basılmıştır. Ancak "doğru" diyebileceğimiz metin, yazarın ölümünden yedi kadar yıl sonra, 1623'te 1. folio temel alınarak basılan, toplu oyunlarını içeren baskıyla hayata geçirilmiştir. Bu foliodaki metin de tiyatronun reji defterinden alınmıştır. Bu oyun düzeni defterinde o dönemin ünlü oyuncularını adları da vardır; Richard Burbage'ın yanı sıra o dönemde çok sevildiği anlaşılan John Sincklo ya da Sinckler adlı oyuncunun hem sahneleme aşamasında hem de tiradlarda oyuna katkıda bulunduğu anlaşılmıştır. Sonradan King's Company'nin ortaklarından ve topluluğun başoyuncusu olan Nicholas Tooley de Shakespeare'in metnini deşifre eden oyuncularından biridir.⁴

Bu komedya birçok açıdan İtalyan komedyasından esinlenmiştir. Nitekim Shakespeare Tranio ve Grumio adlarını Plautus'un *Mostellaria (Küçük Hayalet)* adlı oyunundan almıştır. Ama yazarın asıl esinlendiği kaynak, Avrupa komedyasına taze bir hava getiren ve oyunlarını Ferrara Sarayı'nda oynatan Ludovico Ariosto'dur. Ariosto da oyunlarını Terentius ile Plautus'a borçludur. Bunlardan biri de *I Suppositi (Sahteciler)* adlı oyunuydu, Shakespeare bu oyunun İngilizce çevirisini okumuştur. Bu oyunda bir yan karakter olan Petrucchio, *Hırçın Kız*'da tamamen değişik bir biçimde bir baş

4 Bkz. H. J. Oliver, "Introduction," *The Taming of The Shrew*, Oxford University Press, 2008. E-Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

karakter durumuna girmiş, Ariosto'nun oyununda Bianca üzerine kurulu entrika, Petruchio ile Katherine arasındaki ilişkiye dönüşmüştür. Shakespeare'in oyununda da kılık değiştiren âşıklar ve sahte bir baba vardır. Yazar bu oyuna birbirini geliştiren iki önoyun eklemiş, kalaycı, dilenci ve her zaman sarhoş Christopher Sly karakteri ve onun başından geçenler ile o dönemdeki Londra seyircisi ile yakın bir empati kurmuştur. Burada Christopher Sly aynı zamanda *Hırçın Kız* adlı oyunun seyircisi olmuştur. Böylece metin Ariosto'nun metninden tamamen farklı bir biçimde "oyun içinde oyun" düzeneği içinde geliştirilmiştir. Ne yazık ki, önoyunlar kusurlu bir biçimde, yukarda belirttiğimiz bozuk quartodan alınmıştır. Ayrıca baskıda da hatalar yapılmış ve sonuç olarak yazarın yazdığından değişik, hatalı bir metin ele geçmiştir. Bugün elimizde olan özgün metin –düzeltilmiş de olsa– bazı boşlukları ve belirsizlikleri içermektedir. Yazarın dışında gelişen bu hatalara rağmen, *Hırçın Kız* oyununu yazdığı sırada on dokuz yirmi yaşlarında olan Shakespeare'in dehası yine de belli olmaktadır.

2. Önoyun

Önoyun'un kaynağı henüz tam olarak bilinmediği gibi, hiçbir araştırmacı da bunu öğrenme gereksinimi duymamıştır. Ancak Shakespeare çocukluğunda evrensel bir masal olan "uykucu" ya da "sarhoş adam" masalını duymuş olabilir; bu masalda bir adamın uyanınca kendisini çok zengin bir konakta pahalı giysiler içinde ve uşaklar arasında bulup bir soylu efendi olduğuna inanması anlatılır. Benzer masallar hemen hemen bütün ulusların folklorunda vardır. Gerçi on sekizinci yüzyıla kadar Avrupa'da bilinmiyordu ama bir örneğini de *Binbir Gece Masaları*'nda buluruz: Halife Harun el Reşid, Ebu Hasan'a tıpkı önoyundaki gibi bir oyun oynayıp eğlenir.

Shakespeare'den önce böyle bir masal İngilizceye çevrilmemiştir. 1584 yılında Heuterus'un Latince olarak yayımladığı ve Shakespeare'in okumamış olduğu *De Rebus Burgundicis* (*Burgundi Bilmecesi*) aşağı yukarı 1600 yıllarında Goulart adlı biri tarafından Fransızcaya, 1607'de Edward Grimeston tarafından İngilizceye çevrilmiştir. Grimeston'un çevirisinde Burgundi dükü İyi Yürekli Philip sokak ortasında sızıp kalmış sarhoş bir işçiyi görünce ona bir oyun oynamak ister, adamı o halde sarayına getirtir, üstüne pahalı giysiler giydirir, uyanınca çok zengin bir şölen düzenletip tekrar sarhoş eder ve sokakta bulduğu yere taşıtır. Bu masal Shakespeare'in yazdığından tamamen farklıdır. Ancak bazı diyaloglarda ufak tefek benzerlikler görülmektedir. Bir gün bu yapıtın daha eski bir çevirisi bulunursa *Hırçın Kız*'daki önoyun ile karşılaştırmak daha sağlıklı bir sonuç doğuracaktır.

Sly sahnelerinin kaynağı üzerinde kesin bir bilğimiz olmaması değerlendirilmesine engel değildir. Sly ile Meyhaneci Kadın ile başlayan önoyun, hiç kuşkusuz seyircinin ilgisini çekecek niteliktedir. Sly, birkaç bardak kırdıktan sonra Meyhaneci Kadın tarafından sokağa atılır:

SLY

İnan ki tepelerim.

MEYHANECİ KADIN

Hadi oradan, prangaya vurulası sarhoş dilenci!

SLY

Hadi sana aşağılık orospu, Sly'lar dilenci değildir. Kayıtlara bak da gör, biz Richard Fatih'le birlikte geldik. Bunun için *paucas pallabris*, dünyanın canı cehenneme. Sen de çeneni kapa!

MEYHANECİ KADIN

Kırdığın bardakların parası ne olacak?

SLY

Bir metelik bile vermem. Aziz Jeronimy hakkı için git başımdan.

O soğuk yatağına git de kendini ısıt.

MEYHANECİ KADIN

Ben yapacağımı bilirim. Üçüncü kale bekçisini buraya getireyim de gör sen.

(Çıkar.)

SLY

Üçüncü, dördüncü, hatta beşincisini de getir. Ona yasayla cevap veririm. Buradan bir santim bile kıınıldamam ulan. Gelsin bakalım. Benden de selam söyle.

(I/1: Önoyun 1)

Latince bilmediğı halde, kendini bilgiliymiş gibi göstermek için lüğat paralayan ve her şeyi birbirine karıştıran, sonra da sızıp kalan kalaycı Sly'ı avdan dönen bir soylu görür, maiyetindekilere onu malikânesine taşımalarını söyler. Bunu sırf eğlenmek için yapar. Bu sahnedeki konuşmalar bir yandan sınıf çatışmasını ima ederken diğeryandan soyluların işçilere karşı aşağılayıcı tavrını da gösterir.

Oyuncuların girişı bu önoyuna yeni bir renk getirir. İşte bu oyuncular *Hırçın Kız* adlı oyunu temsil edecekler, Sly da onları seyredecektir. Bunun bir komedya olduğunu söylediklerinde, Sly komedyanın ne olduğunu bilmediğı için "comedy" sözcüğünü mal, eşya, emtia anlamına gelen "comonty=commodity" olarak anlar. Aslında "commodity"i de söyleyemediğı için "comonty" der. Biz bunu "komedya" – "ko-medyum" olarak çevirdik.

HİZMETLİ

Efendimizin oyuncuları iyileştiginizi öğrenmişler,
Size eğlenceli bir komedya oynamak için gelmişler,
[...]

SLY

Güzel, oynasınlar bakalım. Şu “ko-medyum” dediğiniz şey, Yılbaşı sıçraması, takla atan cambazlar gibi bir şey değil mi?
(I/1: Önoyun 2)

Sly uyandıktan sonra lordun ve hizmetlilerin ona soylu kişilere gösterildiği gibi saygıyı göstermelerine kızar, “Siz beni delirtmek mi istiyorsunuz? Ben Christopher Sly değil miyim?” diye bağırır. Eğlenceyi başlatan lord ve hizmetli-ler onun bir soylu efendi olduğunu ve bu evde oturduğunu, ama evhamdan aklını bozduğunu söyleyip sonunda ikna ederler. “Artık iyileştiğim için şükürler olsun Tanrı’ya” diyen Sly’ı hepsi “Amin” diyerek yanıtlarlar. Genç bir uşağı kadın kılığına sokup karısı olarak tanıtırlar. Sly, “Ona nasıl hitap etmeliyim?” diye sorar. Lord, “Madam” demesi gerektiğini söyler.

SLY

İyi de, Alice madam mı, Joan madam mı?

LORD

Yalnızca “madam” yeterli, lordlar karılarına böyle hitap eder.

SLY

Madam karı, diyorlar ki rüya görüyormuşum,
On beş yıldır ya da daha uzun bir süredir uyuyormuşum.
(I/1: Önoyun 2)

Oynanan oyunun I. Perde, 1. Sahne’sinin sonunda Sly’ı uyuklarken yakalarız. Hizmetli beğenip beğenmediğini sorduğunda, Sly, “...iyi bir şeye benzediği muhakkak, ” dedikten sonra, “Daha devam edecek mi?” diye ekler. Belli ki ya sıkılmıştır, ya uyumuş ve oyunu izlememiştir. Karısı kılığındaki uşak, “Lordum, henüz başladı, ” dediğinde, Sly, “Mükemmel bir eser bu madam karı... bitse bari” diye ya-

nıtlar. Bu, Sly'ı oyunda son görüşümüzdür. Yazar yukardan, balkondan oyunu seyreden Sly'ın öyküsünü burada bitirmiş midir, yoksa bazı parçalar kayıp mı olmuştur? Sanki bu önoyuna bir “son oyun” gerekirmiş hissine kapılıyor insan.

Ön oyunda güldürüden daha derin bir yön vardır. Burada kişiliği silinmek istenen bir sınıf temsil edilir. Lord ile Sly arasındaki ilişkinin paraleli Petruchio ile Katherina arasındaki ilişkidir. Burada da Petruchio'nun dobra ve gözü pek Katherina'yı süt dökmüş kedi durumuna getirmesi söz konusudur. Ama aslında ne Sly, ne Katherina kendi kimliklerini kaybetmezler. Zeki bir kadın olan Katherina evliliğini ve kendini kurtarmak için Petruchio'ya “boyun eğiyormuş” gibi yapar. Kimlik ve kişilik birbirinden farklı şeylerdir. Sly'ın bir süre için kimliği değişir, ama kişiliği değişmez. Katherina'nın ise kimliği değişmez, ama kişiliği değişmiş gibi görünür. Aralarındaki fark budur.

3. İkincil Olay Dizisi

Bianca ve talipleri ile gelişen ikincil olay dizisinin kaynağı üzerinde hiçbir belirsizlik yoktur. Hatta Shakespeare, Lucentio'nun kimliğini açığa çıkardığı anda kaynağına gönderme bile yapmıştır:

LUCENTIO

İşte Lucentio burada. Gerçek Vincentio'nun gerçek oğlu,
Sahteciler gözlerinizi bağlarken
Kızınız evlilik bağlarıyla benim oldu. (V/1)

“Sahteciler” için İngilizce metinde “supposes” sözcüğü kullanılmış; George Gascoigne 'nin oyununun adı da *Supposes* olduğuna göre, yazar bu sözcükle kaynağı göstermiştir. Oyunun iç kapağında “Ariosto tarafından İtalyanca yazılmış, Graves Inn'li Bay George Gascoigne tarafından İngilizceye çevrilmiştir” yazısı vardır.

Ariosto-Gascoigne öyküsünde Erostrato (Shakespeare'de Lucentio), ilk görüşte âşık olduğu Damon'un (Baptista) kızı Polynesta (Bianca) ile gizlice ilişki kurar. Bunu başarmasının nedeni de kılık değiştirip Damon'un konağına uşak olarak girmesidir. Erostrato'nun başuşağı Dulipo (Tranio) da efendisinin kılığına girer. Erostrato'nun rakibi yaşlı Cleander'dir (Gremio). Öykü, hemen hemen *Hırçın Kız*'daki gibi gelişir. Erostrato oradan geçen bir yolcuyu (Öğretmen) Shakespeare'in oyunundaki gibi kandırıp babası Philogano (Vincentio) diye tanıtır. Efendisinin yerini alan uşak ve uşağın yerini alan efendi Latin komedyasında da sık kullanılan bir şeydi. Shakespeare bazı değişiklikler yapmıştır. Örneğin, Ariosto'nun oyununda Polynesta gebe kalır, oysa Bianca evleninceye kadar bakiredir. Ariosto'nun oyununda klasik komedyanın değişmezi olan asalak tipi Pasiphilo için Shakespeare oyununda bir yer bulamamıştır. Polynesta'nın sırdaşı olan bir hemşire vardır, ama Bianca gebe olmadığı için bu tip de Shakespeare'in oyununda yoktur. Bunların yerine Shakespeare, Bianca için bir üçüncü talibi, Hortensio'yu eklemiştir. Hortensio da kılık değiştirerek Litio adıyla Bianca'ya müzik öğretmeni olmuştur; tıpkı Lucentio'nun Cambio adı altında Latince öğretmeni olması gibi. Kısacası, Shakespeare'in "sahteciler"i Ariosto'nunkinden sayıca daha çoktur.

Shakespeare'in oyunundaki Bianca ile geliştirilmiş olan ikincil oyun dizisi, genel olarak Plautus'un başı çektiği antik Latin komedyasından çok farklı değildir.⁵ Kılık değiştirmeler, sevgililerin rekabeti, bir yabancıнын başkasının kimliğine bürünmesi, akılların karışması, aldanmalar, *quid pro quo*⁶ sahneler, yalanlar, çeşitli düzenbazlıklar vb. Hele

5 Bu konuda iyi bir inceleme için bkz. W. E. Harold, *Shakespeare's Use of Mostellaria in The Taming of The Shrew*, "Shakespeare Jahrbuch, Heidelberg 1970, ss. 188-94.

Bir şeyin yalanla bir şeyi yapıldığını (Lat. <https://rantey.org>)

V. Perde, 1. Sahne'de Lucentio'nun babası Vincentio'nun başına gelenler, sahteciliğin doruğudur. Lucentio'nun uşağı, efendisinin babasını tanımadığını söyler, hele küçük yaştan beri yetiştirip emek verdiği uşağı Tranio'nun Vincentio'yu tanımadığını söyleyip kendisinin Lucentio olduğunu iddia etmesi bardağı taşıran son damla olur. Penceredeki yabancı- nın ben Vincentio'yum demesi de cabası. Gerçek Vincentio bu "sahteciler" yüzünden nerdeyse zindana atılmak üzere- dir ki, Gremio bu işte bir katakulli olduğunu sezerek engel olur. Lucentio ortaya çıkınca da gerçek anlaşılır. Az da olsa, *Supposes*'daki bazı konuşmaları Shakespeare biraz değiştire- rek kullanmıştır. Örneğin, baba Philagano'nun "Oğluma ne yaptın, aşağılık herif, " sözleri ile baba Vincentio'nun "Söyle alçak, oğlum Lucentio nerde?" demesinde oğulun öldürülmüş olabileceği korkusu sezilir. Başka bir örnek, Philagano'nun uşağı ile konuşmasıdır: "Beni tanımıyor musun?" Uşak, "Hatırladığım kadarıyla efendim, şimdiye kadar sizi hiç görmedim." Shakespeare'in Vincentio'su so- rar: "Buraya gel, serseri. Beni unuttun mu ha?" Biondello, "Unutmak mı? Hayır efendim. Nasıl unutturum, sizi haya- tımda hiç görmedim ki."

Shakespeare, Bianca'yı sadece Katherina ile zıtlık yaratmak için işlememiştir. Katherina'nın böyle aksi ol- masındaki nedeni de dolaylı olarak göstermiştir. Bianca, babasının sevgili, şımartılmış kızıdır. Bianca'ya gösterilen sevginin onda biri bile Katherina'ya gösterilmemiştir. As- lında kişilik sahibi olan Katherina'dır, ama silik ve her şeye boyun eğen kurnaz Bianca ona tercih edilmektedir. Zaten dobra ve açık sözlü olan Katherina'nın –hele o dö- nemde– başa baş söz yarıştırması erkeklerin gözünde onu aksi, hırçın ve huysuz yapmıştır. Ama oyun ilerledikçe bu durum seyircinin gözünde Katherina'yı daha sempatik yapar. Petruchio'nun baskısı ile Katherina seyirci için aynı zamanda bir kurban olmaktadır.

4. Katherina ile Petruchio

Petruchio'nun aksi bir kız olarak tanınan Katherina'yı uysallaştırması, herhalde maço erkeğin hayalidir. Sokrates'in büyük bir düşünür olmasının nedeni karısı Ksantippe'nin aksi ve huysuz olmasına bağlanır. Bizde Karagöz'ün karısı da aksidir, ama aynı zamanda şirrettir, Karagöz'ün kafasında boza pişirir. Hemen tüm ülkelerin folklorunda aksi ve huysuz kadınlar vardır. Çünkü bunlar güldürü ögesini ateşlerler.

Aksi bir kadının uysallaştırması teması üzerine önemli bir kaynak Richard Hosley tarafından bulunmuştur. Bu manzum olarak yazılmış bir baladdır. Bu baladın başlığı *A Merry Jest of a Shrewde and Curste Wyfe, Lapped in Morelle Skin, for her Good Behavyour*'dur.⁷ Bu balad Katherina-Petruchio olay dizisine oldukça iyi bir kaynak olmuştur. Ancak en büyük fark uysallaştırma eyleminde izlenir. Baladda bir şeytan olarak da görülen aksi kadının da babasının sevgili evladı olan bir küçük kız kardeşi vardır. Aksi ve huysuz kadın evlenip kocasının evine gider ve bir süre sonra uysallaşmış olarak babasının evine döner. Kabataslak bu *Hırçın Kız*'da da böyledir. Ancak baladda koca kadının elbiselerini yırtıp kan getirene kadar kızcılık sopasıyla çıplak tenine vurur, kadın bayılır. Shakespeare, bu insanlık dışı işkenceyi beğenmediğinden, uysallaştırma işlemi için aşırı yollara başvurmamayı tercih etmiştir. Shakespeare'in Petruchio-Katherina ilişkisi için yeni bir bulguya gitmesine gerek yoktu, çünkü buna benzer karı-koca ilişkileri halk masallarında vardı; güveyin eski elbiselerle düğün törenine gelmesi, kadının kocası ne derse onu onaylaması, kocaya mutlak itaat, hatta şapkayı beğenmemiş görünerek onu ayaklarıyla ezmek vb. halk masallarında da görülür.⁸

7 Richard Hosley, "Sources and Analogues of *The Taming of The Shrew*", *Huntington Library Quarterly*, no. 27, 1964, ss. 289-308

8 İngiliz halk masalları için bkz. J.H. Brunvand, "The Folktale Origin of *The Taming of The Shrew*", *Shakespeare Quarterly*, 17, 1966, ss. 345-59.

Petruchio'nun aksi ve hırçın bir kadının eğitilmesini bir atmacanın, bir şahinin eğitilmesiyle bir tutan zihniyeti, her ne kadar komedya açısından çekici gibi görünse de, o dönemde erkek gözüyle kadına nasıl bakıldığını açık ve seçik göstermektedir. Aksi bir kızın uysallaştırılmasını konu alan bu oyunun o dönemde çok sayıda erkek seyircisi olduğunu tahmin etmek zor değildir. Katherina'nın ikinci sahnede elerini iple bağlayıp kız kardeşi Bianca'yı hırpalaması seyirci gözünde eğlenceli olduğu kadar, bir antipati de oluşturmuş olabilir. Ama oyun ilerledikçe ve Katherina Petruchio'nun acımasızlığı altında bir kurban olmaya başladığında seyirci bu kez Katherina'ya sempati duymaya başlamış olabilir.

Gremio olsun, Hortensio olsun, Katherina'nın ilk görüldüğü sahnede ondan sanki insanlıktan nasibini almamış bir yaratıkmış gibi söz ederler; hem de Katherina'nın önünde... Gremio, Katherina için fahişelere uygulanan bir cezayı önerir:

GREMIO

Onu teşhir cezasına çarptırmak daha doğru. (I/1)

[...]

HORTENSIO

Bizi bu gibi şeytanlardan koru yüce Tanrım!

GREMIO

Beni de Tanrım! (I/1)

[...]

GREMIO

Bu cehennem ifritinin yüzünden mi

Onu kafese kapatıyorsunuz, sinyor Baptista?(I/1)

Bırakın kadını, hangi insan bu kadar hakarete sabır gösterir? O dönemde bu hakareti erkek etti mi haklı oluyor, kadın ağzını açıp aynı şekilde konuştu mu fahişe, deli ya da ifritin olup çıkıyor. Katherina'nın çekincesiz, dobra konuş-

ması o dönemde erkekler için herhalde hiç alışılmadık bir tavidir. Katherina kişilikli bir kadındır ve bunun sonuna kadar savunmasını seven biridir. Sivri dilli olması da yanına bir erkeğin yanaşmasını istememesindendir. Çünkü o erkeklerin kadınların kişiliğini yok ettiklerini sezmiştir. Bu hakaretlere karşın yine de babasının önünde terbiyeli davranır.

Shakespeare bu oyunu güldürmek için yazmıştır. Ama oyun ilerleyip biz Katherina'ya sempati duymaya başlayınca güldürü olmaktan çıkar, başka bir atmosfere dönüşür. Bir kukla oyununda İbiş'in başkasına vurmasını kabul edebiliriz, ama Petruchio'nun Katherina'yı uysal bir kadın haline getirecek diye onun kişiliğini yok etmesini kabul edemeyiz. Hele bugünkü seyirci bu durumdan hiç hoşlanmayacaktır. Öyleyse ne yapmak gerekli? Bugün bu oyun nasıl sahnelenmeli? Yönetmen Yücel Erten, Katherina'nın bileklerini kesmesiyle bir yanıt bulmaya çalışmıştı. Bu kuramsal olarak güzeldi. Ama oyunun gidişatı bunu göstermediği için finalde aykırı kaldı. Bence odak noktası Baptista olmalı. Baptista kötü biri değildir, yalnızca bir kızını sevip ötekini aşağılaması adil bir baba olmadığını gösterir. Katherina'nın aksiliği ve hırçınlığı bu yüzdendir. Bu yüzden Bianca'yı kıskanır. Bianca ise babası tarafından şımartıldığı için gizliden gizliye Katherina'yı kızdırır ve herkesin yanında masum kızı oynar.

Shakespeare öteki erkekler yanında Petruchio'yu tam erkek, Katherina'yı da tam kadın yapmasıyla sanatsal açıdan akıllıca bir zıtlık sağlamıştır. Bu zıtlık bir süre oyunun ilgi odağı olmaktadır. Ama Petruchio'nun Katherina ile evlenmesinden sonraki gelişim bu zıtlıktan gelen merakı azaltmakta ve oyun tamamen başka bir yola girmektedir. Bu evliliğe Katherina itiraz eder, ama itirazı bir işe yaramaz. Petruchio, emrivaki ile pazar günü evleneceklerini söyler. Katherina, "Ben de pazar günü önce seni asılmış görmek isterim, " demesine karşın Petruchio'nun, "Sabırlı olun beyler, ben kendim seçiyorum onu; / Alan razı, satan razı, bundan

size ne?” demesiyle iş biter. Kızı alan kendisi, satan kızın babasıdır. Artık Katherina’nın söz hakkı yoktur. Baptista’nın Katherina’yı başından savmak için hiçbir şey söylememesi iyi bir baba olmadığının göstergesidir.

BAPTISTA

E kızım Katherina, niye hâlâ canın sıkkın?

KATHERINA

Hâlâ bana “kızım” mı diyorsunuz?

Önce şunu söyleyeyim ki,

Bana karşı pek derin bir baba şefkati gösterdiniz doğrusu,

Beni böyle yarı kaşık birine vermek istediğiniz için;

Bu adam her şeyin üstesinden söve saya geleceğini sanan,

Zır deli, küstah, küfürbaz bir soytarıdan başka bir şey değil.

(II/1)

Öz kızı Katherina bunları söylemesine karşın, Baptista’nın vurdumduymazlığı çok ilginçtir. Oyunda kılık değiştirip sahte kimliğe bürünen kişiler arasında bence en sahtekârı Baptista’dır. O başından atmak için Katherina’yı hiç istemediği bir adamla evlendirmekte tereddüt etmemiştir.

Ancak itiraf etmemiz gereken gerçek, on dokuz yirmi yaşlarındaki Shakespeare’in karakter oluşturma konusunda daha acemilik dönemindeyken ustalığa erişmiş oluşudur. Petruchio, Katherina’dan daha aksi, daha huysuzdur. Uşak Curtis’in, “Bu da gösteriyor ki, bizimki aksilikte ondan haskın çıkmış, ” deyişi de bundandır. Uşak Peter de, “Kadıncağızı kadının kendi huyuyla kahrediyor, ” der.

Shakespeare, Katherina’nın 16 yaşında, kız kardeşi Bianca’nın da 14 yaşında olduklarını düşünmüş olabilir. Başka deyişle günümüz ölçütlerine göre iki kız da henüz evlenme çağının olgunluğuna erişmemişlerdir. Ama bugün bile köylerde erginlik çağına ermiş 13 yaşında bir kızın bile evlendirildiği düşünülürse, o dönem İngiltere’si

için bu pek aykırı olmayabilir. Zaten Petruchio'nun aşkla ilişkisi yoktur. Daha I. Perde, 2. Sahne'de söylediği gibi Padua'ya serüven ve zengin bir kadın bulmak için gelmiştir: "Ben parayla evlenmeye geldim Padua'ya, / Padua'ya geldim, parayla evlenip talihle başgöz olmaya." Petruchio daha sonra Katherina'yı baba Baptista'dan istemeye geldiğinde hemen çeyiz konusunu açar: "Şimdi söyleyin bana: Kızınızın sevgisini kazanırsam / Onunla evlenince alacağım çeyiz ne olacak acaba?" Petruchio ayrıca Katherina'yı elde edip Bianca'nın serbest kalmasını sağlarsa, Bianca'nın taliplerinden de bir şeyler alacaktır.

Petruchio pek duygulu olmasa da güçlü kadın karakterinden anlayan bir erkektir. Katherina'nın direnmesi ve erkeklere karşı koyması onun ilgisini çekmiş, heyecanlandırmıştır. Nitekim Katherina, Hortensio'nun başında lavtayı parçaladığında şöyle der:

PETRUCHIO

Ee, basbayağı capcanlı, keyifli bir kızmış;

Şimdi on kat daha gözüme girdi.

Onunla konuşmaya ne kadar can atıyorum bir bilseniz!

(II/1)

Burada aşk elbette söz konusu değildir. Ama Petruchio, kendisi gibi güçlü bir kızın meydan okumasına karşı kendisini kanıtlamak isteğiyle hareket etmeye başlar. İlk karşılaşmaları keyifli bir söz düellosu ile geçer. Petruchio karşısında kendi gibi hazırcevap bir kız bulunca, ona âşık olmasa bile büyük ilgi duyar. Kızı "Hırçın kedilikten çıkarıp / Rahata ermiş diğer kediler gibi bir ev kedisi" yapacaktır.

Petruchio bir şeye başlamadan önce plan yapmasını iyi bilen bir adamdır. Örneğin, Katherina ile ilk karşılaşmasından önce nasıl davranması gerektiğini kararlaştırır:

PETRUCHIO

[...]

Ve geldiğinde ona bir güzel dil dökerim.

Diyelim ki köpürüp azarladı, dosdoğru ona dönüp

“Sesiniz bülbül sesi kadar güzelmiş, ” derim.

Suratını mı astı, “yüzünüz çiy zerrecikleri ile yıkanmış

Sabah gülleri kadar berrakmış, ” derim.

Diyelim, hiçbir şey söylemeden dilsiz gibi durdu,

O zaman güzel sözlerini över,

İnsanın içine işleyen düzgün konuşmasından söz ederim.

Defolup gitmemi söylerse,

Sanki yanında bir hafta kalmamı önermiş gibi

Ona teşekkür ederim.

Eğer evlenmeyi reddederse,

Nikâh ilanını ne zaman astırıp evleneceğimi sorarım.

(II/1)

Petruchio önceden kararlaştırdığı bu taktikle anlamazlığı oynayarak, daha doğrusu işine geldiği gibi anlayarak ve işi oldubittiye getirerek Katherina'nın rızası olmadan onunla evlenir. Nikâhtan sonra da sanki zor kullanmıyormuş gibi görünüp, yaptığı her tersliği Katherina'nın iyiliği için yaptığını söyleyerek kızın direncini kırmayı planlar ve bu planını da başarılı bir biçimde sonuçlandırır.

O dönemdeki seyircinin tamamen Petruchio'nun tarafında olduğunu söylemek de doğru olmayabilir, çünkü ikinci perdeden itibaren Katherina seyircinin sempatisini kazanır; Petruchio'nun sahte öfkesine karşı Katherina'nın zekâsı, dayanıklılığı ve uşakları koruması seyircide iz bırakır. Petruchio nikâh günü gecikince Katherina,

Bu utanç kimsenin değil, benim.

Aslında gönlüm olmadığı halde,

Zorla itildim ben bu evliliğe,

İki ayağımızı bir pabuca sokup
Keyfine göre nikâh günü koyup
Kendi başına buyruk, çılgın bir zorbaya
İstemeyerek varıyorum ben, (III/2)

dediğinde, Tranio utançla, “Sabırlı olun sevgili Katherina, ”
diyerek onu teselli eder. Baptista da henüz ergenlik yaşında
olan büyük kızına baba olarak ilk kez anlayış gösterir:

Git kızım, ağladığın için sana darılamam,
Çünkü böyle bir hakaret bir azizi bile çileden çıkarır;
Hele senin sabırsız yaradılışındaki bir hırçın kız için
haydi haydi.
(III/2)

Hele nikâh günü Petruchio eski püskü ve uyumsuz giyimi
ile geldiğinde, Katherina’yı her zaman bir şeytan ya da iblis
gibi gören Gremio bile, “Kız onun yanında bir kuzu, bir gü-
vercin, avlanmış ceylan, ” demekten kendini alamaz.

Oyunun sonlarına doğru Kate sihirli formülü bulur:
Petruchio’ya itiraz etmeyecek, onun dediğini yapacak, ama
kendi bildiğini okuyacaktır. Katherina’nın Hortensio’nun
karısı Dul’a ve Lucentio’nun karısı Bianca’ya “evli bir ka-
dının görevleri” konusundaki tiradında bu açıdan ciddi bir
tavır takınılmaması gerekmektedir. Bu tirada ironik bir hava
verildiği takdirde doğru bir yoruma gidilebilir diye düşü-
nüyorum. Bu tirad doğrudan ciddi bir biçimde verildiğinde
hem oyunun güldürü yanına, hem de bugünkü seyircinin
anlayışına aykırı bir final ortaya çıkmış olur.

Özdemir Nutku

Kısa Kaynakça

- Alexander, Peter, *Willam Shakespeare: Complete Works*, London, 1954.
- Alexander, Peter, *Shakespeare's Life and Art*, James Nisbet and Co. Ltd., London, 1946.
- Brunvand, J.H., "The Folktale Origin of *The Taming of The Shrew*," *Shakespeare Quarterly*, 17, 1966.
- Bullough, Geoffrey, *Narrative and Dramatic Sources of Shakespeare*, 1. Cilt, 1961.
- Granville-Barker H., Harrison G. B., *A Companion to Shakespeare Studies*, Cambridge, 1955.
- Harold, W. E., "Shakespeare's Use of *Mostellaria* in *The Taming of The Shrew*," *Shakespeare Jahrbuch*, Heidelberg, 1970.
- Hibbard, G.R., *The Taming of The Shrew*, New Penguin Shakespeare, Harmondsworth, 1968.
- Hosley, Richard, "Sources and Analogues of *The Taming of The Shrew*," *Huntington Library Quarterly*, no. 27, 1964.
- Hulme, Hilda M., *Explorations in Shakespeare's Language*, 1962.
- Kittredge, George L., *Complete Works of Shakespeare*, ed. George Lyman, Boston, 1936.
- Noble, Richmond, *Shakespeare's Biblical Knowledge*, 1935.
- Nutku, Özdemir, *Elizabeth Dönemi ve Shakespeare Sözlüğü*, Kabcacı Yay., Istanbul, 2008.
- Oliver, H. J., "Introduction," *The Taming of The Shrew*, Oxford University Press, 2008.
- Onions, C.T., *A Shakespeare Glossary*, Oxford, 1986.
- Partridge, Eric, *Historical Slang*, Penguin Books, Middlesex, 1982.
- Schmidt, Alexander, *A Shakespeare Lexicon*, 2 cilt, Berlin, 1962.
- Sisson, C. J., *New Readings in Shakespeare*, 1961.
- Spevack, Martin, *A Shakespeare Thesaurus*, Georg Olms Verlag, Hildesheim / Zürich / N.Y., 1993.

- Tilley, M. P., *A Dictionary of Proverbs in England in the Sixteenth and the Seventeenth Centuries*, Ann Arbor, Michigan, 1950.
- Waldo, T.R., - T.W.Hebert, "Musical Terms in *The Taming of the Shrew*, " *Shakespeare Quarterly*, 10, 1959.
- Wickham, Glynne, *Early English Stages*, 2. Cilt, London, 1963.
- Wright, Joseph, *The English Dialect Dictionary*, 6 cilt, Oxford, 1961.

Kişiler

KATHERINA	(Aynı zamanda “Katherine” ve “Kate” Padualı MINOLA, Hırçın Kız)
BIANCA	Katherina’nın küçük kız kardeşi
BAPTISTA	Katherina’nın babası
PETRUCHIO	Veronalı bir soylu, Katherina’nın talibi, sonradan kocası
GRUMIO	Petruchio’nun uşakları
CURTIS	
NATHANIEL	
PHILIP	
JOSEPH	
NICHOLAS	
PETER	Petruchio’nun uşakları
GREMIO	Padualı zengin, yaşlı bir adam, Bianca’nın taliplerinden biri
HORTENSIO	Başka bir talip, bir süre müzik ve matematik öğretmeni LITIO olarak kılık değiştirir
LUCENTIO	Pisalı, Bianca’nın genç talibi, sonradan kocası; uzun bir süre kılık değiştirip, yabancı dil öğretmeni CAMBIO olarak görünür

TRANIO	Lucentio'nun uşağı, uzun bir süre kendini LUCENTIO olarak tanıtır
BIONDELLO	Lucentio'nun hizmetlilerinden biri
VINCENTIO	Lucentio'nun babası
SAHTE OKUL ÖĞRETMENİ	(“BİLGİÇ”) Mantualı, kendini VINCENTIO olarak tanıtır
DUL KADIN	Sonradan Hortensio'nun karısı olur
TERZİ	
TUHAFİYECİ	
SUBAY	
DİĞER UŞAKLAR	Lucentio ile Baptista'nın hizmetlileri

Önopyunlarda

CHRISTOPHER	(aynı zamanda “Christophero”) SLY sarhoş bir kalaycı ve dilenci
MEYHANECİ KADIN	Belki Wincot'lu MARIAN HACKET
BİR LORD, UŞAĞI ve HİZMETLİLERİ	
BİR GEZİCİ OYUNCU TOPLULUĞU,	sonradan “oyun içinde oyun”un sanatçıları

Ön Oyun 1¹

(Dilenci Christopher Sly ile Meyhaneci Kadın girerler.)

SLY

İnan ki, tepelerim.

MEYHANECİ KADIN

Hadi oradan, prangaya vurulası sarhoş dilenci!

SLY

Hadi sana aşağılık orospu, Sly'lar dilenci değildir. Kayıtlara hak da gör, biz Richard Fatih'le² birlikte geldik. Bunun için *paucas pallabris*³, dünyanın canı cehenneme. Sen de çeneni kapa!

MEYHANECİ KADIN

Kırdığın bardakların parası ne olacak?

SLY

Bir metelik bile vermem. Aziz Jeronimy⁴ hakkı için git başımdan.

O soğuk yatağına git de kendini ısıt.

1 "induction" Elizabeth dönemi İngilizcesine göre "bir işe başlamadaki ilk adım" anlamındadır. Biz bunu "önoyun" olarak düşündük.

2 Sly, Fatih William adını duymuştur, ama "fatih" sözünü soyadı sandığı ve William adını anımsayamadığından "Richard Fatih" der.

3 (Lat.) Birkaç kelime. Sly, anlamlarını bilmediği sözcükleri olur olmaz kullanıyor. Bu sözcükler Thomas Kyd'ın o dönemde popüler bir oyun olan *Spanish Tragedy* adlı intikam tragedyasının kahramanı Hieronimo tarafından söylenir.

Aziz Jerome demek istiyor.

MEYHANECİ KADIN

Ben yapacağımı bilirim. Üçüncü kale bekçisini buraya getireyim de gör sen.

(Çıkar.)

SLY

Üçüncü, dördüncü, hatta beşincisini de getir. Ona yasayla cevap veririm. Buradan bir santim bile kıınıldamam ulan. Gelsin bakalım. Benden de selam söyle.

(Olduğı yerde sızar. Borular çalınır. Bir lord maiyetiyle avdan dönmektedir.)

LORD

Hey avcı, iyi bak tazılarıma.
Merriman'ı iyice soluklandır...
Zavallı köpeğın ağzı köpürmüş yorgunluktan...
Clowder'i de koy o pes sesli kancığın yanına.
Gördün mü oğlum, o çalılığı dönerken
Ve hiçbir iz kalmamışken
Silver nasıl da kokuyu alıverdi!
Yirmi sterline bile o köpeğı elden çıkarmam.

BİRİNCİ AVCI

Bellman da onun kadar iyidir efendimiz:
O kaybettiğimiz izi bulunca nasıl da havladı,
Sonra bugün iki kez de
En duyulmayacak kokuların izini buldu.
İnanın bana, bence o köpek daha iyi.

LORD

Sen delisin: Echo da onun kadar çevik olsaydı,
Öylesinin bir düzinesine değışmezdim onu.
Onları iyice doyur, iyi bak hepsine;
Yarın ava çıkmak niyetindeyim yine.

BİRİNCİ AVCI

Başüstüne lordum.

LORD

Bu da ne? Ölü mü, sarhoş mu? Bakın bakalım, nefes alıyor mu?

İKİNCİ AVCI

Alıyor, lordum. İçkiyle bu kadar kızılaşmasaydı,
Böyle bir yatakta derin uyuyamaz, donardı.

LORD

Sersem hayvan. Nasıl da domuz gibi yatıyor!
Suratsız ölüm, ne çirkin ve iğrenç bir görünüşün var!
Beyler, bir oyun oynayacağım ben bu sarhoşa.
Ne dersiniz, onu götürüp yatırsalar bir yatağa,
Güzel kokulu elbiseler giydirip parmaklarına yüzükler
taksalar,
Yatağının yanına ağzının suyunu akıtacak bir sofra
kursalar,

Gözlerini açtığında süslü giysileriyle
Çevresinde pervane olmuş hizmetliler görse,
Bu dilenci kim olduğunu unutmaz mı acaba?

BİRİNCİ AVCI

İnanın lordum, başka seçeneği olamaz bence.

İKİNCİ AVCI

Uyanınca şaşkınlığa uğrardı.

LORD

Tıpkı onu memnun edecek bir rüya,
Ona layık olmayan bir hayal gibi.
Öyleyse yerden kaldırın, rolünüzü iyi oynayın.
Onu en güzel odama taşıyın,
Duvarlara iç gıcıklayıcı resimler asın.
Şu pis kafasını da sıcak kokulu sularla yıkayın,
Odanın güzel kokması için tütsüler yakın.
Uyanınca tatlı, ilahi bir ses duyması için
Çalgıcılar hazır olsun.
Eğer bir şey söyleyecek olursa
Hemen yerlere kadar eğilin
“Devletlimiz ne emrediyorlar?” demeye hazır olun.
Biriniz içi gülsuyu dolu, çiçeklerle süslü
Gümüş bir tasla hizmet etsin,

Bir diğeri ibrik, öbürü havlu tutsun,

“Efendimiz ellerini serinletmek isterler mi acaba?”

diye sorsun.

Biriniz de elinde pahalı bir giysiyle beklesin,

Hangi giysiyi giymek istediğini sorsun.

Başka biri de av köpeklerinden, atından dem vursun.

Onun rahatsızlığı için hanımının yas tuttuğunu söylesin:

Bir süredir aklını kaçırdığına onu inandırсын,

Eğer o sırada nasıl olduğunu soracak olursa,

Rüya gördüğünü, kendisinin anlı şanlı bir lordan başka biri

Olmadığını söyleyin.

Bunu yapın, hem de gayet doğal yapın beyler.

Eğer bu abartıya kaçmadan yapılırsa,

Güzel bir eğlence olur, fevkalade eğleniriz.

BİRİNCİ AVCI

Lordum, size garanti veririm,

Hepimiz rollerimizi öyle bir oynarız ki,

Bizim böyle hizmet ettiğimizi görünce,

Bizim verdiğimiz payeden daha aşağı olmadığına

inanacaktır.

LORD

Hadi, uyandırmadan götürün onu yatağa,

Uyanınca herkes görevinin başına.

(Sly dışarı taşınır. Bir trompet sesi duyulur.)

Evlat, bu trompet sesi de neymiş, git öğren.

(Hizmetli çıkar.)

Herhalde yolculuk yapan, burada dinlenmek isteyen

Soylu kişilerden biri olmalı.

(Hizmetli girer.)

Evet, kimmiş?

HİZMETLİ

Yüce kişiliğinizin izni olursa,

Size oyunlarını sunmak isteyen oyuncularmış.

(Oyuncular girer.)

LORD

Yaklaşmalarını söyleyin... Arkadaşlar hoş geldiniz!

OYUNCULAR

Teşekkür ederiz yüce efendimiz.

LORD

Bu gece burada kalmak niyetindeymişsiniz, öyle mi?

BİRİNCİ OYUNCU

Siz yüce efendimiz, eğer hizmetimizi kabul buyurursanız.

LORD

Yürekten evet. Şu arkadaşı hatırladım,
Bir keresinde çiftçinin büyük oğlunu oynuyordu.
Hani o kibar hanıma diller döküp kur yapıyordunuz.
Adınızı unutmuşum: Ama rol size çok uymuştu,
Çok inandırıcı bir şekilde oynuyordunuz.

İKİNCİ OYUNCU

Sanırım Soto'yu kastediyorsunuz efendim.

LORD

Evet, ta kendisi. Mükemmel bir iş çıkardınız...
Buraya da tam zamanında geldiniz.
Bir eğlence düzenlemek üzereydim,
Siz de becerinizle bana çok yardımcı olabilirsiniz.
Bu gece oyununuzu seyredecek bir lordumuz var
Onun garip davranışlarını görüp kaptırırsanız
Kendinizi tutup tutamayacağınızdan kuşkuluyum...
Çünkü devletli şimdiye kadar hiç oyun seyretmemiş...
Birdenbire kendinizi tutamayıp kahkahayı basarsanız,
Onu gücendirirseniz; benden söylemesi.
Onun sabrını taşırır gülümsemeniz bile.

BİRİNCİ OYUNCU

Kaygılanmayın efendimiz;
Dünyanın en gülünç insanı bile olsa,
Biz kendimizi tutmayı biliriz.

LORD

(Hizmetliye.)

Bana bak evlat, onları kilere götür,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Hepsini teker teker bir güzel ağırla.

Evimde ne varsa, ne istiyorlarsa ver onlara.

(Hizmetli ve oyuncular çıkarlar.)

– Sen de uşağım Barthol'mew'a git.

Tepeden tırnağa bir leydi gibi giyinsin.

Sonra da götür onu sarhoşun odasına,

“Madam” diye hitap edip saygı gösterirsin ona.

Benim adıma söyle, gözüme girmek istiyorsa,

Soylu hanımlar lordlarına nasıl davranıyorlarsa

Öyle davransın o da sarhoşa.

Sarhoşun yanında tatlı dil ve güler yüzle

Tıpkı leydilerin davranışı göstereceğin.

“Lordumun emirleri nedir?

Eşiniz, hanımınız görevini nasıl yerine getirsin?

Sevgisini nasıl göstereceğin?”

Diyerek onu şefkatle kucaklasın,

Baştan çıkaran öpücüklere boğsun,

Sonra başını onun göğsüne dayayıp

Sanki yedi yıldır

Kendini iğrenç bir dilenciden başka bir şey sanmayan

Efendisinin iyileşmesinden duyduğu sevinçtenmiş gibi,

Gözyaşları döksün;

Eğer delikanlının kadınlar gibi,

Isırmama gözyaşı dökme yeteneği yoksa,

Bir mendilin içine sakladığı bir soğan parçası ile

Bunu sağlayabilir mükemmel bir şekilde,

Ne olursa olsun, sulu gözlü biri oluverir.

Bu işi elinden geldiği kadar çabuk becermesini sağla;

Birazdan başka isteklerimi de belirteceğim.

(İkinci Hizmetli de çıkar.)

Biliyorum, o delikanlı kibar bir hanımın zarif tavırlarını,

Sesini, yürüyüş ve hareketlerini iyi taklit edecektir.

O sarhoşa “kocam” dediğini duymayı iple çekiyorum,

Adamlarımın bu hamhalat köylüye saygı gösterirken

Kendilerini tutmaya çalıştığını gözümle görmek istiyorum.
İçeri girip şunlarla bir daha görüşeyim:
Orada bulunmam aşırı neşenin taşkınlığını epey hafifletir,
Yoksa şamata haddinden fazla yükselir.

(Çıkarlar.)

Ön oyun 2

(Yukarıda⁵ sarhoş Sly ve ellerinde giysiler, leğen, ibrik,
ve daha başka şeyler taşıyan hizmetliler ile
Lord girerler.)

SLY

Tanrı aşkına, bir çanak bira.

BİRİNCİ HİZMETLİ

Efendimiz bir kadeh beyaz Kanarya şarabı içmek arzu
etmezler mi?

İKİNCİ HİZMETLİ

Efendimiz bu meyve salatasından tatmak istemezler mi?

ÜÇÜNCÜ HİZMETLİ

Efendimiz bugün ne giymeyi arzu ederler acaba?

SLY

Ben Christophero Sly'ım; bana "efendimiz" deyip dur-
mayın. Hayatımda Kanarya şarabı içmiş değilim; yemem
için bir şey verecekseniz sığır pastırması verin. Bir daha
ne giyeceğimi de sormayın, çünkü ceketim yok, ama sır-
tım var, çoraplarım yok ama bacaklarım var, ayakkabı-
larım yok ama ayaklarım var... daha doğrusu ayaklarım
ayakkabılarımdan daha büyük, bu yüzden parmaklarım
ayakkabıların burnundan etrafı seyreder.

LORD

Tanrı efendimizi bu boş evhamdan kurtarsın!
Böyle bir soydan gelen, bu kadar güçlü bir adam

Nasıl olur da böyle bir düşüş gösterir!

Bu kadar malı mülkü olan, bu kadar itibarlı bir adam

Nasıl olur da böyle kötü bir ruhun pençesine düşer!

SLY

Siz beni delirtmek mi istiyorsunuz? Ben Christopher Sly değil miyim? Burton-heath'li yaşlı Sly'ın oğlu, doğuştan seyyar satıcı, eğitimi yün tarakçılığı, gerektiğinde ayı oynatıcılığı, şimdiki mesleği kalaycılık olan Sly değil miyim ben? Marian Hacket'e sorun isterseniz, şu Wincot'taki meyhanenin şişko sahibine; beni biliyor mu, bilmiyor mu: Hesap defterine bana on dört peni bira borcu yazmamışsa, beni Hristiyanlığın en yalancı herifi ilan edin. Görüyorsunuz ya, aklım hâlâ başımda! İşte...

ÜÇÜNCÜ HİZMETLİ

İşte eşiniz, leydi de bu yüzden yas tutuyor ya.

İKİNCİ HİZMETLİ

İşte bu yüzden de uşaklarınızın hiç keyfi yok.

LORD

Zaten bu yüzden de soyunuz sopunuz evden kaçtılar,
Bu garip çılgınlığınız yüzünden kovulduklarını sandılar.
Ey soylu lord, bir düşün soyunun nereden geldiğini,
Sürgünden geri çağır o bildiğimiz eski düşüncelerini,
Ve bu süfli, aşağılık evhamını sürgün et uzaklara.
Gör, bak uşakların nasıl hizmet ediyorlar sana,
Hepsi bir işaretinle görevlerini yapmaya hazırlar.
Müzik mi istiyorsun? (*Müzik.*) Al işte, Apollon çalıyor,
Ve yirmi kafesteki bütün bülbüller ötüyor.

Arzun uyumak mı yoksa?

Götürürüz hemen seni özenerek yapılmış
Semiramis'in şehvet dolu, süslü yatağından
Daha yumuşağına, daha tatlısına.

Yürümek mi istiyorsun? Halılar yayalım yoluna.

Ata mı binmek istersin? Hemen eyerlesinler,

Altınlı, incili koşumlar taksınlar.

Şahinle ava mı çıkmayı arzu edersin?

Tarla kuşlarının tepesine süzülen şahinleriniz var.

Ya da kendin mi avlanmak istersin?

Zağarların havlamaları göklerde yankılansın,

Topraktaki kovuklardan keskin titreşimler gelsin.

BİRİNCİ HİZMETLİ

İstediğin av tavşanlarıysa,

Tazılarınız uzun soluklu geyikler kadar hızlıdır...

Evet, karacalar gibi uçar giderler.

İKİNCİ HİZMETLİ

Resimden mi hoşlanıyorsun? Hemen koşup getiririz,

Akarsuda yıkanırken Adonis'in yağlıboya resmini,

Rüzgârda dalgalanan sazlar gibi soluğuyla kıpırdayıp

oynaşan

Çalılığa gizlenip onu seyreden Cythera'nın portresini.

LORD

İstersen sana Io bakireyken nasıl aldatılıp kaçırıldı;

Olayı olduğu gibi canlandıran o resmi gösterelim.

ÜÇÜNCÜ HİZMETLİ

Ya da Daphne'nin diken dolu bir koruda dolaşmasını;

Bacakları çizik çizik, kanadığına yemin edebilirsin,

O kadar ustaca yapılmış bir resim ki,

Bunu gören Apollon'un üzüntüden ağladığına inanabilirsin.

LORD

Sen bir lordsun, başka bir şey değilsin.

Şu giderek bozulan çağımızda

Bütün kadınlardan daha güzel bir karın var senin.

BİRİNCİ HİZMETLİ

Senin yüzünden o güzel yüzünü kaplayan

Kötü niyetli seller gibi gözyaşı dökmeden önce

Dünyanın en güzel yaratığıydı,

Ama yine de kimseden aşağı kalmaz kadınlığı.

SLY⁶

Ben lord muyum şimdi? Böyle bir karım mı var benim?
Rüyada mıyım? Şimdiye kadar olanlar mı rüyaydı yoksa?
Uyumuyorum: Görüyorum, işitiyorum, konuşuyorum,
Burnuma güzel kokular geliyor, yumuşak şeyler
hissediyorum.

Hayatım üzerine yemin ederim ki, ben sahiden bir lordum.
Ne kalaycı, ne de Christophero Sly'ım.
Eh hadi şu bizim leydiyi getirin de bir görelim.
Yanında da bir bardak bira da olsun.

İKİNCİ HİZMETLİ

Devletlim ellerini yıkamayı arzu buyururlar mı acaba?
Aklınızın başına gelmiş olması çok sevindirici.
Hele şükür, kim olduğunuzu hatırlayabildiniz sonunda!
Şu son on beş yıldır sürekli rüyadaydınız,
Uyandığınızda uykudaymış gibi uyanıktınız sanki.

SLY

On beş yıl ha! Yaman bir uykuymuş, vay canına.
Peki ama bu kadar zaman hiçbir şey söylemedim mi?

BİRİNCİ HİZMETLİ

A evet efendimiz, söylediniz, ama saçma sapan şeylerdi,
Bu geniş, güzel odada yattığınız halde,
Tekmeyle kapıdan dışarı atıldığınızdan söz ederdiniz,
Toprak testilerde, damgasız maşrapalarda,
Eksik bira getirdiği için meyhaneci kadını
Savcıya şikâyet edeceğinizden dem vururdunuz.
Arada sırada da Cicely Hacket diye seslenirdiniz.

SLY

A evet, o karının hizmet eden kızlarından biri.

ÜÇÜNCÜ HİZMETLİ

Aman efendim siz ne meyhane bilirsiniz, ne öyle bir kızı.
Ne de o adlarını saydığınız kişileri...
Stephen Sly'mış, Yunanlı yaşlı John Naps'mış,

6 Sly kendini Lord Sly olarak tanıtarak Arşiv mantığını kullanarak konuşmaya başlar.

Yok Peter Turf, Henry Pimpernel...

Bunun gibi daha birçok falan filanı bilmezsiniz.

Bu gibiler ne yaşamışlardır, ne de siz görmüşsünüzdür.

SLY

Artık iyileştiğim için şükürler olsun Tanrı'ya!

HEPSİ

Amin!

(Bir leydi gibi giyinmiş, arkasında maiyetiyle uşak girer.)

SLY

Hepinize teşekkür ederim, bu size bir şey kaybettirmez.

UŞAK

Soylu efendimizin keyifleri nasıl?

SLY

Meryem hakkına, keyfim çok iyi,

Şimdi keyfim olmayacak da ne zaman olacak?

Karım nerede?

UŞAK

Karınız benim soylu lordum: Emriniz nedir?

SLY

Siz benim karımsanız, neden bana “kocam” demiyorsunuz?

Bana “lordum” diyen sadece uşaklarımdır.

Ben sizin kocanızım.

UŞAK

Hem kocam ve hem lordum, hem lordum ve hem kocam,

Ben sizin itaatkâr karınızım.

SLY

Bunu ben de biliyorum... Ona nasıl hitap etmeliyim?

LORD

Madam.

SLY

İyi de Alice madam mı, Joan madam mı?

LORD

Yalnızca “madam” yeterli, lordlar karılarına

böyle hitap eder.

SLY

Madam karı, diyorlar ki rüya görüyormuşum,
On beş yıldır ya da daha uzun bir süredir uyuyormuşum.

UŞAK

Evet, ama bana otuz yıl kadar uzun geldi,
Onca yıldır yatağınızdan sürgün edildim.

SLY

Demek o kadar uzun. Hadi hepiniz beni onunla yalnız bırakın.

(Lord ve hizmetliler çıkarlar.)

Hanımfendi soyunun ve yatağıma gelin şimdi.

UŞAK

Soylular soylusu lordum, sizden rica ederim,
Bir iki gece kadar beni bağışlayın,
Hiç olmazsa güneş batıncaya kadar,
Çünkü doktorlarınız önemle belirttiler,
Hastalığınızın tekrarlaması tehlikesi olduğu için
Henüz yatağınıza girmemem gerekirmiş.
Umarım bu geçerli bir mazeret olur.

SLY

Evet, olabilir, ama öyle bir dikildi ki, buna zor dayanacağım. Tekrardan rüyama dönmek ödümü patlatıyor. Bu durumuma rağmen, çaresiz bekleyeceğim.

(Bir hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Efendimizin oyuncularını iyileştirdiğinizi öğrenmişler,
Size eğlenceli bir komedyaya oynamak için gelmişler,
Fazla kederin kanınızı dondurduğunu
Kuruntunun da evhamı beslediğini düşündükleri için
Doktorlarınız bunu çok yerinde görmüşler.
Bu yüzden bir oyun seyretmenin size iyi geleceğini,
Zihninizi binlerce zarara kapayıp hayatınızı uzatacak
Neşe ve eğlenceyle hazırlamayı uygun görmüşler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SLY

Güzel, oynasınlar bakalım. Şu “ko-medyum” dediğiniz şey, Yılbaşı sıçraması, takla atan cambazlar gibi bir şey değil mi?

UŞAK

Hayır efendimiz, çok daha eğlenceli bir şeydir.

SLY

Bacağımın arasında kimin eli var gibi bir oyun mu?

UŞAK

Bir tür hikâye.

SLY

Eh görelim bakalım. Madam karı, gel yanıma otur şöyle, Devran dönüyor, bir daha genç olmayacağız biz de.

I. Perde

1. Sahne

(*Selam borusu. Lucentio ile adamı Tranio girerler.*)

LUCENTIO

Tranio, sanat kenti güzel Padua'yı görmek için
İçimi dayanılmaz bir istek kaplayınca
Bolluk diyarı Lombardiya'yı bırakıp
Büyük İtalya'nın bu eğlenceli bahçesine geldim,
Babamın sevgisi, izni ve iyi niyeti,
Bir de güvenilir uşağım,
Senin arkadaşlığın buna katılınca
Her isteğim yerine geldi.
Artık bu havayı soluyarak buraya yerleşir,
Bilgimizi arttırır, entelektüel çalışmalar yaparız.
Ben ciddi insanlarıyla tanınan Pisa'da dünyaya geldim,
Babam Vincentio bütün dünya ile ticaret yapan
Büyük bir tüccardır, Bentivolii soyundan gelir.
Floransa'da yetişmiş olan Vincentio'nun oğludur;
Bu serveti erdemle kaplamak için,
Artık burada bütün umutlarım gerçekleşir;
Ve bu yüzden Tranio, okuduğum sürece,
Erdem ve felsefenin erdem yoluyla sağlanan
Mutluluktan söz eden kısmıyla uğraşacağım.

Bana ne düşündüğünü söyle.
İşte Pisa'dan kalkıp Padua'ya geldim;
Tıpkı sığ bir havuzu bırakıp derinlere dalan,
Karnını doyurduktan sonra
Susuzluğunu gidermeye çalışan biri gibi.

TRANIO

*Me pardonato*⁷, sevgili efendim:
Ben de aynen sizin gibi düşünüyorum,
Tatlı felsefenin balını çıkarmak için
Verdiğiniz kararda diretmenize çok mutlu oldum;
Ne var ki efendim, bir yandan biz bu erdem,
Ahlaki disiplin konusunu takdir edelim,
Ama ne olur, bilginin ne kumkuması
Ne de mankafası olalım.
Kendimizi Aristo'nun çarkına da kaptırmayalım,
Hele Ovidius, onu toplum dışı sayıp inkâr etmeliyiz.
Bildikleriniz ve kendi mantığınızla,
Güzel konuşmayı deneyin sıradan sözlerle;
Sizi canlandırması için müzik ve şiirden yararlanın;
Matematik ve metafizik de olabilir eğer keyfiniz olursa.
Hiçbir yararı olmaz o işin zevki yoksa.
Kısacası efendim, neden hoşlanıyorsanız onu öğrenin.

LUCENTIO

Çok teşekkür ederim Tranio, öğütlerin akıllıca.
Eğer Biondello ve sen kıyıya çıkabilseydiniz,
Hemen derlenir toplanır, zamanla tanıdığımız dostları
Ağırlayacak bir ev bulurduk Padua'da.
Biraz dur, bu gelenler de kim acaba?

TRANIO

Efendim, bizi karşılamaya gelen bazı kentliler.
(İki kızı *Katherina* ve *Bianca* ile *Baptista*, sıska
ve yaşlı *Gremio*, *Bianca*'nın talibi *Hortensio* girerler.
Lucentio ve *Tranio* orada, uzakta dururlar.)

7 "Affedersiniz" atlatır. De Fakirler Alıyor - <https://rantey.org>

BAPTISTA

Beyler, daha fazla gelmeyin üstüme,
Siz de biliyorsunuz, kararım kesin:
Büyüğüne koca bulmadan küçüğünü veremem kimseye.
Keşke ikinizden biri Katherina'yı sevse,
İkinizi de iyi tanırım ve severim de,
Benden size izin, ona istediğiniz kadar kur yapıp dil dökün.

GREMIO

Onu teşhir cezasına çarptırmak daha doğru.
Benim için davranışları fazla ters.
Sen Hortensio, sen evlenmek istemiyor musun?

KATHERINA

(*Baptista'ya.*)

Rica ederim söyleyin efendim
Sizin maksadınız beni bu çapkın heriflere yem yapmak mı?

HORTENSIO

"Çapkın herifler" mi küçük hanım?
Eğer biraz daha kibar ve ılımlı olmazsanız,
Yanınıza yaklaşacak kimse bulamazsınız.

KATHERINA

İnanın, korkmanıza hiç mi hiç gerek yok;
O küçük hanımın gönlünün yarısına bile yaklaşamazsınız.
Eğer yaklaşacak olursanız, sizin o kellenizi
Üç ayaklı tabureyle tarar, suratınızı tırnaklarıyla boyar,
Sizi bir maskara olarak kullanır.

HORTENSIO

Bizi bu gibi şeytanlardan koru yüce Tanrım!

GREMIO

Beni de Tanrım!

TRANIO

(*Alçak sesle Lucentio'ya.*)

Hişt, efendim, işte şimdi güzel bir eğlence başlıyor;
Bu kız ya tamamen kaçırmış ya da fevkalade sıyırmış.

LUCENTIO

(*Alçak sesle Tranio'ya.*)

Ama öbür kızın sessiz oluşu, onun yumuşak tavırlı
Ve alçakgönüllü biri olduğunu gösteriyor. Sus Tranio.

TRANIO

(*Alçak sesle Lucentio'ya.*)

Çok doğru efendim, hımın, doya doya seyredin.

BAPTISTA

Beyler, bu söylediklerim ilerde herkesin iyiliği için...
Bianca, içeri gir. Sakın buna üzülme Bianca,
Seni her zaman sevdim kızım.

KATHERINA

Agucuk bebek! En iyisi göze parmak sokup yaş getirmeli ki
Neden olduğunu anlasın.

BIANCA

Benim kalbimi kırın da gönlünüz olsun abla.
– Efendim, isteğinize saygıyla baş eğiyorum,
Kitaplarım, çalgılarım bana arkadaş olurlar,
Kendi kendime kitaplarıma bakar, müzik çalışırım.

LUCENTIO

(*Alçak sesle Lucentio'ya.*)

Dinle Tranio, Minerva'nın konuşmasını duyabilirsin.

HORTENSIO

Sinyor Baptista, nasıl bu kadar soğuk davranabiliyorsunuz?
Hiç de yardımcı değilsiniz. Bizim iyi niyetimiz
Bianca'nın üzülmesine sebep oldu,
Üzüldüm doğrusu.

GREMIO

Bu cehennem ifritinin yüzünden mi
Onu kafese kapatıyorsunuz, sinyor Baptista?
Onun sivri dilinin cezasını Bianca mı çekecek?

BAPTISTA

Yorulmayın beyler, kararım kesindir.
Bianca, eve gir.

(Bianca çıkar.)

Bildiğim, müzikten, çalgıdan ve şiirden çok hoşlanması,
Onun iyi yetişmesi için öğretmenler tutacağım.

Siz Hortensio ve siz Sinyor Gremio

Tavsiye edeceğiniz böyle birileri varsa,

Lütfen gönderin buraya:

Yetenekli kişilere karşı çok nazıgımdır,

Çocuklarımla iyi yetişmesi için açık fikirliyimdir.

Şimdilik hoşça kalın... Katherina sen kalabilirsin.

Bianca ile konuşacaklarım var benim.

(Çıkar.)

KATHERINA

Ee, herhalde ben de gidebilirim, gidemem mi yoksa? Ne
yani, kurulmuş oyuncak mıyım ben! Sanki neyi isteyip
neyi istemeyeceğimi bilmiyormuşum gibi. Hıh!

(Çıkar.)

GREMIO

Cehennemin dibine kadar yolun var: Huyunuz o kadar
iyi ki, merak etmeyin sizi burada tutacak kimse yok...
Onların aşkı üzerinde durmaya gelmez Hortensio, bir-
birimize karşı tırnak sürtmemize gerek yok. Bu işi kavga
etmeden aramızda çözebiliriz. Şu işi çözemezsek ikimiz
de başarısız oluruz. Hadi, hoşça kal. Şimdi Bianca'ya
beslediğim sevgi uğruna onu memnun edecek uygun bir
öğretmen bulmaya çalışayım. Bulursam babasına tavsiye
ederim.

HORTENSIO

Ben de araştıracağım Sinyor Gremio. Ama lütfen, bir
sözüm daha var. Her ne kadar aramızdaki rekabet bir-
birimizle görüşmeye elvermese de, eğer iyi düşünür-
seniz, her ikimizi de ilgilendiren bir sorun var. Güzel
sevgilimizin gönlünde yeniden iki mutlu rakip olarak
kalabilmek için, sadece bir şey yapmaya özellikle çaba
göstermeliyiz.

GREMIO

Neymiş o, lütfen söyleyin?

HORTENSIO

Mutlaka ablasına bir koca bulmalıyız efendim.

GREMIO

Bir koca mı? Bir şeytan!

HORTENSIO

Ben koca diyorum.

GREMIO

Ben de şeytan diyorum. Düşünsenize Hortensio, babası zengin de olsa, hangi zırdeli bir cehennem zebanisiyle evlenir?

HORTENSIO

Şişşt Gremio; kızın o üst perdeden silahbaşı çağrıları seni de çileden çıkarıyor, beni de; ama dünyada öyle yaman erkekler var ki, babası zengin olduktan sonra, üstüne düşülürse bütün kusurlarına rağmen alır onu.

GREMIO

Bu konuda bir şey diyemem. Bu şartlarda onun çeyizine sahip olmaktansa, her sabah kent meydanında kırbaçlanırım daha iyi.

HORTENSIO

Dediğiniz gibi, çürük elmalar için fazla seçme hakkı olmaz. Ama bakın, bu engel bizi birbirimize yaklaştırdıysa, Baptista'nın büyük kızına bir koca bulup küçük kızın serbest kalmasını sağlayıncaya kadar aramızdaki dostluk daha da güçlenecek, ta ki yeniden işe koyulalım. Tatlı Bianca! Kismetin kimse o mutlu bir insandır: Çabuk davran yüzüğe ulaşır. Ne dersiniz Sinyor Gremio?

GREMIO

Peki, anlaştık. Ona adamakıllı dil döküp kur yapacak, evlenip yatağa götürecekt ve evi onun şerrinden kurtaracak olan adama Padua'nın en iyi atını armağan edeceğim. Hadi gidelim.

(Gremio ile Hortensio çıkarlar.)

Source: <http://www.rantey.org>

TRANIO

Lütfen söyler misiniz efendim,

Hiç aşk ateşi böyle birdenbire insanın içini kavurabilir mi?

LUCENTIO

Ah Tranio, ben burada durmuş,

Tembel tembel olan biteni seyredinceye kadar

Böyle bir şeyin başa gelebileceğini

Bir an bile aklıma getirmemiştim.

Ama burada öylece dururken

Sevda çiçeğinin büyüsuyle vuruldum.

Sen benim için Kartaca Kraliçesi'nin Anna'sı kadar değerli,

Onun kadar sırdaşımsın.

Tranio, işte açıkça itiraf ediyorum sana:

Eğer bu tatlı genç kızı kazanamazsam,

Yanarım, biterim, mahvolurum Tranio.

Tranio, akıl ver bana,

Bu senin elinden gelir, biliyorum;

Bana yardım et; edeceğinden de eminim.

TRANIO

Efendim, artık size darılmanın zamanı geçmiş;

Aşk bu, gönülden zorla çıkarılıp atılamaz.

Aşk sizi çarpmışsa, yapılacak bir tek şey vardır:

*Redime te captam quam queas minimo.*⁸

LUCENTIO

Teşekkürler delikanlı! Söylediklerin içime su serpti,

Kalanı da ferahlıktır herhalde, çünkü tavsiyen geçerli.

TRANIO

Efendim, kızı seyretmeye o kadar dalmıştınız ki,

Belki işin en can alıcı noktasına dikkat etmediniz.

⁸ “Mümkün olan en düşük fidyeyle kendinizi tutsaklıktan kurtarın” anlamında kullanılan bu cümle, söyleyen kişiye uysun diye kasıtlı olarak veya yazarın dil sürçmesi ya da baskı hatası sonucu kötü bir Latince ile kurulmuştur. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

LUCENTIO

Etmez olur muyum, Agenor'un kızındaki⁹
O ince güzelliği gördüm yüzünde,
O büyük Jüpiter'e diz çöktürüp Girit'in kumlarını öptüren
Ve sonra elini vermeye razı olan güzelliştir o.

TRANIO

Başka bir şey görmediniz mi?
Ablasının onu nasıl azarlayıp
Fırtınalar yarattığını fark etmediniz mi?
O kadar şamataya hangi ölümlü kulağı dayanabilir ki?

LUCENTIO

Tranio, benim gördüğüm sadece,
Onun mercan dudaklarının kıpırdaması,
Soluğuyla havaya mis kokular yayması.
Onda ne gördümse kutsal ve tatlıydı.

TRANIO

(Kendi kendine.)

Ya, öyleyse onu dürtüp bu büyüden kurtarma zamanı
gelmiş.

– Rica ederim, kendinize gelin, efendim.
Eğer kıza sevdalandınızsa onu kazanabilmek için
Aklınızı başınıza toplayın. Durum şöyle:
Ablası eşekarısı gibi sokuyor, o kadar vahşi ve hırçın ki
Babası onu yakasından atıncaya kadar
Sizin sevgiliniz evde kalmaya mahkûmdur,
İşte bu yüzden, babası talipler musallat olmasın diye
Onu kapatmış bir kafese.

LUCENTIO

Ah Tranio, ne acımasız bir babaymış o!
Farkında mısın bilmem, onun eğitimi için
Usta öğretmenler bulunmasına önem verdiği anlaşılıyor.

⁹ Jüpiter, Fenike kralı Agenor'un kızı Europa'ya aşık olur; kızı elde etmek için beyaz bir boğa halini alır, kur yapar, sonra sırtına atarak Girit'e götürür. Shakespeare, yanlış olarak Jüpiter'in Europa'yı Girit'ten taşıdığını düşünmüştür ve kızı elde etmek için diz çöküp Girit'in kumlarını öptüğünü belirtmiştir. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

TRANIO

Efendim, farkındayım elbette.

Hem ben bir plan yaptım bile.

LUCENTIO

Ben de Tranio.

TRANIO

Efendim, bana kalırsa,

İkimizin de bulduğu şey, aynı yola çıkacak.

LUCENTIO

Önce seninkini söyle.

TRANIO

Siz öğretmen olacaksınız

Ve kızın eğitimini üstünüze alacaksınız.

Sizinki de bu mu?

LUCENTIO

Evet. Olamaz mı yani?

TRANIO

Mümkün değil. O zaman sizin rolünüzü kim oynayacak,

Padua'ya gelen Vincentio'nun oğlu kim olacak,

Ev açıp kitap okuyacak, dostlarını ağırlayacak,

Hemşerilerine ziyarete gidip onlara ziyafet çekecek kişi

Kim olacak?

LUCENTIO

Yeter! Rahat et, hepsinin çaresi var.

Şu ana kadar hiçbir yerde kimse bizi fark etmedi,

Kimse yüzümüzü de görmedi;

Kimin efendi, kimin uşak olduğunu kimse bilemez.

Öyleyse şöyle yapacağız:

Tranio benim yerime sen efendi olursun,

İşlerimi yapar, evi ve uşaklarımı benmişim gibi yönetirsin.

Ben de başkası olurum... örneğin, bir Floransalı,

Napolili ya da ne bileyim sıradan bir Pisalı.

Bu böyle olacak, karar verildi.

Hadi soyun bakalım Tranio;

Al benim renkli şapkamla pelerinimi.
Biondello geldiğinde sana hizmet eder,
Ama önce ona biraz bahşiş vermeliyim ki
Çenesini tutsun.

TRANIO

Öyle olsun, eğer size böylesi gerekiyorsa.
Kısacası efendim, siz böyle istediğinize göre,
Bana da boyun eğmek düşer.
Babanız da ayrılırken, “Oğluma iyi hizmet et”, demişti,
Sanırım, bunu bambaşka bir maksatla söylemişlerdi...
Ama Lucentio olmak beni hoşnut eder,
Çünkü çok severim Lucentio’yu.

(Giysilerini değiştirirler.)

LUCENTIO

Tranio öyle ol, çünkü Lucentio seviyor,
Birden ortaya çıkan ve benim yaralı yüreğimi esir alan
O kızı kazanabilmek için ben de köle olayım.

(Biondello girer.)

İşte külhane de geliyor. Efendi şimdiye kadar nerelerdeydin?

BIONDELLO

Nerelerde miydim? Vay, bu da nesi, ya efendim, siz ne-
relerdesiniz? Kapı yoldaşım Tranio kıyafetinizi mi aşırdı,
yoksa siz mi onunkini... ya da değiş tokuş mu ettiniz?
Yalvarırım, neler oluyor?

LUCENTIO

Efendi, buraya gel. Şakanın sırası değil,
Hemen duruma uy ve edebini, terbiyeni takın.
Kapı yoldaşın Tranio hayatımı kurtarmak için
Benim kıyafetimi giyip benim görünüşüme girdi,
Ben de kaçıp kurtulmak için onunkini giydim:
Kıyıya çıktıktan sonra kavga edip birini öldürdüm;
Korkarım beni görenler de oldu.
Şimdi sana emrediyorum, ben kaçıp kurtulana kadar
Her durumda ona hizmet edeceksin.

Anlıyor musun beni?

BIONDELLO

Ben mi efendim? Tek kelimesini bile anlamadım.

LUCENTIO

Bir daha Tranio adını ağzına almayacaksın.

Tranio artık Lucentio oldu.

BIONDELLO

Bayağı akıllık etmiş. Keşke ben de olabilseydim!

TRANIO

Bak evladım, Lucentio'nun isteği olabilse, Baptista'nın küçük kızını alabilse, inan ki ben de isterdim. Ama beni iyi dinle, kendi adıma değil, efendimizin adına söylüyorum: Aklını başına topla, nerede olursan ol, dikkat et. Elbette yalnızken ben yine Tranio'yum, ama herkesin önünde efendin Lucentio'yum.

LUCENTIO

Tranio gidelim. Ha bak, yapacağın bir şey daha var; kızın taliplerinden biri de sen olacaksın. Niçin diye sorarsan, bunun için hem iyi hem de sağlam sebeplerim var.

(Çıkarlar.)

(Yukarıdaki izleyiciler¹⁰ konuşur.)

HİZMETLİ

Lordum, uyukluyorsunuz, oyundan hoşlanmadınız galiba.

SLY

Evet, Azize Anne hakkı için iyi bir şeye benzediği

muhakkak,

Daha devam edecek mi?

UŞAK

(Leydi kılığında.)

Lordum, henüz başladı.

SLY

Mükemmel bir eser bu madam karı. Bitse bari.

(Oturur ve dikkatle beklerler.)

10 Presenters: Öyetsiz, R.Ö. Ki kitapdaki şiir <http://kante.kocoglu.com.tr> kitabındaki uşak vb.)

2. Sahne

(*Petruchio ve adamı Grumio girer.*)

PETRUCHIO

Verona'dan kısa süre için ayrılıp
Padua'daki dostları görmeye geldim,
Ama hepsinden çok da
Sevgili ve güvenilir dostum Hortensio'yu görmeye;
İşte evi de bu olmalı Grumio; hadi vur bakalım.

GRUMIO

Vurayım mı? Kime efendim? Efendime hakaret eden biri
mi oldu yoksa?

PETRUCHIO

Köle, benim için esaslı bir şekilde vur.

GRUMIO

Esaslı bir şekilde mi vurayım? Nasıl olur efendim, ben
kim oluyorum ki size esaslı bir şekilde vurayım?

PETRUCHIO

Benim için kapıya vur sersem. tepemin tasını attırma,
Senin o mendebur kelleni patlatırım yoksa.

GRUMIO

Efendimin canı kavga istiyor, önce ben vurayım, vurayım da
Sonra çok iyi bilirim neler gelir başıma.

PETRUCHIO

Demek vurmuyorsun ha? Madem vurmuyorsun,
çalarım ben de;
Herhalde *sol fa* diyebiliyorsundur; hadi bakalım
şarkı söyle

(*Grumio'nun kulağını бүker.*)

GRUMIO

Ay ay, fa fa, sol sol. İmdat! Kurtarın beni, efendim delirdi.

PETRUCHIO

Ben emredince nasıl vurulurmuş, öğren, sersem herif.

(*Hortensio girer.*)

HORTENSIO

Bu gürültü de ne? Neler oluyor? A, eski ahbap Grumio, sevgili dostum Petruchio? Nasılsın, Verona'dakiler nasıllar?

PETRUCHIO

Sinyor Hortensio, bitirmeye mi geldiniz kavgayı?

*Con tutti le core bene trobatto,*¹¹

HORTENSIO

*Alla nostra casa bene venuto multo honorata signior mio Petruchio*¹²... Kalk Grumio, kalk; bu tartışmayı hallederiz.

GRUMIO

Yok, önemli değil efendim o Latince anlatsın bakalım. Benim onun emrinden çıkmam yasaya uygun değil de nedir! Bakın efendim: Ona esaslı bir şekilde vurmamı emretti. Bir uşağın efendisine bunu yapması yakışık alır mı hiç? Otuz iki yaşında bir adama bu reva mıdır yani? Tanrı bilir, eğer ilk vuruşu ben yapsaydım, Grumio'nun başına gelecekleri bir düşünün artık.

PETRUCHIO

Sersem kerata... Sevgili Hortensio,
Bu maskaraya senin kapına vurmasını söyledim,
Ne dedimse bir türlü istediğimi yaptıramadım.

GRUMIO

Kapıya vurmak mı? Ey gökler! Tamamı tamamına şöyle demediniz mi: Efendi bana vur, hem de şöyle esaslı bir şekilde vur? Şimdi gelmiş, kapı vurmaya çıkarıyorsunuz, e pes doğrusu.

PETRUCHIO

Bana bak, defol buradan ya da çeneni kapa, yoksa kendin bilirsin.

HORTENSIO

Petruchio, sakın olun, ben Grumio'ya kefilim.
Yıllardır uşağınız olan, güvenilir, hoş sohbet Grumio ile
Sizin aranızda geçen küçük bir anlaşmazlıktan başka
bir şey değil.

¹¹ Ne güzel bir rastlantı.

¹² Evime sefalar getirdiniz, şeref verdiniz Sinyor Petruchio...

Ee, siz sevgili dostum, söyleyin:
Yılların Verona'sından buraya
Hangi mutlu rüzgâr attı sizi Padua'ya?

PETRUCHIO

Çok az hayat tecrübesi verdiği için yurtlarını bırakan
Ve uzaklarda kismetlerini arayan gençleri
Dünyanın her bir yanına savuran rüzgârlardan biri.
Uzun lafın kisası Sinyor Hortensio, babam Antonio
vefat etti,
Ben de talihimi denemek, evlenip barklanabilmek için
Kendimi bu karmakarışık dünyanın yollarına attım.
Kesemde para, yurdunda malım mülküm var,
İşte böylece, dünyayı görmek için yurdumdan uzaklaştım.

HORTENSIO

Petruchio, öyleyse lafı gevelemeden, sana
Hırçın ve aksi bir kızı tavsiye edebilir miyim?
Tavsiyem için bana teşekkür edeceğini pek sanmam,
Ama kesinlikle söyleyebilirim, kız zengin,
Hem de çok zengin olduğunu belirtmeliyim.
Ancak yakın dostum olduğun için
Doğrusu onunla evlenmeni istemem.

PETRUCHIO

Bizim gibi dostlar için, Sinyor Hortensio,
Birkaç kelimecik yeterlidir; bu yüzden
Petruchio'nun karısı olabilecek kadar zengin
Bir kadın biliyorsan eğer...
Benim kur dansımda zenginlik bana eşlik eder...
İsterse kaknem olsun Florentius'un¹³ sevgilisi kadar,

13 Şövalye Florent hayatını kurtarmak için "Bir kadın en çok ne arzu eder?" sorusunun yanıtını bulmak zorundadır. Doğru yanıt çirkin, yaşlı bir kadından öğrenir: "Bir kadının en çok arzu ettiği şey erkeğin aşkına egemen olmaktır." Ama bu bilginin bir bedeli vardır. O kaknem kadınla evlenmesi şarttır. Aslında Sicilya kralının kızı olan bu kadın gerdek gecesi güzel genç kıza dönüşür. Bkz. Gower, *Confessions, I. Kitap*; Chaucer, *Wife of Bath's Tale*.

Veya Sibyl¹⁴ kadar yaşlı,
 Sokrates'in Xanthippe'i kadar aksi ve huysuz
 Ya da daha kötüsü olsun, vız gelir bana...
 Adriyatik'in dev dalgaları gibi kudursa,
 En azından söndüremez bendeki tutkunun ateşini.
 Ben parayla evlenmeye geldim Padua'ya,
 Padua'ya geldim, parayla evlenip talihle baş göz olmaya.

GRUMIO

İşte görüyor musunuz, düşündüğünü doğrudan söylüyor.
 Ona yeterli altın verin, ister bir kuklayla, ister bebek şek-
 lindeki bir broşla ya da ağzında diş kalmamış, elli iki çeşit
 at hastalığı ile illetli bir kocakarıyla evlendirin. İş parada,
 para geldikten sonra hiçbir şey fark etmez.

HORTENSIO

Petruchio, mademki iş buraya vardı,
 Şaka diye söylediğim konuya şimdi devam edeyim.
 İstedğin kadar zengin, hem genç hem de güzel,
 Kibar bir kadına yakışacak tarzda yetiştirilmiş bir kadınla
 Evlenmen için yardım edebilirim sana.
 Bu kızın tek kusuru... ama bu da yeter...
 Dayanılamayacak kadar aksi, hırçın ve inatçı oluşu.
 Benim parasal durumum dibe vurduğu halde,
 Onunla evlenmezdim bir altın madeni verseler bile.

PETRUCHIO

Sus Hortensio! altının etkisini bilmiyorsun sen;
 Bana babasının adını söyle yeter.
 İsterse güz bulutları gibi gürleyerek fırtınalar koparsın

14 *Sibyl* Yununca Sibylla'dan gelir. Kâhin demektir. Birçok Sibyl vardır. Bu-
 radaki Eritre Sibyl'i ya da Ovidius'un *Metamorphoses* adlı yapıtının XIV
 bölümünde geçen Kuma Sybil'i söz konusudur. Bir armağan seçmesi için
 Apollon'un davetine giden Sybl, avucunu kum doldurup Apollon'dan kum
 taneciklerinin sayısı kadar uzun bir ömür diler. Ama bu uzun ömürden sı-
 kılır ve Apollon'a yeniden genç olmak istediğini söyler. Apollon genç bir kız
 olunca onunla yatarsa isteğini yerine getireceğini söyler. Sibyl reddeder. Bu-
 nun üzerine Apollon onu sonsuza kadar çok yaşlı bir kadın olarak bırakır.

Ne kadar yüksek sesle şirretlik ederse etsin
Onu yine bordalarım ben.

HORTENSIO

Babası Baptista Minola'dır,
Sevimli ve kibar bir adamdır;
Kızın adı Katherina Minola,
Dilinin sivrililiğinden Padua'da herkes onu tanır.

PETRUCHIO

Kızı bilmiyorum, ama babasını tanırım,
O da benim ölen babamı iyi tanır.
Bu kızı görmeden gözüme uyku girmeyecek Hortensio.
Bu yüzden hemen bu ilk buluşmamızda
Seni burada bırakıp gitme cüretini göstereceğim,
Ama sen de benimle gelmek istersen o başka.

GRUMIO

(*Hortensio'ya.*)

Lütfen efendim, iş kıvamındayken bırakın gitsin. Eğer
kız onu benim kadar bilseydi, öyle vırvırın dırdırın pek
fayda etmeyeceğini anlardı. Kız söylese söylese kaba he-
rif, maba herif der; bu da bir şey mi! Ama bu ayak oyun-
larına başlayıp bir sıraladı mı, görür o gününü. Bir şey
söyleyeyim mi efendim, bunu unutmayın, kız buna fazla
dayanamaz. Kıza öyle güzel şeyler söyler ki kız birden
yumuşar; işte on anda bizimki tornistan ediverir; kızda
ne göz kalır ne kulak, süt dökmüş kediye döner. Siz onu
tanımıyorsunuz daha.

HORTENSIO

Bekle Petruchio, ben de seninle geliyorum,
Benim hazinem de Baptista'nın evinde.
Hayatımın mücevheri onun elinde;
Küçük kızı, güzel Bianca o kafeste.
Babası söz ettiğim kusurları yüzünden
Katherina'yı almazlar diye,
Bianca'yı benden de öteki taliplerden de saklıyor.

Baptista'nın planı aksi kızı Katherine
Kocaya varıncaya kadar,
Kimsenin Bianca'nın yanına bile yaklaşmaması.

GRUMIO

“Aksi Katherine.”

Bir kıza takılabilecek sıfatların en kötüsü.

HORTENSIO

Şimdi dostum Petruchio, bir iyilik yapacaksın bana,
Kıyafet değiştirip ağırbaşlı bir elbise giyeceğim,
Sen beni yaşlı Baptista'ya takdim edeceksin,
Bianca'ya ders verecek, usta bir müzik eğitmeni olacağım,
Bu sayede en azından yanına serbestçe girer,
Baş başıyken, kimse kuşkulanmadan
Aşkımı ilan edip dil dökme fırsatını yakalarım.

(*Gremio ve kıyafet değiştirmiş Lucentio*
–*Cambio olarak*– girerler.)

GRUMIO

Şimdi buna orostopolluk denmez de ne denir; şu pin-
ponları mandepsiye bastırmak için gençler nasıl da kafa
kafaya vermişler, nasıl da birleşip kumpas kuruyorlar!..¹⁵
Efendim, efendim, gelenlere bakın. Şu gelenler de kim,
ha?

HORTENSIO

Kes sesini Grumio! İşte aşktaki rakibim.
Petruchio, biraz bekle.

GRUMIO

Aman şu yakışıklıya da bakın, hem de âşıkılmış!
(*Petruchio, Hortensio ve Grumio bir kenarda dururlar.*)

GREMIO

(*Lucentio'ya.*)

Tamam, pekâlâ, faturayı gözden geçirdim.
Dinleyin efendim, onları güzel bir şekilde ciltletirim,

15 Grumio bu sözlerle Hortensio ve Petruchio'yu kastetmektedir. Gremio ve Lucentio'nun geldiğini daha sonra görür.

Hepsi de aşkımın kitabı; her ne pahasına olursa olsun,
Ona sakın başka dersler vermeye kalkmayın.
Hem sonra Sinyor Baptista'nun cömertliğiyle
Fazlasıyla kapatırız bu masrafları.
Kâğıdınızı da yanınıza alın.
Şu kitaplara mis gibi kokular da serperim,
Çünkü bunları alacak olan hanım
Mis kokulardan da daha mis kokuludur.
Ne okutacaksınız ona?

LUCENTIO

Koruyucum olduğunuz için ne okutursam ona,
Her an oradaymışsınız gibi sizin adınıza okutacağım,
Bundan emin olabilirsiniz.
Belki de sizin söyleyeceklerinizden
Çok daha parlak sözler söyleyebilirim aşkınıza,
Yoksa sizin de bir eğitmen olmanız gerekir efendim.

GREMIO

Ah şu eğitim, ne mükemmel bir şeymiş!

GRUMIO

(Kendi kendine.)

Ah şu, çulluk ne salak bir şeymiş!

PETRUCHIO

(Alçak sesle.)

Kes sesini, herif.

HORTENSIO

(Alçak sesle.)

Grumio, sus!

– Tanrı sizi korusun, Sinyor Gremio.

GREMIO

Rastlaşmamız iyi oldu Sinyor Hortensio. Nereye gitti-
ğimi bir bilseniz. Baptista Minola'ya gidiyorum. Güzel
Bianca'ya bir öğretmen araştırmak için ona söz vermiş-
tim. Talihim yaver gitti ve bu genç adama rastladım.
Bianca'nın ihtiyacı olan eğitimi verebilecek nitelikte biri,

sizi temin ederim. İyi eğitim görmüş. Şiir ve edebiyatta söz sahibi.

HORTENSIO

Çok iyi. Ben de bana yardımcı olacak bir beye rastladım, Sevgilimize ders verebilecek bir eğitmen, usta bir müzisyen. Ben de çok sevdiğim Bianca'ya hizmette Hiçbir şekilde, zerre kadar geri kalmayacağım.

GREMIO

O benim de sevgilim, yapacaklarımla bunu kanıtlayacağım.

GRUMIO

(Kendi kendine.)

Bunu ancak para keseleriyle kanıtlayabilir.

HORTENSIO

Gremio, şimdi aşkımızdan söz etmenin sırası değil. Beni dinleyin, eğer görgü kuralları içinde davranırsanız, Her ikimiz için de iyi haberlerim var. İşte tesadüfen rastladığım bu saygıdeğer bey, Bizimle hoşlanabileceği bir anlaşma yaparsa, Huysuz ve aksi Katherine'ye kur yapmayı Ve eğer çeyizi beğenirse, onunla evlenmeyi göze alacak.

GREMIO

Söylendiği gibi yapılırsa gayet güzel. Hortensio bütün kusurlarını anlattınız mı?

PETRUCHIO

Öğrendiğime göre, iğrenç derecede kavgacı ve şirretmiş. Eğer hepsi bu kadarcıksa beyler, bunda çekinilecek bir şey yok.

GREMIO

Ya demek öyle? Siz nerelisiniz?

PETRUCHIO

Verona'da doğdum. Yaşlı Antonio'nun oğluyum. Babam öldü, serveti bana kaldı. İyi günler görmeyi umuyor ve arzu ediyorum.

GREMIO

Efendim, böyle bir eşle böyle bir hayat bana çok yabancı.

Eğer bunu riski göze alırsanız, Tanrı tanığım olsun,
Her konuda yardımcı olmaya hazırım.

Bu yaban kedisine gerçekten kur yapacak mısınız?

PETRUCHIO

Yaşamak istiyorsam, evet!

GRUMIO

O kıza kur mu yapacak? Yapamazsa asarım kendimi.

PETRUCHIO

Böyle bir niyetim olmasa buraya gelir miydim?

Bir parçacık şamata kulaklarımın zarını mı patlatacak yani?

Aslanların kükremesini duymamış adam mıyım ben?

Fırtınayla kabaran denizin kan ter içindeki bir domuz gibi,

Öfkesinden köpürdüğünü görmedim mi?

Savaş alanlarında yerde topların, gökte gök topçusunun

Gürül gürül gürlediğini duymadım mı sanki?

Göğüs göğüse bir çatışmada saldırı komutlarının,

Kişneyen küheylanların, çınlayan boruların

Seslerini duymamış adam mıyım ben?

Şimdi kalkmış bir kızın sivri dilinden dem vuruyorsunuz;

Bir çiftçinin ocağında kavrulup kebab olan kestanenin

Yarısı kadar bile kulağı doldurmayan kadın sesinden mi

Söz ediyorsunuz bana! Yoo, öcünden sadece çocuklar korkar.

GRUMIO

O hiçbir şeyden korkmaz.

GREMIO

Eh Hortensio, ne iyi olmuş da bu bey gelmiş.

İçime doğdu, bu iş hem onun, hem senin için iyi olacak.

HORTENSIO

Kıza kur yapma vesaire masraflarını karşılamak için

İkimizin birlikte yardım edeceğimize söz verdim ona.

GREMIO

Ederiz elbette, ama işi başarıp kızı aldığı takdirde.

GRUMIO

Keşke onun bu işi becereceğini bildiğim kadar,

İyi bir yemek yiyebileceğimi de bilebilsem.

(*Şık bir kıyafet giymiş –Lucentio’nun yerini alan–
Tranio ile Biondello girer.*)

TRANIO

Beyler, Tanrı sizleri korusun. Cüretimi bağışlayın,
Lütfen söyler misiniz, Sinyor Baptista Minola’nın evine
En kısa yol hangisidir?

BIONDELLO

Hani şu iki güzel kızı olan... onu kastettiniz, değil mi?

TRANIO

Ta kendisi Biondello.

GREMIO

Şey, yani efendim; şimdi siz kızı mı...

TRANIO

Kızı olmuş, babası olmuş, size ne efendim?

PETRUCHIO

Şu bağırp çağırın kızı değildir herhalde.
Lütfen önce bunu anlayalım.

TRANIO

Ben bağırp çağırınları sevmem efendim.
Hadi Biondello gidelim.

LUCENTIO

(*Alçak sesle Tranio’ya.*)

İyi başladık Tranio.

HORTENSIO

Bayım gitmeden önce birkaç kelimecik.
Sözünü ettiğiniz kızı istemeye mi geldiniz? Evet mi, hayır mı?

TRANIO

İstemeye gelmişsem kabahat mi efendim?

GREMIO

Daha fazla konuşmadan buradan giderseniz, değil.

TRANIO

Lütfen efendim, sokaklar size olduğu kadar
Bana da serbest değil mi?

GREMIO

Sokaklar serbest, ama kız değil.

TRANIO

Sebebi neymiş, sorabilir miyim efendim?

GREMIO

Mademki öğrenmek istiyorsunuz,
O kız Sinyor Gremio'nun kendisi için seçtiği sevgilisidir.
Sebebi bu.

HORTENSIO

Sinyor Hortensio'nın seçilmiş kısmetidir.

TRANIO

Sakin olun, efendiler! Eğer onurlu insanlarsanız
Bana da hak vermelisiniz: Şimdi sabırla dinleyin beni.
Baptista soylu bir kişidir, babamı da çok iyi tanır,
Kızı şimdi olduğundan daha güzel olsa,
Elbette isteyen de daha fazla olur,
Bunlardan biri de ben olabilirim.
Güzel Leda'nın kızı¹⁶ için binlerce talip vardı.
Fazla mı olur Bianca'nın bir talibi daha çıksa?
Onu elde etmeyi başarabilecek tek kişi, Paris bile çıkıp gelse,
Lucentio kıza talip olacak yine.

GREMIO

Ne, bu bey hepimizi susturup konuşacak mı yani!

LUCENTIO

Bayım, bırakın konuşsun, eminim az sonra nefesi tükenecek.

PETRUCHIO

Peki ama Hortensio, bu kadar laftan sonra ortaya çıkan ne?

HORTENSIO

(*Tranio'ya.*)

Bayım, sorduğum için cüretimi bağışlayın,
Baptista'nını kızını hiç gördünüz mü?

TRANIO

Hayır bayım, ama iki kızı varmış işittiğime göre:
Biri sivri diliyle,
Diğeri güzelliği ve alçakgönüllü oluşu ile
Ün yapmış.

16 Troyalı Helene.

PETRUCHIO

Bayım, bayım büyüğü benim, onu bir yana bırakın hele.

GREMIO

Evet büyüğünün işini büyük Herakles'e bırakalım,
Alkides'in¹⁷ on iki imkânsız başarısından daha zor bir iş bu.

PETRUCHIO

Bayım, şimdi size gerçeği olduğu gibi ben açıklayayım:
Babası o sizin araştırıp talibi olmaya çalıştığınız
Küçük kızın yanına hiçbir talibi artık yaklaştırmıyormuş;
Büyük kız kocaya varmadıkça küçüğü kimseye
vermeyecekmiş.

Küçük kız ancak o zaman serbest kalabiliyor,
yoksa imkânsız.

TRANIO

Mademki büyük kız sizin işiniz, öyleyse
Beni de arınıza katmanızın yararı var hepimize;
Eğer buzu kırıp yolu bize açarsanız,
Büyüğü halledip küçüğü serbest bıraktırırsanız,
Onun kısmeti olan, kim olursa olsun,
Eminim sizin bu iyiliğinizi unutmayacaktır.

HORTENSIO

Bayım güzel konuştunuz, durumu iyi anladınız,
Madem siz de kızın talipleri arasına girmek istiyorsunuz,
Bizim yaptığımız gibi, siz de bu beyi memnun etmelisiniz,
Eninde sonunda hepimiz ona borçlu olacağız.

TRANIO

Bayım, ben kaçak dövüşmeyi sevmem, bunu kanıtlamak için,
Gelin hepimiz kesenin ağzını açıp sevgilimizin sağlığına
Bir güzel kafayı çekelim bu öğleden sonra,
Tıpkı hukuk dünyasındaki avukatlar gibi
Karşımızdakini alt etmeyi deneyelim,
Ama dostça yiyip içip dostça söyleşelim.

17 Herakles'in başka bir adı.

GRUMIO ve BODELLO

Yaşı, mükemmel bir öneri! Hadi dostlar, gidelim.

HORTENSIO

Öneri gerçekten güzel. Öyle yapalım.

Petruchio, siz benim konuğumsunuz.

(Çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Katherina ve elleri ipe bağlı Bianca girerler.)

BIANCA

Güzel ablam, beni böyle odalıkmışım,
Köleymişim gibi bağlayıp ne bana
Ne de kendinize haksızlık edin.
Benim için hava hoş.
Bütün bunlar o incik boncuklar için.
Eğer ellerimi çözerseniz.
Onları kendi ellerimle veririm size,
Evet, iç eteklięim dahil, bütün elbiselerimi de;
Ne derseniz onu yapacaęıma söz veririm,
Büyüklerime karşı olan görevlerimi bilirim.

KATHERINA

Şimdi söyle bana, seni isteyenler arasında
En çok kimden hoşlanıyorsun; sakın saklayayım deme.

BIANCA

İnanın abla, bildiğim şu erkekler arasında
Şimdiye kadar hayal ettiğim üstünlükte
Bir kişiye bile rastlamadım.

KATHERINA

Şımarık velet, yalan söylüyorsun. Hortensio değil mi?

BIANCA

Abla eğer ondan hoşlanıyorsanız, yemin ederim,
Onun sizin olması için herkesten önce ben dua ederim.

KATHERINA

Ya demek gözün zenginlikte ha:
Belki de iyi giyinmek için gözün Gremio'da.

BIANCA

Onun için mi benden bu kadar nefret ediyorsunuz?
Öyleyse şaka ediyorsunuz demek; şimdi anladım,
Deminden beri benimle dalga geçiyorsunuz.
Yalvarırım Kate abla, artık ellerimi çözün.

KATHERINA

(Tokat atar.)

Bu ne kadar şakaysa
Ötekiler de o kadar şaka.
(Baptista girer.)

BAPTISTA

Hey, küçük hanım, nereden çıktı bu kabadayılık?
– Bianca çekil kenara. Zavallı kız, bak ağlıyor.
Hadi kızım git, işini işle, sen ona aldırma.
(Katherina'ya.)

Utan şeytan ruhlu pis yaratık,
Sana asla zararı dokunmayan kızcağıza ne diye sataşıyorsun?
Hiç kötü söz söyleyip karşı geldiği oldu mu?

KATHERINA

O öyle sessiz sedasız durarak benimle alay ediyor,
Ben de hıncımı alırım işte.
(Bianca'nın üzerine atılır.)

BAPTISTA

Ne, gözümün önünde ha? Bianca git içeri.
(Bianca çıkar.)

KATHERINA

Yaa, demek bana meydan yok, ha! Şimdi anlıyorum,
Sizin hazineniz o ve mutlaka kocaya varmalı,

Ben de onun düğününde çıplak ayak dans etmeliyim¹⁸
öyle mi?

Onu seviyorsunuz diye,
Ben de cehennemde maymunlara kılavuzluk etmeliyim¹⁹,
değil mi?

Artık bana bir şey söylemeyin.
Hıncımı almaya fırsat bulana kadar oturup ağlayacağım.
(Çıkar.)

BAPTISTA

Acaba şu dünyada benden daha dertlisi var mıdır?
Bu gelenler de kim?

(*Gremio, Lucentio –Cambio olarak–, Petruchio,
Hortensio –Litio olarak–, Tranio –Lucentio olarak–,
Biondello ile lavta ve kitaplar taşıyan uşağı girerler.*)

GREMIO

İyi sabahlar komşum Baptista.

BAPTISTA

İyi sabahlar komşum Gremio... Tanrı sizi korusun beyler!

PETRUCHIO

Sizi de efendim. Acaba efendim,
Katherina adlı bir kızınız yok mu, güzel ve meziyetli?

BAPTISTA

Var efendim, Katherina adlı bir kızım var.

GREMIO

Çok patavatsızsınız; yoluyla yordamıyla yapın şu işi.

PETRUCHIO

Yanılıyorsunuz Sinyor Gremio, bağışlayın beni.
– Efendim, ben Veronalı bir centilmenim,
Kızınızın güzelliğini, zekâsını, nezaketini,
Mahcup tevazuunu, akıllara hayret veren meziyetlerini,
Uysal huyunu işitip bu kadar sık kulağıma gelen sözlerin

18 Küçük kız büyükten önce evlenince büyük kızın düğünde çıplak ayak dans etmesi töredendi.

19 Bir deyimdir; evde kalmış kızların kaderi sayılırdı. Bunun tersi, evli kadınların cennette çocuklara kılavuzluk ettiklerine inanılıyordu.

Gerçeğini gözlerimle görmek için
Evinize teklifsizce konuk olmaya cüret ettim.
Tarafınızdan kabul buyrulmam için
Adamlarımdan birini kapı hakkı olmak üzere
takdim ederim:

Kendisi müzik ve matematikte uzman bir öğretmendir;
Hiç kuşkusuz, kızınız için meçhul olmayan konularda
Ona yardım edecek meziyetlere sahiptir.
Lütfen kabul buyurunuz efendim, yoksa gücenirim.
Adı Litio'dur, Mantua'da doğmuştur.

BAPTISTA

Evime hoş geldiniz efendim, sizin hatırıma kabul edeyim.
Ama kızım Katherina'e gelince, çok üzülererek söyleyeyim ki,
Bildiğim kadarıyla size uygun değil efendim.

PETRUCHIO

Anlaşılan kızınızdan ayrılmak istemiyorsunuz
Ya da benden hoşlanmadınız.

BAPTISTA

Yanlışı anlamayın beni, içimden geleni söylüyorum,
Neredensiniz efendim? Adınızı bağışlar mısınız?

PETRUCHIO

Adım Petruchio. Bütün İtalya'da çok iyi tanınan
Antonio'nun oğluyum.

BAPTISTA

Kendisini iyi tanırım. Onun hatırına başımın üstünde
yeriniz var.

GREMIO

Anlattıklarınıza saygı duymakla birlikte Petruchio, rica
ederim bırakın biz zavallı talipler de bir şeyler söyleyelim.
Bacare! Biraz çekilin! Artık çok ileri gidiyorsunuz.

PETRUCHIO

Beni bağışlayın Sinyor Gremio,
Devam edip bir an önce sonuca varmak istiyorum.

GREMIO

Ona kuşku yok bayım, ama işi başlamadan bozacaksınız.

– Komşular, sizin de beğeneceğiniz bir armağan getirdim. Buna eminim.

(*Baptista'ya.*)

Size karşı herkesinkinden üstün olan sevgimin bir nişanesi olmak üzere, uzun zamandır Rheims'da öğrenim gören bir genç bilgini takdim ediyorum. Kendisi Yunanca, Latince ve diğer dillerde bir uzman olduğu gibi, müzik ve matematik alanlarında da ustadır. Adı Cambio, lütfen hizmetini kabul edin.

BAPTISTA

Binlerce teşekkür Sinyor Gremio. Safa geldiniz Sayın Cambio.

(*Tranio'ya.*)

Ya siz efendim, galiba buralara yabancısınız. Buraya gelmenizin sebebini sormaya cüret edebilir miyim?

TRANIO

Estağfurullah efendim, o cüret bana ait.

Adım Lucentio, bu kentin yabancısı olduğum halde, Güzel ve erdemli kızınız Bianca'ya

Talip olma cesaretini gösterdim;

Ablasının daha önce evlenmesi hususundaki

Kesin kararınızı da bilmiyor değilim.

Bütün dileğim,

Mensubu olduğum ailemi öğrenmenizden sonra,

Öteki talipler arasına kabul edilmek,

Diğerleri gibi serbestçe kendisiyle görüşmeye

İzin vermenizdir sadece.

Kızlarınızın eğitime hizmet etmek üzere,

Bu sade çalgıyla şu küçük paketteki

Yunanca ve Latince kitapları sunmak istiyorum,

Kabul buyrulduğu takdirde,

Değerleri bir kat daha artacaktır.

BAPTISTA

Adınız Lucentio mu? Sorabilir miyim, nerelisiniz?

TRANIO

Pisa'danım efendim, Vincentio'nun oğluyum.

BAPTISTA

Pisa'da itibarının büyük olduğunu duydum.

Gıyaben iyi tanırım. Hoş geldiniz efendim.

(*Hortensio'ya.*) Siz lavtayı,

(*Lucentio'ya.*) siz de kitapları alın,

Öğrencilerinizi hemen göreceksiniz.

Hey, kim var orada!

(*Bir hizmetli girer.*)

Evladım bu beyleri kızlarıma götür

Ve öğretmenleri olduklarını söyle;

Ayrıca tembih et, iyi söz dinlesinler.

(*Hizmetli ile Hortensio ve Lucentio çıkarlar.*)

Şimdi biraz bahçede dolaşıp sonra yemeğe gideriz.

Emin olun beni çok memnun etti böyle topluca gelmeniz.

PETRUCHIO

Sinyor Baptista, benim işim acele.

Ben öyle her gün buraya gelip aşk için dil dökemem.

Babamı iyi tanırdınız, dolayısıyla beni de,

Bütün topraklarının ve mallarının tek mirasçısı benim,

Bu malları eksiltmek şöyle dursun,

Daha da iyi bir duruma getirdim.

Şimdi söyleyin bana: Kızınızın sevgisini kazanırsam

Onunla evlenince alacağım çeyiz ne olacak acaba?

BAPTISTA

Ölümümden sonra topraklarımdan yarısını

Ve derhal yirmi bin kron nakit para.

PETRUCHIO

Bu çeyize karşılık, eğer benden sonra yaşayacak olursa,

Dul kaldığı sürece bütün topraklarım ve mallarım

onun olur.

Şimdi aramızda yasal bir sözleşme yapılsın,

Taraflar bu sözleşmenin bir nüshasını saklasın.

BAPTISTA

İyi de önce şu özel maksat elde edilsin,
Hele onun sevgisini kazanın da, asıl iş onda.

PETRUCHIO

A, o da iş mi, size şunu söyleyeyim babacığım:
O ne kadar dikbaşlıysa, ben de o kadar kararlıyım,
Afet gibi iki yangın karşılaştı mı,
Öfkelerini besleyip büyüten şeyi silip süpürüverirler.
Ufacık bir ateşi küçük bir rüzgâr büyütür ama,
Güçlü bir fırtına ateş mateş bırakmaz ortada;
Onun karşısında ben böyleyim işte
O da bana boyun eğecektir elbette.
Ben çetin cevizim, öyle ağzı süt kokan bebeler gibi,
Aşk ilan edip diller dökemem.

BAPTISTA

İyi, siz bildiğiniz gibi aşkınızı ilan edin, talihiniz açık olsun!
Canınızı sıkacak sözlere kaşı da zırhınızı giyip hazırlanın.

PETRUCHIO

E deneriz görürsünüz, rüzgârlar durmadan estiği halde,
Dağlar nasıl bana mısın demiyorlarsa, ben de öyleyim.

(*Hortensio –Litio olarak– kafası yarılmış girer.*)

BAPTISTA

Aman dostum, ne oldu böyle, betiniz benziniz atmış?

HORTENSIO

Betim benzim atmışsa, eminim korkudandır.

BAPTISTA

Nasıl kızım iyi bir müzisyen olabilir mi?

HORTENSIO

Bana kalırsa daha çok iyi bir asker olabilir,
Eline silah yaraşır, ama lavta asla.

BAPTISTA

Peki ama lavtada biraz olsun elini alıştırmayı
denemediniz mi?

HORTENSIO

O lavtayı benim başımda denedi.

Sadece parmaklarını ters perdeye koyduğunu söyleyip
Elini doğru perdeye götürecek şekilde büktüm;
Vay sen misin bunu yapan?

Birden şeytanlar başına üşüşmüş gibi,
Bir parlayış parladı, “Ne, bana ters mi diyorsun?
Öyleyse ben senin tersini yüzüne çevireyim de gör,” demesiyle
Çalgıyı kapıldığı gibi kafama geçirmesi bir oldu.
Bir süre teşhir cezasına çarptırılmış gibi
Lavtanın içinden şaşkın şavalak bakakaldım;
O da sanki beni aşağılamak için ezberlemiş gibi:
“Ters teres, çalgıcı bozuntusu, tıngırtılı serseri,” gibi,
Daha yirmi hakareti birbiri ardına sıraladı.
Sanki bana hakaret etmek için önceden hazırlanmıştı.

PETRUCHIO

Ee, tam da capcanlı, keyifli bir kızmış;
Şimdi on kat daha gözüme girdi.
Onunla konuşmaya ne kadar can atıyorum bir bilseniz!

BAPTISTA

(*Hortensio’ya.*)

Benimle gelin, cesaretiniz kırılmasın.
Küçük kızımınla meşgul olun;
O öğrenmeye açıktır, hem kendisine gösterilen itinaya
Memnuniyetle karşılık verir.
– Sinyor Petruchio, bizimle mi gelirsiniz,
Yoksa kızım Kate’i buraya mı göndereyim?

PETRUCHIO

Gönderin rica ederim, ben burada beklerim...

(*Petruchio dışında herkes çıkar.*)

Ve geldiğinde ona bir güzel dil dökerim.
Diyelim ki köpürüp azarladı, dosdoğru ona dönüp
“Sesiniz bülbül sesi kadar güzelmiş,” derim.
Suratını mı astı, “yüzünüz çiy zerrecikleri ile yıkanmış
Sabah gülleri kadar berrakmış,” derim.
Diyelim, hiçbir şey söylemeden dilsiz gibi durdu,

O zaman güzel sözlerini över,
İnsanın içine işleyen düzgün konuşmasından söz ederim.
Defolup gitmemi söylerse,
Sanki yanında bir hafta kalmamı önermiş gibi
Ona teşekkür ederim.
Eğer evlenmeyi reddederse,
Nikâh ilanını ne zaman astırıp evleneceğimi sorarım.
Hah işte geliyor, hadi bakalım Petruchio, göreyim seni.
(*Katherina girer.*)

İyi sabahlar Kate... işittiğime göre adınız buymuş.

KATHERINA

İşitmesine işitmişsiniz, ama işitme sorununuz olduğu belli.
Benden söz edenler Katherine derler bana.

PETRUCHIO

İnanın yalan, size basbayağı Kate diyorlar,
Bazen iri, şirin Kate, bazen da hırçın Kate dedikleri oluyor.
Ama her zaman Kate, Hristiyan âleminin en güzel Kate'i,
"Kate" kolejinin Kate'i, süper kibar Kate'im benim;
Çünkü kibarların hepsi Kate'dir ve böylece Kate,
Bunu da benden duy, gönlümün tesellisi Kate'imsin:
Gittiğim her kentte iyi huyunun övgüsünü,
Meziyetlerinin bahsini, güzelliğinin aksini duydum.
Duyduklarım senin şu güzelliğin kadar baş döndürücü
olmasa bile,

Beni yerimden oynattı, seninle evlenmek için buralara attı.

KATHERINA

Tam vaktinde atmış! Orada sizi kim oynatıp attıysa
Buradan da öyle oynatıp atsın.
Zaten sizin oynak bir şey olduğunuzu ilk görüşte anladım.

PETRUCHIO

Nasıl oynak şey?

KATHERINA

Açılıp kapanan bir iskemle.

PETRUCHIO

Hah tam üstüne bastın, gel otur üstüme.

KATHERINA

Eşekler taşımak içindir, tıpkı sizin gibi.

PETRUCHIO

Kadınlar hem taşımak hem taşınmak içindir, sizin gibi.

KATHERINA

Beni kastediyorsanız, sizin gibi dolap beygirleri
taşıyamaz beni.

PETRUCHIO

Yazık Kate, sana yüklenmeyeceğim,
Çünkü hem körpesiniz hem hafif ve havai.

KATHERINA

Doğru, sizin gibi taşra budalalarının
Yakalayabileceği kızlardan daha çevik, daha zekiyim
Bırakın da dengimi arıyım.

PETRUCHIO

Arı mısınız? Öyleyse, vızzzz! Zırrr!

KATHERINA

Zır deliler ne anlar atmacadan tutmacadan başka.

PETRUCHIO

Seni atmaca kaparsa, anlarsın pır pır edip
uçamayan kumrum.

KATHERINA

Atmaca kumrudan anlar, kumru da atmacyı tanır.

PETRUCHIO

Hadi hadi eşekarısı, çok kızdınız ha!

KATHERINA

Eşekarısıysam eğer, sakının iğnemden.

PETRUCHIO

Ben de o iğneyi koparır, kurtulurum şerrinden.

KATHERINA

Evet ama bir budala onun nerede olduğunu bulabilirse.

PETRUCHIO

Eşekarısının iğnesini kim bilmez ki: Arkasında.

KATHERINA

Dilinde.

PETRUCHIO

Kimin dilinde?

KATHERINA

Arkasını ağzınıza aldığınıza göre sizin dilinizde.

Hadi güle güle.

PETRUCHIO

Ne, dilimi arkanıza kısıtırıp da mı gidiyorsunuz?

Yine buyurun Kate'cik, ben kibar biriyim...

KATHERINA

Göreyim bakayım kibarlığınızı.

(Tokat atar.)

PETRUCHIO

Yemin ederim, bir daha vurursanız, pataklarım.

KATHERINA

O zaman armanız elden gider.

El kaldırırsanız kibarlık elden gider.

Kibar olmayanın da arması olmaz.

PETRUCHIO

Yoksa siz armalar kâhyası mısınız?

Ne olur beni de kütüğünüze kaydedin!

KATHERINA

Nişanız nedir? Horoz ibiği mi?

PETRUCHIO

İbiksiz horoz, tavuğum da Kate olacak.

KATHERINA

Siz bana horozluk edemezsiniz;

Kavgada yenik düşmüş zavallı bir horoz gibi ötüyorsunuz.

PETRUCHIO

Hadi hadi Kate suratını ekşitme öyle.

KATHERINA

Ekşi elma görünce âdetimdir.

PETRUCHIO

E ama burada ekşi elma yok ki yüzünü ekşitesin.

KATHERINA

Var, var.

PETRUCHIO

Hani göster.

KATHERINA

Aynam olsa, gösterirdim.

PETRUCHIO

Ne yani yüzümü mü?

KATHERINA

Hamlığınıza göre iyi buldunuz.

PETRUCHIO

Aziz George adına doğru, sizin yanınızda ağzım süt kokar.

KATHERINA

Ama yüzünüz buruşmuş.

PETRUCHIO

Kaygıdan.

KATHERINA

Beni ilgilendirmez.

PETRUCHIO

Yoo, dinleyin Kate. İnanın elimden böyle kurtulamazsınız.

KATHERINA

Burada kalırsam incitirim sizi. Bırakın gideyim.

PETRUCHIO

Hayır, asla. Görüyorum ki son derece nazıksınız.

Oysa sizin için bana kaba, kibirli, suratsız biri demişlerdi.

Şimdi anlıyorum ki bunları söyleyen bir yalancıymış.

Çünkü sen tatlı sözlü, hazırcevap, güler yüzlü ve nazıksın;

Sadece konuşman biraz ağır, ama bahar çiçekleri kadar tatlı;

Kaşlarını çatamazsın, yan bakamazsın,

Öfkeli kızlar gibi dudaklarını da ısıramazsın.

Konuşurken ters cevap vermekten hoşlanmazsın;

Sana evlenme teklif edenlere iltifat edip ikramda bulunursun.

Niçin herkes Kate topallıyor diye iftira ediyor?

Ah şu iftiracı dünya! Kate bir fındık dalı kadar ince

ve düzgündür,

Rengi fındık kabuğu gibi kumral, tadı fındık içi kadar
tatlıdır.

Bir yürü de göreyim, durmazsın sen, hiç durur musun?

KATHERINA

Soytarı, sen git de uşaklarına emret.

PETRUCHIO

Kate'in prenseslere yaraşan yürüyüşüyle

Şu odayı şenlendirdiği kadar

Diana bir koruyu süsleyebilmiş midir?

Ne olur sen Diana ol, o da Kate olsun,

Sonra Kate saf kalsın, Diana da versin kendini cümbüşe.

KATHERINA

Bu güzelim sözleri de nereden öğrendiniz?

PETRUCHIO

Tanrı vergisi, şimdi uydurdum, anadan doğma zekâ.

KATHERINA

Anadan tepetaklak doğmuş bir zekâ.

PETRUCHIO

Akıllı değil miyim yani?

KATHERINA

Evet, ama sadece sizi sıcak tutuyor.

PETRUCHIO

Bak tatlı Katherine, öyle bir ısıtırim ki seni yatağında.

Şimdi bütün bu sözleri bir yana bırakıp açıkça konuşalım:

Babanız benim karım olmanıza razı oldu,

Çeyiz meyiz konusu halledildi; her şey oldu bitti,

İsteseniz de istemeseniz de sizi aldım gitti.

Bakın Kate, ben tam size uygun bir kocayım,

Bu ışık altında senin güzelliğini görüyorum,

Senin güzelliğin seni sevmeme sebep oluyor,

Benden başka kimseyle evlenemezsin,

(Baptista, Gremiove Tranio –Lucentio olarak– girerler.)

Çünkü sizi yola getirmek için doğmuş biri varsa, o da benim.

Kate ben sizi hırçın kedilikten çıkarıp

Rahata ermiş diğer kediler gibi bir ev kedisi yapacağım.
İşte babanız da geliyor. Hiç itiraz etmeyin;
Ben Katherine'i almalıyım alacağım da.

BAPTISTA

E Sinyor Petruchio, kızımın talihiniz yaver gitti mi?

PETRUCHIO

Hem de nasıl efendim, hem de nasıl?

İmkânsız bile olsaydı, talihimi ben kendim yaratırdım.

BAPTISTA

E kızım Katherine, niye hâlâ canın sıkkın?

KATHERINA

Hâlâ bana "kızım" mı diyorsunuz?

Önce şunu söyleyeyim ki,

Pek derin bir baba şefkati gösterdiniz doğrusu,

Beni böyle yarı kaçık birine vermek istemekle;

Bu adam her şeyin üstesinden söve saya geleceğini sanan,

Zırdeli, küstah, küfürbaz bir soytarıdan başka bir şey değil.

PETRUCHIO

Babacığım, siz de, herkes de onun hakkında yanılıyor.

Eğer aksi davranıyorsa, bir maksadı var da ondan,

Öyle kontrol etmesi zor biri değil, hatta bir kumru

kadar uysal;

Öyle hırçın filan da değil, bir sabah kadar ılıman;

Sabrına gelince, ikinci bir Grissel²⁰ diyebilirim,

İffetçe Romalı Lucrece'in²¹ ta kendisi;

Lafı uzatmayayım, sonunda baş başa karar verdik,

Düğün günümüz için önümüzdeki pazar gününü seçtik.

KATHERINA

Ben de pazar günü önce seni asılmış görmek isterim.

GREMIO

Baksanıza, Petruchio önce sizi asılmış görmek istiyormuş.

20 Griselda, kocası ne kadar anlayışsız olursa olsun itaat eden eş için bir simgedir. Bu öykünün başka bir versiyonu Chaucer'ın *Clerk's Tale*'idir.

21 Roma tarihinde mitolojik bir kişi olan Lucrezia namusuna çok düşkün bir kadın olduğu için kral Tarquinius onu kaçırdığı zaman intihar etmiştir.

TRANIO

Bu mu sizin başarınız?

Anlaşılan hepimize veda etmek düşünüyor.

PETRUCHIO

Sabırlı olun beyler, ben kendim seçiyorum onu;

Alan razı, satan razı, bundan size ne?

Yalnız kaldığımızda birlikte karar verdik evlenmeye.

O yine eskisi gibi aksiliğini sürdürecektir herkesin önünde.

Belki inanmayacaksınız, ama çok sevdi beni.

Ah, naziklerin naziği Kate'cik, bir sarılış sarıldı ki boynuma,

Öper de öper, benim öpmelerime ziyadesiyle cevap verdi,

Yemin üstüne yeminler, öyle ki göz açıp kapayıncaya kadar

Ona aşık oldum ben. Yaa, bu konuda sizin ağzınız

süt kokuyor!

Bir kadınla bir erkeğin yalnızken ne kadar uysal olduklarını

Dünya âlem duysun. Korkak, zayıf bir muhallebi çocuğu

Aksi bir huysuzu avucunun içine alabilir.

– Elini ver Kate, düğün günümüz için

Elbise almaya Venedik'e gidiyorum ben.

– Siz de babacığım şöleni hazırlatın, konukları çağırın.

Katherina'm göz kamaştırıcı biçimde giyinmelidir.

BAPTISTA

Ne diyeceğimi bilemiyorum, ama uzatın elinizi.

Hayatınız şenlik olsun Petruchio. Tam dengi dengine.

GREMIO ve TRANIO

Amin diyelim buna; bizler de tanık olacağız.

PETRUCHIO

Babacığım, karıcığım ve beyler, hepiniz hoşça kalın,

Ben Venedik'e gidiyorum. Pazar çabucak geliverir.

Yüzükler müzükler, güzel şeyler alacağız.

Öp beni Kate, pazara evleniyoruz.

(*Petruchio ve Katherina ayrı yönlerden çıkarlar.*)

GREMIO

Evlenme işinin böyle bir anda olup bitmesi görülmüş şey mi?

BAPTISTA

İnanın efendim, ben şimdi kendimi umutsuz malını
Gözü kapalı ortaya süren bir tüccar gibi hissediyorum.

TRANIO

Yanınızda kalsaydı bozulup kurtlanacaktı:
Şimdi ya sizin kazancınız olur ya da denizin dibini boylar.

BAPTISTA

Aradığım kazanç, evlenmenin gürültüsüz patırtısız geçmesi.

GREMIO

Hiç kuşku yok Petruchio kızı gürültüsüz patırtısız yakaladı.
Şimdi sadede gelelim Baptista, küçük kızına:
Uzun zamandır beklediğimiz gün bugündür;
Ben sizin komşunuzum, onu ilk isteyen de benim.

TRANIO

Bianca'yı daha çok seven de benim,
Sözlerin yetmeyeceği kadar, tahmin edemeyeceğiniz kadar
Çok seviyorum onu.

GREMIO

Hadi oradan genç adam, onu benim kadar sevemezsin.

TRANIO

Aksakal, senin aşkın ancak buz keser.

GREMIO

Ama senin ki de kavrulup yanar.
Sen dur bakalım zıpçıktı, aşkı besleyen olgun yaştır.

TRANIO

Ama gençlik de hanımların gözünü ışıldatır.

BAPTISTA

Sakin olun beyler, bu tartışmayı ben halledeceğim.
Ödül eylemle kazanılır, ikinizden hangisi
Kızıma daha fazla ağırlık verirse,
Bianca'nın sevgisini o kazanır.
Söyleyin Sinyor Gremio, ona ne verebileceksiniz?

GREMIO

Önce sizin de bildiğiniz gibi bu kentte bulunan

Zengin şekilde altınla gümüşle döşenmiş evimi,
 Orada nazik ellerini yıkamak için çeşit çeşit leğenler, ibrikler,
 Ayrıca baştan başa duvarlarda asılı Arap halılarım;
 Fildişi çekmecelerde istiflenmiş kronlarım,
 Servi sandıklarda Arras kumaşından çarşaflarım,
 Değerli giyim kuşamım, yatak perdelerim ve obalarım,
 Sıvama inci işlemeli Türk yastıklarım,
 Venedik klaptanından pervazlarım;
 Bir eve ve ev bakımına gerekli kalaylı kaplar, pirinç taslar,
 Sonra çiftliğimde yavru emzirmeyen yüz sağmal ineğim,
 Ahırlarımda bir düzine semiz damızlık sığırım,
 Bunların hepsi vereceğim ağırlığa düşen şeyler.
 İtiraf etmeliyim ki ben yaşını başını almış bir adamım,
 Yarın ölürsem eğer, bütün her şey ona kalacak,
 Yaşadığım sürece ise, o yalnız benim olacak.

TRANIO

Şu “yalnız” tam yerine düştü. Bayım beni dinleyin.
 Ben babamın varisi ve tek oğluyum;
 Eğer kızınızı eş olarak alacak olursam,
 Zengin Pisa surları içinde,
 Yaşlı Sinyor Gremio’nun Padua’daki evi kadar mükemmel
 Üç dört ev bırakırım kendisine;
 Ayrıca bereketli topraklarımdan gelen
 Yıllık iki bin düka altını da gelir olarak kendisine veririm.
 Nasıl, sizi köşeye sıkıştırılabildim mi Sinyor Gremio?

GREMIO

Topraklardan yılda iki bin düka ha!
 (*Kendi kendine.*)
 Benim topraklarımdan değeri bu kadar tutmaz.
 – Ama saydıklarımdan başka
 Şimdi Marsilya yolundaki kalyonum da onun olsun.
 (*Tranio’ya.*)
 Nasıl, kalyonumla sesinizi kesebildim mi?

TRANIO

Gremio, herkes bilir ki, babamın en az üç kalyonu,
İki kadirgası ve on iki sağlam çektirmesi var.
İşte ben bunları da ortaya koyuyorum.
Başka önereceğiniz varsa iki mislini vermeye hazırım.

GREMIO

Hayır, ben varımı yoğumu ortaya döktüm,
Önereğim başka bir şey yok.
Olmuş olacak malımdan daha fazlasını söz veremem ki.
(*Baptista'ya.*)

Eğer benden hoşlanıyorsunuz, kızınız beni de malımı da alır.

TRANIO

E, sizin kesin kararınıza göre kızınız benim oldu,
Gremio devre dışı kaldı.

BAPTISTA

İtiraf etmeliyim ki, sizin önerdikleriniz en iyisi,
Babanız da bunu onaylayınca kız sizindir;
Beni bağışlayın; ya siz babanızdan önce ölürseniz,
O zaman kızın nafakası ne olur?

TRANIO

Bu bahaneden başka bir şey değil; o yaşlı ben gencim.

GREMIO

Gençlerden de yaşlılar kadar ölen yok mu?

BAPTISTA

Şimdi efendim, son sözüm bu:
Biliyorsunuz gelecek pazar kızım Katherine evleniyor,
Ondan sonraki pazar da
(*Tranio'ya.*)

Bianca size gelin olacak,
Elbette babanızın önerdiklerinizi onaylaması şartıyla
Eğer onaylamazsa kız Gremio'nundur.
Şimdi izninizle, her ikinize de teşekkürler.
(*Çıkar.*)

GREMIO

Güle güle komşucuğum... senden korkum yok artık;
Sen, genç kumarbaz,
Baban deli mi ki varını yoğunu sana versin de,
Bir ayağı çukurdayken senin sofranda sığıntı gibi
kuyruk sallasın.
Pöh, saçma! Yıllanmış bir İtalyan tilkisi
O kadar yufka yürekli değildir evlat!
(Çıkar.)

TRANIO

Senin cıllığı çıkmış bir sıkımlık canına lanet olsun!
Yine de onlu kozla pes dedirttim ya sana.
Maksadım efendime iyilik etmekti.
Uydurma bir Lucentio'nun niçin uydurma bir babası
olmasın.
Garip olan şu: Babalardan oğullar dünyaya gelir;
Ama bu evlenme işinde benim foyam ortaya çıkmazsa
Var olan oğuldan yok olan baba dünyaya gelecek.
(Çıkar.)

III. Perde

1. Sahne

(Lucentio –Cumbio olarak–, Hortensio –Litio olarak– ve Bianca girerler.)

LUCENTIO

Hey çalgıcı, yavaş olun, çok ileri gidiyorsunuz efendi.
Ablası Katherine'den nasıl kabul gördüğünüzü ne çabuk
unuttunuz?

HORTENSIO

Ama öğretmen rakibim, bu başka;
Bu göksel ahengin patroniçesi,
O zaman bırakın da bana verilen ayrıcalıktan yararlanayım,
Bir saat kadar müzik çalıştıktan sonra,
Sizin de ders için bir o kadar vaktiniz olacak.

LUCENTIO

Müziğin ne için olduğunu öğrenecek kadar bile
Eğitim görmemiş, düşüncesiz, sapık eşek!
Müzik, insan işten güçten yorulunca
Zihni dinlensin diye değil midir?
O zaman izin verin de ben felsefe dersini vereyim,
Ben bırakınca siz de ahenginize başlarsınız.

HORTENSIO

Efendi, senin şu palavracı tavrını hiç çekemem.

BIANCA

Beyler, her ikiniz de bana karşı hatalı davranıyorsunuz,
Benim seçimime bağlı olan bir şey için tartışıyorsunuz.
Ben emirle oturup kalkacak bir okul öğrencisi değilim,
Öyle saatle dakikayla da bağlanamam,
Canım ne zaman isterse, dersimi o zaman öğrenirim.
Bu tartışmayı kesmek için şuraya oturalım.
Siz çalgınızı alıp çaladurun;
Akordunuzu yapıncaya kadar ders de biter.

HORTENSIO

Ben akordu tutturunca onun dersini bırakacak mısınız?

BIANCA

Ders asla bırakılmaz. Siz akordunuza bakın.

LUCENTIO

Okuyorum hanımefendi:

(Okur.)

*“Hic ibat Simois, hic est Sigreia tellus,
Hic steterat Priami regia celsa senis.”*²²

BIANCA

Anlamı?

LUCENTIO

“Hic ibat” size önce söylediğim gibi, *“Simois”* Adım Lucentio, *“hic est”* Pisalı Vincentio’nun oğlu, *“Sigeia tellus”* aşkınıza ulaşabilmek için kıyafet değiştirdi; *“Hic steterat”* size kur yapmaya gelenin adı Lucentio, *“Priami”* adamım Tranio, *“regia”* benim yerime geçti, *“celsa senis”* yaşlı Pantalon’u atlatmak için.

HORTENSIO

Çalgımı akort ettim hanımefendi.

BIANCA

Dinleyelim.

22 *Simois burada koşuyor, işte burası da Sigeian toprakları
ve tam karşımızda yaşlı kral Priam’ın görkemli sarayı.
(Heroides, I, 33-34, Ovidius)*

Lucentio dizeleri Latince’den çevirmez, metni kendi amacı için kullanır.

(*Hortensio çalar.*)

Oo, tizler olmamış

LUCENTIO

Delliğine tükür yine başla.

BIANCA

(*Lucentio'ya.*)

Bakalım bu metni ben çözebiliyor muyum? “*Hic ibat Simois*” sizi tanımıyorum, “*hic est Sigeia tellus*” size güvenmiyorum; “*Hic steterat Priami*” dikkat edin bizi duyabilir, “*regia*” heveslenmeyin, *celsa senis*” umudunuzu kesmeyin.

HORTENSIO

Hanımefendi, akort tamam.

(*Tekrar çalmaya başlar.*)

LUCENTIO

Şimdi de pes tonlar iyi değil.

HORTENSIO

Pesler iyi, ama şu herif pes dedirtecek her şeyi yapıyor.

(*Kendi kendine.*)

Şu bizim öğretmen de bayağı pervasız ve ateşli

Hayatımı korum ki, bu herif baştan çıkaracak sevgilimi.

Üstat bundan böyle daha iyi gözetlemeliyim seni.

BIANCA

(*Lucentio'ya.*)

Zamanla size inanabilirim, ama şimdi güvenemiyorum.

LUCENTIO

(*Alçak sesle Bianca'ya.*)

Bana güvenin!

(*Yüksek sesle.*)

Eminim, Aiakides Aias'tan başkası değildi;

Ona büyük babasının adı verilmişti.

BIANCA

Öğretmenime inanmalıyım; yoksa bu kuşku üzerinde

Tartışmayı uzun uzadıya sürdürürdüm. Ama şimdilik kalsın.

– Şimdi siz Litio, sayın eğitimcim, böyle şaka yapmamı
Kötü niyetimmiş gibi algılamayın lütfen.

HORTENSIO

(*Lucentio'ya.*)

Siz şöyle bir yürüyüşe çıkın, beni biraz yalnız bırakın;
Benim dersimde müzik üç kişiyle yapılmaz.

LUCENTIO

Bu kadar şekil düşkün müsunuz efendim?
Teşekkürler, ben beklerim...

(*Kendi kendine.*)

Ve bu arada da onu gözetlerim;
Yoksa gafil avlanırım, bizim yakışıklı çalgıcı da
Bakarsınız mercimeği fırına veriverir.

(*Bir kenara çekilir.*)

HORTENSIO

Hanımefendi, aleti elinize almadan önce,
Parmaklarımın mantığını kavramanız gerekiyor,
Ben her şeyden önce sizinle
Bu sanatın ilkeleriyle işe başlayacağım.
Size gamı meslektaşlarımın gösterdiklerinden
Daha eğlenceli, daha basit
Ve daha etkili bir yoldan öğreteceğim.
İşte bu kâğıtta sırasıyla yazılı.

BIANCA

Ama ben zaten gamı çoktandır biliyorum.

HORTENSIO

Olsun, siz yine de Hortensio'nun gamını bir okuyun.

BIANCA

(*Okur.*)

“Gam: Ben bütün akortların temeliyim;
A *re*, Hortensio'nun sevdasını dilemek için;
B *mi*, Bianca onu kocan olarak kabul et;
C *fa do*, sizi bütün benliğiyle seviyor;
D *sol re*, bir anahtarım, iki notam var benim;

E *la mi*, acı bana, yoksa dertten ölürüm.”

Buna “gam” mı diyorsunuz siz? Yok, hiç hoşlanmadım;

Ben en çok eski usulü beğeniyorum;

Garip buluşlar için doğru kuralları feda edemem ben.

(*Bir uşak girer.*)

UŞAK

Efendim, babanız kitaplarınızı bırakıp

Ablanızın odasını toplamasına yardım etmenizi istiyor;

Bildiğiniz gibi yarın düğün günü ya.

BIANCA

Hoşça kalın tatlı üstatlarım, gitmem gerekiyor.

(*Bianca ve uşak çıkarlar.*)

LUCENTIO

Elbette küçük hanım, benim de durmama sebep kalmadı.

(*Çıkar.*)

HORTENSIO

Ama benim bu öğretmeni gözetlemem için sebep var:

Bana öyle geliyor ki, bu adam sıırıslıklam âşık.

Ama Bianca, eğer atılan her yeme

Şaşkın gözlerini çevirecek kadar alçakgönüllüysen,

İsteyen kolayca seni tutabilir;

Sadakatsizliğini bir kez bile görse,

Hortensio başka birini bulur ve ödeşir böylece.

(*Çıkar.*)

2. Sahne

(*Baptista, Gremio, Tranio –Lucentio olarak–,
Katherina, Bianca, Lucentio –Cambio olarak–
ve hizmetliler girerler.*)

BAPTISTA

(*Tranio’ya.*)

Sinyor Lucentio,

Bugün Katherine ile Petruchio'nun düğünleri için
Kararlaştırılan gün, ama damadımızdan hâlâ bir haber yok!
Dünya âlem ne der? Papazın nikâh kıyacağı zaman
Güveyin bulunmaması rezalet değil de nedir?
Lucentio, sen ne dersin bu utanılacak durumumuza?

KATHARINA

Bu utanç kimsenin değil, benim.
Aslında gönlüm olmadığı halde,
Zorla itildim bu evliliğe,
İki ayağımızı bir pabuca sokup
Keyfine göre nikâh günü koyup
Kendi başına buyruk, çılgın bir zorbaya
İstemeyerek varıyorum ben.
Size söylemiştim: Bu adam acı maskaralıklarını
Pervasız davranışlarının arkasına saklayan
Deli divanenin biri;
Kendisine neşeli adam desinler diye,
Bin kadına kur yapacak, nikâh günleri kararlaştıracak
Tıynette bir serseri;
Kolayca dostluklar kurar, davet eder, nikâh ilanları astırır,
Ama yine de söz kestiği yerde nikâha gelmez.
Şimdi herkes zavallı Katherine'i parmakla gösterip
İşte, diyecekler, deli Petruchio'nun keyfi istediğinde gelip
Nikâh kıyacağı karısı.

TRANIO

Sabırlı olun sevgili Katherine, Baptista siz de.
Hayatım üzerine yemin ederim ki,
Sözünü tutmasına herhangi bir talihsizlik engel olmuştur,
Hiçbir art niyet taşımadığına eminim.
Biraz pervasız da olsa, son derece akıllı biridir;
Muziptir, ama sözünün eridir.

KATHARINA

Keşke Katherine onu hiç tanımamış olsaydı.
(Ağlayarak çıkar.)

BAPTISTA

Git kızım, ağladığın için sana darılamam,
Çünkü böyle bir hakaret bir azizi bile çileden çıkarır;
Hele senin sabırsız yaradılışındaki bir hırçın kız için
haydi haydi.

(*Biondello girer.*)

BIONDELLO

Efendim, efendim, haber var, yepyeni antika bir haber;
ömrünüzde böyle bir haber duymamışsınızdır!

BAPTISTA

Hem yeni, hem antika ha! Nasıl oluyor bu?

BIONDELLO

Petruchio'nun gelişi yeni bir haber değil mi?

BAPTISTA

Geldi mi?

BIONDELLO

Hayır gelmedi, efendim.

BAPTISTA

Eee?

BIONDELLO

Eee'si, geliyormuş.

BAPTISTA

Ne zaman burada olacak?

BIONDELLO

Benim durduğum yerde durup sizi gördüğü zaman.

TRANIO

Peki ya, antika haberin neymiş?

BIONDELLO

Petruchio başında yepyeni bir şapka, sırtında eski püskü
bir cepken; bacağına üç kez tornistan edilmiş eski bir
dizlik; ayaklarında ancak mum torbası yapılacak eski-
likte biri tokalı diğeri dantelli bir çift çizme; belinde bit-
pazarından alınma sapsız, kın ağızlığı düşmüş, paslı bir
kılıç; dantelleri yırtık pırtık bir pantolon; altında birbi-

riyle uyumlu olmayan üzengiler, güve yeniği bir eğerle, kalça çıkığı olan bir at; üstelik at bulaşıcı hastalıklardan acı çekiyor: Çenesinde ruam sakağı, dişleri iltihaplı, bacaklarında urlar, mafsallarında ağrı, bacakları çelimsiz ve çarpık, kulaklarının arkasında yumrular; bağırsaklarında kurtçuklar, sırtı çökmüş, kürek kemikleri fırlamış, bacakları yampiri, yanak kayışının yarısı kopuk, orasından burasından düğüm üstüne düğüm atılmış, koyun derisinden başlığı, hayvan yuvarlanıp kalmasın diye sımsıkı gerilmiş, karnından yedi yamalı bir kolan; kısacası bütün hastalıkları kendinde toplamış, ahı gitmiş vahı kalmış bir at. Ayrıca adının iki harfi işlenmiş, ama ötesinden berisinden ipliklerle tutturulmuş kadife benzeri bir kadın kuskunu.

BAPTISTA

Yanında kimse var mı?

BIONDELLO

Yanında efendimin uşağı var. Onun da çulu çaputu atıncı gibi; bir bacağında ince keten çorap, diğerinde kalın yün diz koncu, üstünde mavili kırmızılı diz bağları; başında eski püskü bir şapka, şapkanın üstünde tüy yerine tortop takılmış kırk çeşit kurdele, garip bir yaratık. Ne bir Hıristiyan seyisine benziyor, ne de bir beyin uşağına.

TRANIO

Gerçi bazen üstüne başına pek önem vermez ama, Bu durumda gelmesinde kendine göre maksadı olmalı.

BAPTISTA

Gelmesine memnun oldum. Nasıl gelirse gelsin.

BIONDELLO

Ama efendim, kendisi gelmiyor ki.

BAPTISTA

Sen geldiğini söyledin ya?

BIONDELLO

Kim? Petruchio mu geliyor, dedim?

BAPTISTA

Evet, Petruchio geliyor, dedin.

BIONDELLO

Hayır efendim, ben Petruchio'yu taşıyan at geliyor, dedim.

BAPTISTA

Aynı kapıya çıkar.

BIONDELLO

"Ahdim olsun Aziz Jamy'e,

Bahse girerim bir penny'e

Bir at ve bir adam

Birden fazla tabii

Çok da değil ama."

(*Petruchio ve uşağı Grumio girerler.*)

PETRUCHIO

Hadi şu yiğitler nerede ola? Evde kim var?

BAPTISTA

Hoş geldiniz bayım.

PETRUCHIO

Ama pek de hoş geldim sayılmaz.

BAPTISTA

Pek aksıyor da sayılmazsınız.

TRANIO

Keşke doğru dürüst bir şeyler giyseydiniz.

PETRUCHIO

Böyle koşup gelmem daha iyi olmadı mı?

Ya Kate nerede? Benim güzel nişanlım nerede?

Benim babacığım nasıllar?

Beyler, hanımlar, bakıyorum herkes asmış suratını,

Nereye bakıyor bu yakışıklı kalabalık böyle?

Sanki şaşkınlık yaratan bir mezar taşına bakar gibi

Ya da bir kuyruklu yıldıza, görülmemiş bir afete!

BAPTISTA

Ee, bildiğiniz gibi, bugün sizin nikâh gününüz,

Basbayağı üzüldük ve korktuk gelmeyeceksiniz diye,

Şimdi üzüntümüz iki kat oldu hazırlıksız geldiniz diye.
Ayıp ayıp, törenimiz için göze hoş gelmeyen,
Durumunuza yakışmayan şu kıyafeti çıkarıp atın
üstünüzden.

TRANIO

Söyleyin bize, sizi eşinizden bu kadar uzak tutan,
Size hiç benzemeyen bir halde buraya atan nedir?

PETRUCHIO

Söylemesi can sıkıcı, dinlemesi pek zor bir şey.
Sözümü tutmak için geri gelmem yeterlidir bence,
Her ne kadar bazı şeyler
Beni yolumdan döndürecek gibi olduysa da,
Daha uygun bir zamanda
Eminim bu konuda sizleri tamamen tatmin edeceğime.
Ama Kate nerede?
Epeydir uzağım ondan, zaman daralıyor,
Kilisede olmalıydık şu anda.

TRANIO

Şu biçimsiz kıyafetinizle geline görünmeyin,
Benim odama gelip elbiselerimden birini giyin.

PETRUCHIO

Hayır istemem, ona böyle gideceğim.

BAPTISTA

Ama herhalde nikâha böyle gidemezsiniz.

PETRUCHIO

Elbette böyle gideceğim.
Onun için, bırakalım bu lafları bir yana;
O benimle evleniyor, kıyafetimle değil.
Onun beni yorup tüketeceği şeyleri
Sonradan onarabileceğimi bilsem,
Üstümdeki şu rüküş çulları değiştirirdim,
Bu Kate için de iyi olurdu, benim için de.
Hey Tanrım, nişanlımı selamlayıp bir aşk öpücüğüyle
Birlikteliğimizi mühürleyecek yerde,

Budala gibi burada durup sizinle çene çalıyorum.

(Çıkar.)

TRANIO

Bu kaçık kılığına girmekte mutlaka bir maksadı var bunun.

Keşke kiliseye gitmeden önce,

Doğru dürüst bir şeyler giymesi için onu kandırabilsek.

BAPTISTA

Arkasından gideyim de iş nerelere varacak göreyim.

(*Tranio ve Lucentio dışında herkes çıkar.*)

TRANIO

Efendim, sizi yalnızca onun sevmesi yeterli olmaz,

Babasının da buna razı olması gerekir.

Daha önce de efendimize söylediğim gibi,

Ben birini bulacağım... kim olursa olsun,

Bunun bir önemi yok...

Onu isteğimiz kılığa sokarız, o da Pisalı Vincentio olup çıkar;

Benim burada bol keseden vaat ettiğimden fazlasını onaylar.

Siz de rahatça emelinize ulaşır,

Güzel Bianca'yı alırsınız babasının rızasıyla.

LUCENTIO

Meslektaşım öğretmen, Bianca'nın peşini birazcık bıraksa,

Biz gizlice kıydırırverirdik nikâhımızı;

Bir kez bu olduktan sonra,

Bütün dünya isterse hayır desin, vız gelir bana dünya.

TRANIO

Zaten yavaş yavaş, hiç fark ettirmeden

O yöne doğru gidip fırsat kollamalıyız.

Kır sakallı Gremio'yu da,

Kılı kırk yaran baba Minola'yı da,

Saman altından su yürüten âşık çalgıcı Litio'yu da

Hepsini de efendim Lucentio'nun hatırına

Bertaraf ederiz.

(*Gremio girer.*)

Sinyor Gremio kiliseden mi geliyorsunuz?

GREMIO

Okuldan kaçır gibi, büyük bir istekle.

TRANIO

Gelinle damat da geliyor mu?

GREMIO

Damat mı dediniz? Damat ama ne damat,
Homur homur homurdanan bir at uşağı,
Kız onun ne olduğunu anlar yakında.

TRANIO

Kızdan daha mı aksi? Olamaz.

GREMIO

Herif şeytanın teki, iblisin ta kendisi.

TRANIO

Ama kız da bir şeytan, şeytanın öz kızı.

GREMIO

Kız onun yanında bir kuzu, bir güvercin,
avlanmış bir ceylan.

Bakın anlatayım Sinyor Lucentio,
Papaz, "Katherine'i eşin olarak kabul ediyor musun?"
Der demez; "İmanım hakkına aldım gitti!" diye öyle bir
bağırdı ki,

Herkes yerinden zıpladı, papaz elinden kitabı düşürdü,
Adamcağız tam eğilip de kitabı yerden alırken
Zırdeli damat sırtına bir çullanış çullandı,
Papaz bir tarafa kitap bir tarafa teker meker yuvarlandı.
"Arzu ederseniz," dedi, "kaldırın şimdi etekleri..."

TRANIO

Adam kalkıp toparlanınca kız ne dedi?

GREMIO

Titriyordu, şaşkındı, belki de
Papaz nikâha fesat karıştırıyor diye
Ter ter tepinip duruyordu.
Herif tören bittikten sonra şarap getirtti;
Sanki gemisiyle büyük bir fırtınayı atlatmış da

Maiyetindeki gemicilere lütuf dağıtıyormuş gibi,
“Sağlığınıza!” deyip misket şaraplarını dikti.
Bir de zavallı zangoçun suratına
Islatılmış çörek parçalarını fırlatmaz mı!
Sakalı seyrek, sıska ve sanki artıkları bekliyormuş gibi
Durmaktan başka kabahati yoktu o zangocun.
Bu da yetmezmiş gibi gelini boynundan tutup
Onu öyle bir öptü ki o şapırtı kilisede yankılandı.
Ben bunu görünce utancımdan kaçıp geldim.
Herhalde konuklar da arkamdan geliyorlardır.
Böylesine zırzop bir nikâh dünyada görülmemiştir.
İşte, işte müzik sesi de duyuluyor.

(Müzik. *Petruchio, Katherina, Bianca, Hortensio, Baptista, Grumio ve hizmetliler girerler.*)

PETRUCHIO

Efendiler, dostlar, zahmetleriniz için teşekkür ederim.
Biliyorum bugün benimle yemek yiyeceğinizi
düşünüyorsunuz,
Düğün eğlencesi için de birçok hazırlık yapmışsınız,
Ama ne yazık ki benim gitmem gerekiyor,
Bu yüzden sizlere hemen veda etmek istiyorum.

BAPTISTA

Bu gece gitseniz olmaz mı?

PETRUCHIO

Gece bastırmadan hemen gitmeliyim.
Hiç şaşmayın; işimi bilerseniz,
Gitmemi tavsiye ederdiniz.
Bu son derece sabırlı, nazik ve erdemli
Can yoldaşıma hayatımı vakfederken
Burada hazır bulunan siz saygın konuklar,
Hepinize teşekkürler!
Babamla oturun sofraya, sağlığıma kadeh kaldırın,
Şimdi gitmem gerekiyor, hepiniz Tanrıya emanet olun!

TRANIO

Yemeğin sonuna kadar kalmanızı rica etsek?

PETRUCHIO

İmkânsız.

GREMIO

Ben rica etsem?

PETRUCHIO

İmkânsız dedim ya.

KATHERINA

Ya ben rica etsem?

PETRUCHIO

Memnun olurum.

KATHERINA

Kalmaya mı?

PETRUCHIO

Kalmama rica etmenize memnun olurum...

Yine de kalmam, ama bakalım nasıl rica edeceksiniz.

KATHERINA

Beni seviyorsanız kalın.

PETRUCHIO

Grumio, atımı.

GRUMIO

Başüstüne efendim, hazır, ama yulaf atları yemiş.

KATHERINA

Peki, elinden geleni ardına koyma,

Ne bugün gideceğim, ne de yarın,

Keyfim ne zaman isterse o zaman giderim.

Kapı açık, buyurun işte yolunuz.

Çizmeniz ayağınızdayken geç olmadan gidin.

Keyfim gelmeden şuradan şuraya adım atmam.

Öyle tereddütsüz kabul eder görünmenin sonucu

Başıma böyle lanet, küstah bir koca kesilmenmiş.

PETRUCHIO

Yo Kate için rahat olsun, lütfen kızma.

KATHERINA

Kızarım elbet; hem sana ne bundan?

– Baba susun! Ben hazır oluncaya kadar bekleyecek.

GREMIO

İşte efendim, nihayet iş kızışıyor.

KATHERINA

Beyler, hadi buyurun düğün sofrasına.

Görüyorum, bir kadının ayak direyecek gücü yoksa eğer

O kadını maskaraya çevirmek işten bile değilmiş meğer.

Hadi yürüyün.

PETRUCHIO

Madem emrediyorsun, yürüyecekler elbet.

– Siz ona hizmet edenler, itaat edin geline.

Şölene gidin, eğlenin, bağıra çağıra yiyin

Kadehleri doldurup onun bekâretine için,

Çılgınlar gibi keyfedin ya da gidin asın kendinizi;

Ama sevgilim Kate benimle gelecek.

Yoo, ne kaşı koyun, ne ayağınızı vurun

Ne öyle ters bakın, ne de öfkelenip kudurun.

Ben sahip olduğum şeyin efendisi olmak isterim.

O benim malım, eşyam, evim, evimin döşemesi,

Tarlam, ambarım, atım, öküzüm, eşeğim,

Herhangi bir şeyimdir. İşte önünüzde duruyor,

Kimin gözü pekse dokunsun da göreyim!

Padua'da önüme çıkacak en dikbaşı adamın

Hakkından gelirim ben... Grumio, çek silahını,

Haydutlar sarmış etrafımızı.

Erkeksen gel, hanımını kurtar.

– Korkma tatlı kız, sana kimse elini süremez Kate.

Seni bir milyon kişiye karşı bile korurum.

(Petruchio, Katherina ve Grumio çıkarlar.)

BAPTISTA

Bırakalım gitsinler, sessiz sedasız bir çift.

GREMIO

Eğer bir an önce gitmeselerdi, gülmekten kırılabaktım.

TRANIO

Böyle dengi dengine çılgın hiç görülmemiştir.

LUCENTIO

Ya sizin ablanız hakkında fikriniz nedir efendim?

BIANCA

Tencere yuvarlandı kapağını buldu.

GREMIO

Eminim, Petruchio Kate afetine yakalandı.

BAPTISTA

Komşular, dostlar, yemekte gelinle damadın yeri boş kalsa da
Soframızda tatlımız yok değil ya,
Lucentio siz damadın yerine oturun,
Bianca da ablasının yerine geçsin.

TRANIO

Tatlı Bianca gelin olmayı mı deneyecek?

BAPTISTA

Evet Lucentio, Hadi beyler, buyurun gidelim.
(Çıkarlar.)

IV. Perde

1. Sahne

(*Grumio girer.*)

GRUMIO

Yuh olsun, bütün bitkin beygirlere, bütün kaçık efendilere ve bozuk yollara yuh olsun! Hiç böyle dayak yiyen var mıdır? Hiç böyle pisliğe batan biri daha görülmüş müdür? Ya bu kadar bıkkın başka bir adam var mıdır? Ateşi yakmam için önden gönderildim, onlar da arkadan gelip ısınacaklar. Eğer çabucak kızan küçük bir kap olmasaydım, soğuktan dudaklarım dişlerime yapıştırdı, dilim donardı, karnımdaki kalbim buz tutardı. Buz kesen yerlerimi eritmek için önce şu ateşi yakmalıyım. Üfleye üfleye ateşi canlandırırken, ben de biraz olsun ısınırım. Bu havada uzun boylu biri mutlaka soğuk alır.

(*Curtis girer.*)

Hey, Curtis, yukarda hava nasıl?

CURTIS

Kim o soğuk soğuk bağırın öyle?

GRUMIO

Bir buz parçası. Eğer inanmıyorsan, omuzlarımdan topuğuma kadar vızz diye kayabilirsin; kafamla boynum dışında bir engel yok. Hadi bir ateş yakalım Curtis.

CURTIS

Efendimle karısı geliyor mu Grumio?

GRUMIO

Evet Curtis, evet geliyorlar. İşte bunun için ateş yakmalıyız ateş, sakın su koyvereyim deme.

CURTIS

Söylendiği gibi ateşli hırçın biri mi?

GRUMIO

Soğuk vurmadan önce öyleydi Curtis'ciğim; ama sen de bilirsin ki, kış erkeği de, kadını da, hayvanı da uysallaştırır. İşte don eski efendimi de, yeni hanımımı da, beni de muma çevirdi kardeşim Curtis.

CURTIS

Hadi oradan üç parmaklık yer cücesi! Ben hayvan değilim.

GRUMIO

Peki, ben üç parmak mıyım? Senin boynuzun bile iki kırık gelir, ben o kadar bile değil miyim yani? Bana bak, ya şu ateşi yakarsın ya da seni hanımına şikâyet ederim. Bu hımbıllığınla o ateşi yakmazsan, o zaman çok yakında onun şaplağını hissedersin. Yakında dedim de, herhalde şu anda çok yakına gelmişlerdir.

CURTIS

Lütfen söyle Grumio'cuğum, dünyada neler olup bitiyor?

GRUMIO

Dünya soğuktan kırılıyor Curtis. Senin görevin dışında her yer soğuk... bu yüzden hemen ateşi yak. Görevini yap, işini gör, hakkını al. Efendim ve hanımım neredeyse soğuktan donmuşlardır.

CURTIS

Ateşi çoktan yaktım bile, hadi Grumio'cuğum, yeni bir haber yok mu?

GRUMIO

"Ah Jack çocuğum, hey çocuğum!"²³ Sana istediğin kadar haber.

23 Bir şarkıdan alınma sözlerle Grumio verilecek hiçbir haberi olmadığını ima etmektedir.

CURTIS

Hadi hadi, sen ilginç haberlerle dolusundur.

GRUMIO

Bu yüzden ısınmam gerekiyor, çok kötü üşütmüşüm. Aşçı nerede, akşam yemeği hazır mı, ev toplandı mı, yeni hasırlar serildi mi, örümcek ağları temizlendi mi, hizmetliler kıyafetlerini, beyaz çoraplarını giydi mi, herkes düğün için giyindi mi? Erkeklerin içi, kızların dışı temiz mi? Masa örtüleri serildi mi, her şey düzenli mi?

CURTIS

Hazır, hepsi hazır, ne olur ver şu haberleri.

GRUMIO

Önce şu haberleri vereyim, atım yorgun, efendimle hanımım cumburlop!

CURTIS

Nasıl yani?

GRUMIO

Elbette eyerlerinin üstünden çamurun içine.

CURTIS

Hadi Grumio'cuğum, anlatsana.

GRUMIO

Öyleyse, kulağını ver.

CURTIS

Al.

GRUMIO

(Tokat atar.)

Sen de al!

CURTIS

Bu haberi işitmek değil, hissetmek oldu.

GRUMIO

İşte bu yüzden de buna hissi haber denir. Yediğin tokat, kulağının kapısını çalan, sana "dinle" diyen kapı tokmağından başka bir şey değil. İşte başlıyorum. İlk olarak: Efendim at üstünde, hanımım önünde eğri büğrü bir yokuştan aşağı iniyorduk...

CURTIS

İkisi de bir at üstünde mi?

GRUMIO

Sana ne bundan?

CURTIS

Tek bir at demek.

GRUMIO

Senin gibi herife tutmuş haberleri veriyorum ben de. Eğer sözümü kesmeseydin, atın nasıl tekerlendiğini, hanımımın nasıl atın altında kaldığını işitecektin. Oranın nasıl vıcık vıcık çamurlu bir yer olduğunu, hanımımın üstünün nasıl berbat olduğunu, efendimin atı nasıl hanımımın üstünde bırakıp hayvan kapaklandı diye beni evire çevire dövdüğünü, sonra kızcağızın sürüne sürüne çıkıp beni kocasının elinden kurtarmaya geldiğini, efendimin nasıl küfürleri arka arkaya sıraladığını, o hiç kimseye yalvarmayan kızın nasıl yalvardığını, benim nasıl bağıra haykıra ağladığımı, atların nasıl kaçtığını... Hanımımın dizginlerinin nasıl boşandığını, benim kuskunumla birlikte, aklımda sonsuza kadar bilinmez kalacak birçok şeyi nasıl kaybettiğimi öğrenir, böyle kaz gibi mezara gitmezdin.

CURTIS

Bu da gösteriyor ki, bizimki aksilikte ondan baskın çıkmış.

GRUMIO

Ya öyle, bir eve gelsin de gör; en dikbaşlınız bile görsün. Burada niye gevezelik ediyoruz canım! Çağır şu uşakları, Nathaniel'i, Joseph'i, Nicholas'ı, Philip'i, Walter'i, Sugar-sop ile diğerlerini. Saçlarını bir güzel tarasınlar, mavi ceketlerini fırçalasınlar, dizbağlarını adamakıllı bağlasınlar, sol bacaklarını geriye atarak selam versinler. Her ikisinin de elini öpmeden efendimin atının kuyruğunun tek bir teline bile dokunmasınlar. Hepsi hazır mı?

CURTIS

Hazır.

GRUMIO

Çağır gelsinler.

CURTIS

Hey, işitiyor musunuz, hey! Efendimizi karşılayıp hanımımızla yüzleşeceksiniz, saygılarınızı sunacaksınız.

GRUMIO

Dur bakalım, hanımımızın kendi yüzü var.

CURTIS

Bunu bilmeyen mi var?

GRUMIO

Sen değil misin, herkesi çağırıp yüzleşmelerini isteyen?

CURTIS

Ben onları hanımımıza karşı saygı borçlarını göstereyim diye çağırıyorum.

(Dört beş hizmetli girer.)

GRUMIO

Hey Tanrım, hanım onlardan borç almaya gelmiyor ki.

NATHANIEL

Eve hoş geldin Grumio.

PHILIP

Ne haber Grumio.

JOSEPH

Selam Grumio.

NICHOLAS

Merhaba Grumio.

NATHANIEL

Ee, ne haber kocamış delikanlı.

GRUMIO

Eve hoş geldin!.. Ne haber!.. Selam!.. Merhaba! Bu kadarı yeter. Şimdi söyleyin bana iki dirhem bir çekirdek yoldaşlarım, her şey hazır mı, her şey düzgün mü?

NATHANIEL

Her şey hazır. Efendimiz nerededir şimdi, yaklaştı mı?

GRUMIO

Ha geldi, ha gelecek. Atından inmiş de olabilir. Onun için...
İsa hakkı için... şişt, susalım, sesini duyuyorum.

(Petruchio ile Katharina girerler.)

PETRUCHIO

Nerede bu hergeleler?

Kapıda üzengimi tutup atımı alacak herifler nerede?

Nerede şu Nathaniel, Gregory, Philip?

HİZMETLİLER

Buradayız, buradayız efendim, buradayız lordum.

PETRUCHIO

“Buradayız, buradayız efendim, buradayız lordum”muş!

Sizi kalın kafalı, yontulmamış ahmaklar!

Nerede hizmet? Nerede dikkat? Nerede görev?

Peki nerede şu önden yolladığım budala serseri?

GRUMIO

Buradayım efendim, hâlâ eskisi kadar budalayım.

PETRUCHIO

Seni dangalak köylü, seni orospu çocuğu dolap beygiri,

Ben sana korulukta beklemeni emretmedim mi?

Şu alçak serserileri de yanına alıp bekle demedim mi?

GRUMIO

Efendim Nathaniel’in ceketi bitmemişti,

Gabriel’in pabuçlarının topuklarına delikler açılmamıştı,

Peter’in şapkasını boyamak için çıra isisi yoktu,

Ayrıca Walter’in kaması da kincidan gelmemişti;

Adam’ın, Ralph’ın ve Gregory’nin dışında

Kimsenin kıyafeti iyi değildi;

Ötekiler hep yoluk yırtık, dilenci gibiydi,

Ama yine da karşınızdalar

Oldukları gibi karşılamaya gelmişler sizi.

PETRUCHIO

Hadi oradan edepsizler, getirin yemeğimi.

(Hizmetliler çıkarlar. Petruchio şarkı mırıldanır.)

“Bir zamanlar yaşadığım hayat nerede?”

Gel otur Kate, hoş geldin.

(Mırıldanır.)

Of of of of.

(Hizmetliler yemeği getirir.)

Bana bakın, ben bir şey emrettim mi, hemen!

– Yok güzelim, tatlı Kate sen keyfine bak.

– Çekin çizmelerini serseriler! Sizi gidi alçaklar, hadi!

(Şarkı mırıldanır.)

“Tarikat üyesi bir keşiş

Yoluna gitmek istemiş”

– Hey serseri! Ayağımı da birlikte çıkaracak.

Al sana! (Poposuna bir tekme atar.)

Çizme nasıl çıkarılırmış, öğren.

– Neşelen Kate... Hey su getirin buraya!

(Bir hizmetli suyla girer.)

Köpeğim Troilus nerede? Hadi bakalım çabuk!

Kuzenim Ferdinand’a söyleyin, gelsin buraya.

– O öpüp tanıman gerekenlerden biridir Kate.

– Terliklerim nerede? Biraz su getirin.

– Gel Kate, elini yüzünü yıka, candan hoş geldin.

– Piç kurusu, alçak devirirsin ha?

KATHERINA

Sakin olun rica ederim, isteyerek yapmadı.

PETRUCHIO

Orospu çocuğu, bok böceği, eşek kulaklı serseri!

– Gel Kate, otur şuraya, biliyorum açsındır.

Dua etmeyecek misin tatlı Kate, ben mi edeyim?

Bu ne bu? Et mi bu?

HİZMETLİ

Evet.

PETRUCHIO

Kim getirdi bunu?

PETER

Ben.

PETRUCHIO

Yanmış, bu et tamamen yanmış.

Nasıl bir it soyu bunlar? O aşçı olacak kaltaban nerede?

Ulan serseriler, böyle şeylerden hoşlanmadığımı bile bile

Ne cesaretle getiriyorsunuz bunu önüme?

İşte alın başınıza çalın sofrayı da, kabını da, hepsini de.

Dikkatsiz, odun kafalı, görgüsüz köleler!

Ne söylenip duruyorsunuz orada?

Şimdi haddinizi bildiririm ha!

(Hizmetliler çıkar.)

KATHERINA

Rica ederim kocacığım, bu kadar sinirlenmeyin.

Aslında et iyiydi, eğer hoş görseydiniz.

PETRUCHIO

Sana o et yanmış diyorum Kate, kurumuştur,

Kesinlikle yasaklıyorum ona el sürmeyi,

Çünkü safrayı arttırır, öfkeyi besler,

İkimizin de huyu suyu safralı olduğuna göre,

Bu huyumuzu fazla kızarmış etle beslemektense

Gel birlikte perhize girelim daha iyi.

Sabret, yarın bir çaresi bulunur,

Bu gece oruç tutarız birlikte.

Hadi gel, gelin odasına götürüyüm seni.

(Çıkarlar.)

(Hizmetliler ayrı yerlerden girerler.)

NATHANIEL

Peter hiç böyle bir şey görmüş müydün?

PETER

Kadıncağızı kadının kendi huyuyla kahrediyor.

(Curtis girer.)

GRUMIO

Nerede o?

CURTIS

Hanımın odasında, açlığa dayanma vaazı veriyor

kadıncağıza,

Öyle haykırıyor, küfredip azarlıyor ki
 Zavalılık nasıl duracağını, bakacağını,
 konuşacağını bilemiyor,
 Sanki bir rüyadan yeni uyanmış gibi öylece oturuyor.
 Kaçın, gidin, yine geliyor işte.
 (Çıkarlar.)

PETRUCHIO

İşte kurnazca taktığım sayesinde
 Başladım borumu öttürmeye,
 Umarım bu başarılı olur sonuna kadar.
 Benim dişi atmacam aç, kursağı bomboş şimdi,
 Bana tamamen baş eğinceye kadar yemek verilmemeli,²⁴
 Yoksa yapma kuşumun yemliğine asla çevirmez başını.²⁵
 Sahibinin sesini tanıyıp gelmesi için
 Bir yoldan daha eğitmeliyim ben atmacamı:
 Yani sinirden kanatlarını çırpın, açıp süzülen
 İtaatsiz çaylakları gözler gibi, dikkatle gözlemeliyim onu.
 Bugün yemek yemedi, yemeyecek de,
 Dün gece uyumadı, uyumayacak bu gece de.
 Tıpkı yemekte olduğu gibi, yatağın yapılışında da
 Olmayacak bir kusur bulur,
 Fırlatırım yastığı bir yana, şilteyi öbür yana,
 Yorganı öteye atarım, çarşafı beriye.
 Ve bu hırgür içinde,
 Bütün bunlara onun güzel hatırı için katlandığımı,
 Niyetimin iyi olduğunu, saygımı göstererek anlatırım ona.
 Sonuçta bütün gece gözlerini bile kırpamaz,
 Eğer yorgunluktan başı düşüp uyuklamaya kalkarsa,
 Bağırıp çağırır, gürültü, patırtıyla izin vermem uyumasına.
 Bir kadını nezaketle kahretmenin bir yoludur bu da,

24 Yırtıcı kuşlar avlanmak için eğitilirken sahibinin emirlerini yerine getirinceye kadar aç bırakılırdı.

25 Avcının tüyden yaptırdığı sahte kuşun önünde bir yem kabı bulunurdu. Yabani kuş eğitildikten sonra bu yemlik onun önüne konurdu.

Ancak böyle gem takılır onun o asi, dikbaşı huyuna.
Hırçın birini nasıl eğiteceğini herkesten iyi bilen biri,
Hayırlı bir iş yaptığı için konuşabilir şimdi.
(Çıkar.)

2. Sahne

(*Tranio –Lucentio olarak–, Hortensio –Litio olarak– girerler.*)

TRANIO

Dostum Litio, Bayan Bianca'nın gönlünde Lucentio'dan başka biri olabilir mi? Size şunu söyleyeyim efendim, doğrusu beni de yanlış bir yola, umut ve beklenti içine soktu.

HORTENSIO

Efendim, benim söylediklerimden tatmin olmanız için nasıl öğretmenlik yaptığına dikkat edelim.

(*Bir kenarda dururlar. Bianca ile Lucentio –Cambio olarak– girerler.*)

LUCENTIO

Peki hanımefendi, okuduklarınızdan yararlanabiliyor musunuz?

BIANCA

Siz bana ne okutuyorsunuz öğretmenim? Önce bunu söyleyin.

LUCENTIO

Benim mesleğim olan *Aşk Sanatı*'nı.²⁶

BIANCA

Öyleyse sanatınızın ustası olduğunuzu gösterin bakalım.

LUCENTIO

Siz de tatlı sevgilim, nasıl gönlümün sultanı olduğunuzu görün.

(Onlar konuşarak uzaklaşırken, Tranio ile Hortensio öne gelirler.)

HORTENSIO

(Tranio'ya.)

Vay vay, ne de çabuk yol almışlar! Şimdi söyleyin bana lütfen; sevgiliniz Bianca'nın dünyada Lucentio'dan başka kimseyi sevmediğine yemin ediyorsunuz, ama...

TRANIO

Ah kindar aşk, geçici heveslerle bezenmiş kadın cinsi! Sana şu kadarını söyleyeyim Litio, şaşkınlık veren bir şey bu.

HORTENSIO

Artık beni yanlış tanımayın, ben Litio değilim, Göründüğüm gibi müzisyen de değilim, Bir efendi kimliği bırakıp böyle ayaktakımı kılığı içinde Kur yapmaktan nefret ediyorum. Kendimi tanıtayım: Adım Hortensio efendim.

TRANIO

Sinyor Hortensio, Sizin Bianca'ya olan eğiliminizi sıkça duymuştum. Onun hafifliğini gözlerimle gördükten sonra Eğer siz de kararlıysanız, ben de sizin gibi, Bianca'nın aşkından sıyrılacağıma yemin ederim.

HORTENSIO

Görüyor musunuz nasıl da öpüşüp koklaşıyorlar! Sinyor Lucentio, işte elim, Artık ona kur yapmayacağıma bütün kalbimle yemin ediyorum Onu değersiz buluyor, bugüne kadar büyük bir sevgiyle Kendisine gösterdiğim aptalca iyi niyetimden Layık olmadığı için tümüyle vazgeçiyorum.

TRANIO

İşte ben de aynı içtenlikle yemin ediyorum: Karşımda yalvarıp yakaracak olsa bile Onunla evlenecek değilim. Bakın nasıl da şehvetle sarılıyor herife.

HORTENSIO

Bütün dünya bizim gibi keşke
Ondan yüz çevirmeye yemin etse!
Ben ettiğim yemini mutlaka tutarım,
Şu kendini beğenmiş serkeş kuşu sevdiğim kadar,
Uzun bir süredir beni seven zengin bir dul kadınla
Üç güne kalmaz evlenirim.
Hoşça kalın Sinyor Lucentio.
Kadınların güzelliği değil, ancak onların güzel huyu
Aşkımı kazanabilir; yeminimde kararlıyım,
Ve size veda ediyorum.

(Çıkar.)

(*Lucentio ile Bianca öne gelirler.*)

TRANIO

Saygıdeğer hanımım Bianca,
Tanrının sevgililere ihsan ettiği bu uygun lütuf
Kutlu olsun efendim!
Ben sizi gafil avladım tatlı sevgilim;
Hortensio ve ben sizi yeminle terk ettik.

BIANCA

Tranio, şaka ediyorsun herhalde...
İkiniz de mi yemin ettiniz beni terk etmeye?

TRANIO

Evet efendim.

LUCENTIO

Demek Litio'dan kurtulduk.

TRANIO

Eskiden tanıdığı şen bir dulu
Bir gün içinde isteyip onunla evlenecekmiş.

BIANCA

Tanrı ruhunu şenlendirsin!

TRANIO

Evet, hem de kadını uslandıracakmış.

BIANCA

Demek böyle diyor.

TRANIO

Evet ya, uslandırma okuluna gitmiş.

BIANCA

Uslandırma okulu mu? Ay öyle bir yer mi var?

TRANIO

Evet efendim var, okulun yöneticisi

Hırçın kadınları uslandıran, onların sivri dillerini yontan,

Piştinin bütün hilelerini öğreten Petruchio hazretleri.

(*Biondello girer.*)

BIONDELLO

Ah efendim, efendim, o kadar çok bakınıp durdum ki

Yorgunluktan ayaklarıma kara sular indi,

Sonunda baktım yokuştan aşağı inen bir koruyucu melek,

Tam bizim işimize uygun.

TRANIO

Neciymiş Biondello?

BIONDELLO

Efendim, ya tüccardır ya da bir öğretmen,

Hangisidir bilemem, ama kılık kıyafeti yerinde,

Yürüyüşü, bakışıyla tam baba olacak biri.

LUCENTIO

Peki bundan bize ne Tranio?

TRANIO

Eğer kolayca kandırılır bir adamsa, hikâyeme inanır,

Ben de onu bir güzel Vincentio yapar,

Sanki gerçek Vincentio'ymuş gibi

Baptista Minola'ya güvence veririm.

Siz sevgilinizi alın gidin, bu işi bana bırakın.

(*Lucentio ile Bianca çıkarlar. Öğretmen girer.*)

ÖĞRETMEN

Tanrı sizi korusun efendim.

TRANIO

Sizi de efendim. Hoş geldiniz.

Daha yolunuz var mı, yoksa burası son durağınız mı?

ÖĞRETMEN

Bir iki hafta için burası son durağım efendim.
Sonra da Roma'ya kadar gideceğim,
Eğer kismet olursa sonra da Trablus'a.

TRANIO

Sorabilir miyim nerelisiniz?

ÖĞRETMEN

Mantualıyım.

TRANIO

Ay demek Mantualısınız! Tanrı yazdıysa bozsun!
Hayatınızı tehlikeye atma pahasına Padua'ya
geliyorsunuz ha?

ÖĞRETMEN

Hayatımı tehlikeye atarak mı efendim?
Ama neden, söyleyin lütfen? Bu kötü bir haber.

TRANIO

Mantua'dan Padua'ya gelen ölümüne gelir.
Sebebini bilmiyor musunuz?
Dükünüzle aralarındaki kişisel kavga yüzünden
Sizin gemilere Venedik'te el konulmuş;
Dük de bunu açıktan açığa tellallara ilan ettirdi.
Bu hayret verici bir şey, herhalde siz yeni geldiniz,
Yoksa bundan haberiniz olurdu.

ÖĞRETMEN

Eyvah efendim, benim için bu hepsinden kötü,
çünkü yanımda
Floransa'dan para yerine aldığım senetler var,
Bunları burada mutlaka paraya çevirmem gerekli.

TRANIO

Anladım efendim, size bir iyilikte bulunabilirim,
Bunun çaresine bakabilirim.
Önce size şunu tavsiye edeyim:
Ama önce söyleyin, hiç Pisa'da bulundunuz mu?

ÖĞRETMEN

Evet efendim, Pisa sık gittiğim bir yerdir,
Halkının ciddiyetiyle tanınmıştır.

TRANIO

Orada Vincentio adında birini tanır mısınız?

ÖĞRETMEN

Tanımam ama duydum; eşsiz varlığı olan bir tüccarmış.

TRANIO

O benim babamdır efendim, doğruya doğru,
Biraz da olsa sizi andıran yanları var.

BIONDELLO

(*Kendi kendine.*)

Tıptı tıpına bir elmanın istiridyeyi andırması gibi.

TRANIO

Bu zor durumunuzda hayatınızı kurtarmak için
Onun namına size yardım etmekten kaçınmam;
Vincentio hazretlerine benzemeniz
Sizin için hiç de talihsizlik sayılmaz sanırım:
Siz şimdi onun adını ve itibarını benimser
Benim evime dostça gelir, orada kalırsınız:
Ama gerektiği gibi görünmeye de dikkat etmelisiniz.
Beni anlıyorsunuz değil mi efendim.
Bu kentteki işinizi bitirinceye kadar bende kalabilirsiniz.
Bu yardımımı uygun bulursanız, kabul edin efendim.

ÖĞRETMEN

Aman efendim, elbette kabul ederim,
Hayatımı ve özgürlüğümü sizi borçlu olduğumu da
Sonsuza kadar her yerde söylerim.

TRANIO

Öyleyse gelin benimle, planımızı yoluna koyalım.
Ha unutmadan şunu da söyleyeyim:
Bugün yarın babam buraya gelecek;
Burada Baptista adlı bir kişinin kızına vereceğim ağırlığı
Onaylamak üzere burada bulunacak.

Bütün bu şartlar altında sizin ne yapacağınızı anlatırım.
Benimle gelin şimdi, şanınıza yakışır bir kıyafet alalım size.
(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Katherina ile Grumio girerler.)

GRUMIO

Yo, yo; doğrusu bunu yapamam, hayatta cesaret edemem.

KATHERINA

Bana kötü davrandıkça, öfkesi de o kadar artıyor.
Beni açlıktan öldürmek için mi evlendi ne?
Babamın kapısına gelen dilencilere bile
Hiç düşünmeden sadakaları verilir,
Daha olmazsa başka yerden alırlar.
Ama istemesini bilmeyen ben,
Daha doğrusu şimdiye kadar isteme ihtiyacı olmayan ben
Yemek yemediğim için içim dışıma geçiyor,
Uykusuzluktan başım fır fır dönüyor,
Yeminler edip uykusuz bırakıyor,
Kavga, gürültü, küfürleriyle doyuruyor;
Beni bunların dışında en çok çileden çıkaran şey
Hepsini de aşk adına yaptığı iddiası,
Neymiş, uyku uyursam, yemek yersem
Ölümcül bir hastalığa yakalanırmışım,
Hatta geberir gidermişim.
Sana yalvarırım, bana yiyecek bir şeyler getir,
Ne olursa olsun, yiyecek bir şey olsun da.

GRUMIO

Dana eti olur mu?

KATHERINA

Daha iyisi can sağlığı, hadi çabuk getir.

GRUMIO

Ama çok safra yapan bir ettir o.

İyi kızartılmış yağlı işkembeye ne dersiniz?

KATHERINA

Çok severim, hadi Grumio koş getir.

GRUMIO

Bilmem ki, o da safra yapar galiba.

Peki hardallı bifteğe ne dersiniz?

KATHERINA

Çok sevdiğim bir yemektir.

GRUMIO

Evet ama hardal çok yakar.

KATHERINA

O zaman hardalsız olsun.

GRUMIO

Olmaz, o zaman getirmem; hardal olmalı,

Yoksa Grumio'nun bifteğini yiyemezsiniz.

KATHERINA

Öyleyse ister ikisini, ister sadece birini getir,

Nasıl istersen onu getir.

GRUMIO

O zaman sadece hardalı getiririm.

KATHERINA

Defol buradan yalancı, düzenbaz köle

(*Döver.*)

Aklınca yemeklerin adını sayarak beni doyuracak.

Senin de, benim felaketimle eğlenen

Topunuzun da gözleri şenlik görmesin!

Yıkıl karşımdan, defol buradan!

(*Yemekle Petruchio ve Hortensio girerler.*)

PETRUCHIO

Ne var ne yok Kate'im? Sevgilim, canın neye sıkıldı?

HORTENSIO

Nasılsınız efendim?

KATHERINA

İnanın olabildiğince bitkinim.

PETRUCHIO

Hadi neşelen biraz, şöyle keyifle bak bana.

Hadi sevgilim, ne kadar gayretli olduğumu gör,

Yemeğini kendi ellerimle hazırlayıp getirdim.

Eminim tatlı Kate, bu iyiliğim bir teşekkür değer.

Ne o, teşekkür yok mu? Demek hoşuna gitmedi,

Bu kadar gayretim boşunaymış demek,

Alın, götürün şu yemeği.

KATHERINA

Lütfen, kalsın.

PETRUCHIO

En kötü servise bile teşekkür edilir,

Yemeğe başlamadan önce bana teşekkür etmelisiniz.

KATHERINA

Teşekkür ederim efendim.

HORTENSIO

Sinyor Petruchio, ayıp, siz kabahatlisiniz.

Buyurun Bayan Kate, ben size arkadaşlık ederim.

PETRUCHIO

(*Hortensio'ya gizlice.*)

Eğer beni seviyorsan, hepsini sen ye Hortensio.

(*Katherina'ya.*)

Afiyet olsun Kate, yediğin yarasın.

Rahatça ye yemeğini. Benim balım sevgilim,

Hemen şimdi babanın evine döneriz,

İpek ceketler, şapkalar giyinir, altın yüzükler takarız,

Kolalı yakalıklar, saten kolluklar, iç eteklikler filan;

Hamailler, yelpazeler, çifte yabanlıklar,

Amber bilezikler, gerdanlıklar, ne varsa bütün zırılıtlarla

En güzel şekilde giyinir, süslenir, orada eğleniriz.

Ee, yemeğini bitirdin mi? Terzi, şatafatlı hazinesiyle

Üstünü başını donatmak için emrini bekliyor.

(Terzi girer.)

Gel bakalım terzi efendi, görelim şu getirdiklerini,
(Şapkacı girer.)

Ser bakalım cicilerini şuraya... Ya sizde neler var efendim?

ŞAPKACI

İşte efendimizin sipariş ettikleri şapka.

PETRUCHIO

Çorba kâsesini kalıp yapmışlar buna;
Kadifeden bir kâse. Öff, berbat bir şey bu.
Şapka değil, salyangoz ya da ceviz kabuğu,
Ya da ne bileyim dev bir düğme, değersiz bir şey,
Ivır zıvır, bebek takkesi. Götür, gözüm görmesin.
Daha büyüğünü getir.

KATHERINA

Daha büyüğünü istemem, bu modaya uygun,
Hanımefendiler, hep bunun gibi şapka giyiyorlar.

PETRUCHIO

Hanımefendi olduğunuz zaman sizin de bir tane olur,
Ondan önce olmaz.

HORTENSIO

O pek de çabuk olacağa benzemiyor.

KATHERINA

Herhalde efendim, izin vardır benim de konuşmama;
Söyleyeceğim şu: Ben ne beşikteki bebeğim, ne de çocuk;
Düşündüklerimi söylememe
Sizden çok daha üstünleri katlanmışlardır,
Eğer siz katlanamıyorsanız tıkayın kulaklarınızı.
Dilim elbette yüreğimdeki öfkeyi dışa dökecek,
İçimde kalırsa yüreğim patlayacak yoksa,
Bu gidişle de patlayacak, söyleyeceklerimde
Sonuna kadar ve keyfime göre özgür davranacağım.

PETRUCHIO

A elbette, haklısın, bu değersiz bir şapka,
Yumurtalı ve sütlü krema kabuğu

Ya da hiçbir şey, belki ipekten bir turtta:
Bunu beğenmediğin için seni daha çok sevdim.

KATHERINA

Sevseniz de, sevmeseniz de ben o şapkayı beğendim,
Ya o benim olur ya da hiçbir şey istemem.

PETRUCHIO

Nerede şu elbise? Getir bakalım terzi efendi, bir görelim..
(*Şapkacı çıkar.*)

Aman Tanrım, bu karnaval süsleri de ne?

Ya bu ne? Kol mu bu şimdi?

İki parça olmuş top namlusu gibi!

Oyuk oyuk çizilmiş elma çöreğine benzemiyor mu?

Çintik çintik, kırpık tırpık, şak şuk makaslanmış

Berber dükkânındaki delikli tütsü çanağı gibi.

Hangi şeytana uyup da bunu karşıma getirdin terzi?

HORTENSIO

(*Kendi kendine.*)

Bu gidişle ne şapkayı giyebilecek, ne de elbiseyi.

TERZİ

Zamana zemine ve modaya uygun olsun diye

Siz sipariş vermiştiniz.

PETRUCHIO

Evet, vermiştim, ama eğer hatırlarsan,

Zamana göre boz dememişim.

Hadi mazgalların üstünden hoplaya zıplaya git şimdi,

Ama bensiz hoplayacaksın terzi efendi;

Hiçbirini istemiyorum. Bundan bir ders çıkarmalısın.

KATHERINA

Modaya bu kadar uygun, bundan daha güzel,

Bundan zarıf, bundan hoş bir elbise görmedim ben.

Niyetiniz beni bir kuklaya çevirmek galiba.

PETRUCHIO

Çok doğru, bu herif seni bir kuklaya çevirmek istiyor.

TERZİ

Siz efendimin onu kuklaya çevirmek istediğinizi söylüyorlar.

PETRUCHIO

Vaay, bu ne görülmemiş küstahlık böyle!

Yalan söylüyorsun seni iplik parçası, yüksük bozması,
Seni mezura, seni üç çeyrek, yarım yarda, iki inç bir çeyrek,
Seni pire, seni bit, seni kış böceği seni!

Bir makara ipliğine güvenip kendi evimde bana

kafa tutmak ha?

Defol buradan paçavra parçası, sıyrıntı artığı,

kırpıntı bohçası,

Yoksa o elindeki cetvelle boyunun ölçüsünü alırım ha!

O zaman gevezelik etmek ne demekmiş

Ömrün boyunca hatırlarsın.

Ben sana söyleyeyim: Bozmuş, berbat etmişsin elbiseyi.

TERZİ

Efendimiz yanılıyorlar: Bu elbise

Tıpatıp siz efendimizin tarifine uygun şekilde dikildi;

Nasıl yapılacağının tarifini Grumio getirdi.

GRUMIO

Ben ona tarif marif vermedim, sadece kumaşı verdim.

TERZİ

Peki siz ne şekilde yapılmasını arzu ederdiniz?

GRUMIO

Nasıl olacak, iğne iplikle.

TERZİ

Evet ama siz o kumaşı kes biç demediniz mi?

GRUMIO

Sen süslemiş, yamayıp düzeltmişsin.

TERZİ

Düzeltilirim elbet.

GRUMIO

Beni düzeltelim deme. Sen birçok insanı giydirmişsindir;
ama bana giydirmeye kalkma: Ben ne düzeltilebilirim, ne
de giydirilebilirim. Sana bir daha söyleyeyim: Ustana elbi-
seyi biç dedim, doğru demedim. *Ergo*²⁷: Yalan söylüyorsun.

TERZİ

İşte sözlerimi kanıtlayan not.

PETRUCHIO

Oku şunu.

GRUMIO

Notada öyle dediğim yazıyorsa, demek ki onu söyleyen yanlış söylüyor.

TERZİ

(Okur.)

*Imprimis*²⁸ “Bol ve gevşek²⁹ bedenli bir elbise.”

GRUMIO

Efendim, eğer “bol ve gevşek bedenli elbise” sözü ağzımdan çıkmışsa, beni o elbisenin eteklerine dikin, kahverengi yün çilesiyle gebertinceye kadar dövün. Ben sadece “bir elbise,” dedim.

PETRUCHIO

(Terzi’ye.)

Devam edin.

TERZİ

“Küçük bir daire şeklinde kısa kesilmiş pelerini ile.”

GRUMIO

Pelerin tamam.

TERZİ

“Geniş, kabarık kollar.”

GRUMIO

Ben iki kol dedim.

TERZİ

“Kollar çok dikkatle ve incelikle biçilsin.”

PETRUCHIO

Hah işte orostopolluk burada.

²⁸ (Lat.) Özellikle, bilhassa.

²⁹ Hem “bol ve gevşek bedenli”, hem de “fahişe” anlamına gelen *loose-bodied* kelimeleriyle bir söz oyunu yapılıyor. O dönemde fahişeler bol ve gevşek bedenli elbiseler giyerlermiş.

GRUMIO

İddianame yanlış efendim, iddianame yanlış. Ben ona “kolu biç” dedim ve sonra da dikmesini tembihledim. Sen küçük parmağını yüksüğünle zırhlasan bile bu konuda sana meydan okurum.

TERZİ

Söylediklerim doğrudur. Bunu kanıtlayacak bir yerde seni ele geçirirsem görürsün gününü.

GRUMIO

İşte karşıdayım. Sen kargı niyetine şu iddianameni al, bana da o cetveli ver, hodri meydan, elinden geleni ardına koyma.

HORTENSIO

Tanrı sana acısın Grumio, ancak o zaman denk olabilirsiniz.

PETRUCHIO

(*Terzi'ye.*)

Uzun lafın kisası, bu elbise bana göre değil.

GRUMIO

Haklısınız efendim, hanıma göre.

PETRUCHIO

Götür o şeyi ustana, dilediği gibi kullansın.

GRUMIO

Serseri, hayatta olmaz! Benim hanımımın şeyini ustan kullanacak ha!

PETRUCHIO

Yine ne anlamlar çıkarıyorsun hergele!

GRUMIO

Aman efendim, anlamı sizin sandığınızdan daha derin. Benim hanımımın şeyini ustası mı kullanacakmış? Ayıp, ayıp, ayıp!

PETRUCHIO

(*Alçak sesle.*)

Hortensio, bir bak şu terzi hakkını alsın.

(*Terzi'ye.*)

Hemen git, gözüm görmesin seni. Hiçbir şey söyleme.

HORTENSIO

(*Terziye, alçak sesle.*)

Elbisenin parasını yarın vereceğim sana;

Bu anlamsız sözlere pek aldırma.

Şimdi git artık, selam söyle ustana.

(*Terzi çıkar.*)

PETRUCHIO

Hadi, gel benim Kate'im, babanın evine gidelim,

Kılığımız böyle saygın ve gösterişsiz de olsa ne çıkar.

Üstümüz yoksul da olsa keselerimiz zengin,

Bedeni zenginleştiren yalnızca kafadır;

Güneş nasıl en koyu bulutların ardından bile

kendini gösterirse,

En gösterişsiz kıyafetin altından namus da öyle görünür.

Tüyleri daha güzel diye alakarga tarlakuşundan daha mı değerli?

Ya da alacalı derisi göze hoş görünüyor diye

Engerek yılan balığından daha mı iyi?

Hayır Kate, bu basit takılar, bu sade kıyafetle

Değerinden bir şey kaybetmezsin.

Eğer bunu ayıp sayarsan, kabahati bana yükle,

Sen rahat et, keyfine bak: Buradan kalkar

Yiyip içmek ve eğlenmek için babanın evine gideriz.

(*Grumio'ya.*)

Git adamlarımı çağır, hemen gidelim babasının evine,

Atları uzun yolun sonuna getirin, orada bineriz

Oraya kadar yayan gideriz.

Dur bakalım, sanırım saat yediyi buldu,

Tam yemek vakti oraya yetişiriz.

KATHERINA

Emin olun efendim, saat iki oldu.

Oraya varıncaya kadar akşam yemeği vakti gelir.

PETRUCHIO

Ata binmeden önce yedi olacak
Ben ne söylüyorum, ne yapıyorum,
Ne yapmayı düşünüyorum, siz ona bakın,
Hâlâ bana karşılık veriyorsunuz.
Bırakın efendiler, bugün gitmek istemiyorum;
Ben saat kaç dersem odur, yoksa hiç gitmem.

HORTENSIO

(Kendi kendine.)

Ya demek bu kabadayı güneşe de hükmedecek.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Tranio –Lucentio olarak–, yol çizmeleriyle Vincentio kılığında Öğretmen girerler.)

TRANIO

Efendim ev bu, isterseniz sesleneyim.

ÖĞRETMEN

Bakalım, ne olacak? Yirmi yıl kadar önce
Eğer yanılmıyorsam, Sinyor Baptista ile
Cenova'da, Pegasus hanında kalmıştık: Beni tanıyabilir.

TRANIO

İyi düşündünüz, siz hiç bozuntuya vermeyin,
Bir babaya yakışan ciddiyet ile davranın.
(Biondello girer.)

ÖĞRETMEN

Bundan emin olabilirsiniz. Bakın adamınız geliyor.
Kulağını biraz bükseniz iyi olur.

TRANIO

O bakımdan kuşkulanmayın... Bana bak Biondello,

İşini doğru dürüst yap, sonra karışmam ha.

Bu beyi gerçek Vincentio'ymuş farz et.

BIONDELLO

Aa, benden yana korkunuz olmasın.

TRANIO

Baptista'ya söyleyeceğin şeyi söyledin mi?

BIONDELLO

Babanızın Venedik'te olduğunu,

Bugün Padua'ya gelmesini beklediğinizi söyledim.

TRANIO

Yamansın köftehor. Al, bu senin, bir şeyler içersin.

(Biondello'ya para verir. Öğretmen'e.)

İşte Baptista geliyor. Tavrınızı takının efendim.

(Baptista ve Lucentio –Cambio olarak– girerler,

Öğretmen şapkasını çıkarıp selamlar.)

– Sinyor Baptista, ne hoş rastlantı bu.

– Efendim size sözünü ettiğim beyefendi bu.

Ne olur babacığım, verdim sözü onaylayın,

Hissemini verin, Bianca benim olsun.

ÖĞRETMEN

Sakin ol, oğlum!.. Efendim izninizle,

Bazı alacaklarımı tahsile gelmiştim Padua'ya,

Ama oğlum Lucentio,

Kızınızla arasındaki ciddi aşk konusunu açtı;

Hakkınızda duyduğum iyi sözler üzerine

Ve kızıma karşı oğlumun, oğluma karşı da

Kızınızın duydukları aşk dolayısı ile

İyi bir baba olarak gençlerin bekletilmeden

Evlennemeleri çok memnun eder beni.

Eğer siz de benim kadar bunu onaylıyorsanız,

Ben de kızınızın oğlumla nikâhlanmasına rıza göstermeye

Memnuniyetle hazır olduğumu bildirmek isterim;

Bu kadar çok övülen Sinyor Baptista'ya karşı

Herhangi bir güçlük çıkarmam söz konusu olamaz.

BAPTISTA

İzninizle efendim, size şu kadarını söyleyeyim ki,
Yalın ve kısa konuşmanız beni memnun etti.
Oğlunuz Lucretio'nun kızımı sevdiği doğrudur,
Kızım da onu seviyor, her ikisi de
Birbirlerine derin bir sevgiyle bağlanmış görünüyorlar;
Bu yüzden eğer başka bir şey söylemeyecekseniz,
Oğlunuzu bir baba gibi bağrınıza basar,
Kızıma da yeterli bir ağırlık verirsiniz,
Her şey tamamlanır, hemen evlenirler;
Ben de oğlunuzun kızımı almasına rıza gösteririm.

TRANIO

Teşekkür ederim efendim.
İki tarafın rızasıyla gerçekleşecek olan
Bu resmi nişan töreninin nerede yapılmasını istersiniz?

BAPTISTA

Benim evimde olamaz Lucentio,
Siz de biliyorsunuz, yerin kulağı vardır,
Evde birçok uşağım var. Ayrıca
Yaşlı Gremio durmadan her şeye kulak kabartır,
Kötü bir rastlantı işimize engel olabilir.

TRANIO

Öyleyse bizde yaparız. Elbette siz de isterseniz.
Zaten babam da benimle birlikte kalıyor;
Bu gece bu işi özel bir biçimde hallederiz.
Kızınızı bir adamınızla buraya çağırırsanız;
Benim adamım da bu işi kayda geçirecek noteri hemen
alır gelir.
İşin kötü yanı, bu kadar dar bir zamanda
Umduğumuzu değil, bulduğumuzu yiyip içecek olmamız.

BAPTISTA

Böylesi bana uyar. Cambio, hemen eve gidin,
Söyleyin, hemen hazırlansın Bianca;
Eğer isterseniz neler olduğunu anlatın ona:

Lucentio'nun babası Padua'da.

Ve sorun: Lucentio'nun karısı olmak hoşuna gider mi?

BIONDELLO

Bütün kalbimle, evet demesini dilerim tanrılardan.

(*Lucentio çıkar.*)

TRANIO

Sen tanrılarla zaman kaybedeceğine, hemen git işine.

– Sinyor Baptista, ben size yolu gösterebilir miyim?

Buyurun! Tek çeşit yemekle ağzınızı tatlandırmaya
kalkıyoruz,

Ama acısını Pisa'ya geldiğinizde çıkarırız.

BAPTISTA

Sizi takip ediyorum.

(*Biondello dışında herkes çıkar. Lucentio
ve Cambio girerler.*)

BIONDELLO

Cambio!

LUCENTIO

Ne var Biondello?

BIONDELLO

Bizim efendinin size göz kırpıp güldüğünü gördünüz mü?

LUCENTIO

Bundan ne çıkar Biondello?

BIONDELLO

Hiçbir şey: Ama size işaretlerle hareketlerinin ne anlama
geldiğini açmam için beni burada bıraktı.

LUCENTIO

Hadi yorumla öyleyse.

BIONDELLO

İşte söylüyorum: Baptista düzenbaz bir oğlun düzmece
babasıyla lafa dalmışken güvende demektir.

LUCENTIO

Ee, n'olmuş ona?

BIONDELLO

Kızını akşam yemeğine siz götüreceksiniz.

LUCENTIO

Ee sonra?

BIONDELLO

Yaşlı rahip Aziz Luke Kilisesi'nde her saat sizin emrinizdedir artık.

LUCENTIO

Peki bütün bunlardan ne çıkacak?

BIONDELLO

Bilmem, yalnız şunu biliyorum: Onlar geçerli olmayan güvence konularıyla oyalanadursunlar, siz kızı güvenceye alın; *cum privilegio ad impremendum solem*.³⁰ Şimdi doğru kiliseye gidin, rahibi, kayıt memurunu bulun, birkaç tane de eline diline düzgün tanık götürün. Sizin de istediğiniz bu değilse, söyleyecek bir şeyim yok; o zaman Bianca'ya sonsuza kadar veda etmeyi göze alın.

(Giderken.)

LUCENTIO

Hey Biondello, dinle bak...

BIONDELLO

Bekleyemem. Bir keresinde kızın biri ikindiye doldurulmuş tavşan yapmak için bahçeye maydanoz toplamaya giderken başgöz oluvermiş; siz de öyle yapın efendim, hoşça kalın. Efendim bana ekinizle birlikte Aziz Luke Kilisesi'ne gittiğinizde rahibin hazır olmasını emretti.

(Çıkar.)

LUCENTIO

Eğer Bianca böyle istiyorsa yaparım, hem de seve seve.

O da buna sevinir. Öyleyse ne gerek var tereddüde?

Talihim neyse o olsun

Onun da tereddüt etmeden rahibi yanıtlamasını isterim;

Eğer Cambio onsuz kalırsa, denemediğimi söyleyemez

hiç kimse.

(Çıkar.)

30 "Sadece basma ayrıcalığı olmak üzere" anlamında. Biondello Latince sözcükleri yine tam olarak doğru ve yerinde kullanmıyor.

5. Sahne

(*Petruchio, Katherina ve Hortensio girerler.*)

PETRUCHIO

Hadi, hey Tanrım hey, yine gidiyoruz babamızın evine.

Yüce Tanrım, şu ay ne kadar da güzel parlıyor!

KATHERINA

Ay mı? O güneş, güpegündüz ay ışığı olur mu?

PETRUCHIO

Ben ay diyorsam öyledir, pırıl pırıl bir ay o.

KATHERINA

Ben de o parlayan şeyin güneş olduğunu biliyorum.

PETRUCHIO

Anamın oğlu olarak ben de yemin ederim ki,
Bahamızın evine gidince kadar ay doğacak,
Yıldızlar görünecek, benim dediğim gibi olacak.

(*Hortensio'ya.*)

Madem öyle olacak, götürün atları eve.

– Hep zıt gitme, yalnızca karşılık verme

Başka bir şey bildiğin yok!

HORTENSIO

(*Katherina'ya.*)

Ne söylerse siz de onu söyleyin,

Yoksa hiçbir yere gideceğimiz yok.

KATHERINA

Yolumuza gidelim, rica ederim, bu kadar gelmişken,

Ay olsun, güneş olsun, ne isterseniz o olsun,

Canınız isterse saz mumu olsun,

Yemin ederim benim için de o olacaktır.

PETRUCHIO

Ben ay diyorum.

KATHERINA

Ay, evet biliyorum.

PETRUCHIO

Öyleyse yalan söylüyorsun, o Tanrı'nın kutsal güneşi.

KATHERINA

Öyleyse Tanrı sizi kutsasın, o kutsanmış güneştir.
Eğer güneş değil derseniz, güneş değildir,
Ay da tıpkı sizin davranışınız gibi değişkendir:
Ona ne ad verirseniz mutlaka odur,
Katherine için mutlaka öyle olacaktır.

HORTENSIO

Petruchio, yolunda şaşma, savaş kazanılmıştır.

PETRUCHIO

Hadi öyleyse, ileri ileri! Tahta top böyle kaymalı,
Safrasına aykırı gidip işi bozmamalı.
Durun, buraya doğru gelenler var.

(*Vincentio girer.*)

(*Vincentio'ya.*)

İyi sabahlar güzel hanımefendi, nereye böyle?
– Söyle tatlı Kate'im, ama doğru söyle,
Hiç bu hanımdan daha sevimli bir taze gördün mü sen?
Yanaklarında alla beyaz adeta yarışıyor!
Şu bir çift gözün şu melek yüze yakıştığı kadar
Hangi yıldız bu güzellikte gökleri süsleyebilir?
– Güzel şirin kız, bir kez daha iyi bir gün dilerim size.
– Tatlı Kate'im, hadi, kucakla onu güzelliği için.

HORTENSIO

(*Kendi kendine.*)

Onu kadın yerine koymaları, adamı çıldırtacak.

KATHERINA

Gonca gibi açan genç bakire, güzel, şirin, taze kız,
Böyle nereden gelip nereye gidiyorsunuz?
Bu kadar güzel çocukları olduğu için ana baba mutludur;
Lütufkâr yıldızların yatağına eş yapacakları erkek
Daha da mutlu olacaktır.

PETRUCHIO

Daha neler Kate, umarım aklını kaçırmadın:
Baksana bu yaşlı bir adam, buruşmuş, solgun, kurumuş,
Söylediğin gibi kız filan değil.

KATHERINA

Bağışlayın yaşlı baba, güneşten kamaşan gözlerim
Beni yanılttı; neye baksam yemyeşil ve taze görüyorum.
Sizin saygıdeğer bir baba olduğunuzu şimdi fark edebildim;
Lütfen benim bu deli saçması kusurumu bağışlayın.

PETRUCHIO

Evet ihtiyar, bağışlayın, hem ne yana gittiğinizi söyleyin,
Eğer bizim gittiğim yöne ise, seve seve arkadaşlık ederiz size.

VINCENTIO

Efendim ve siz şakacı hanımefendi,
Bu garip karşılaşmanızla beni şaşkına çevirdiniz,
Adım Vincentio, Pisalıyım, Padua'ya gidiyorum,
Uzun zamandan beri görmediğim oğlumu ziyaret edeceğim.

PETRUCHIO

Oğlunuzun adı ne?

VINCENTIO

Lucentio, iyi efendim.

PETRUCHIO

Hayırlı bir rastlantı, hem oğlun için daha da hayırlı.
Şimdi zaten hem saygıdeğer yaştın için,
Hem de hısımlık hakkına dayanarak
Sana sevgili babam diyebilirim.
Karımın kardeşiyle oğlun herhalde
Şimdi evlenmişlerdir bile.
Telaş etme sakın, üzülme de:
Çok itibarlı bir kızdır, çeyizi de zengindir,
Değerli bir soydan gelir;
Ayrıca herhangi bir soylu erkeğin eşine yaraşacak
Meziyetleri kendinde toplamıştır.
Hadi ihtiyar Vincentio, gel kucaklaşalım
Ve seni görünce neşesi tamamlanacak olan
Dürüst oğlunu hadi görmeye gidelim.

VINCENTIO

Ama doğru mu bu, yoksa yine şaka mı yapıyorsunuz?
Şen yolcular gibi her rastladığına şaka yapanlardan mısınız?

HORTENSIO

Söylediklerinin doğru olduğuna garanti veririm.

PETRUCHIO

Hadi hemen gidip gerçeği kendi gözlerimizle görelim,
Çünkü baştaki şakamız seni kuşkuya düşürdü.

(Hortensio dışında herkes çıkar.)

HORTENSIO

Evet Petruchio, bu bana cesaret verdi.

Gideyim şu benim dula, eğer dikbaşlılık ederse

Hortensio'ya gösterdiğin gibi, eğeyim o dikbaşını.

(Çıkar.)

V. Perde

1. Sahne

*(Gremio tek başına girer ve kenarda durur.
Sonra Biondello, Lucentio—kendi olarak—
ve Bianca girerler.)*

BIONDELLO

Ses çıkarmadan, ama çabuk efendim, rahip hazır.

LUCENTIO

Uçuyorum Biondello; ama evde sana ihtiyaçları olabilir,
onun için bizi bırak sen git.

(Lucentio ile Bianca çıkarlar.)

BIONDELLO

Önce kiliseye girdiğinizi göreyim; sonra olanca hızımla
efendimin evine dönerim.

(Çıkar.)

GREMIO

Cambio'nun şimdiye kadar gelmeyişi çok garip.

*(Petruchio, Katherina, Vincentio,
Grumio ve hizmetliler girerler.)*

PETRUCHIO

İşte efendim kapıya geldik, Lucentio'nun evi bu.
Babamınki daha ilerde, çarşıya doğru:
Biz oraya gideceğiz, burada sizden ayrılalım.

VINCENTIO

Bir şeyler içmeden bir yere gidemezsiniz.
Sizi ağırlamaları için sözüm geçer herhalde,
İçerde bir eğlence olduğu da anlaşıyor.
(*Kapıya vurur.*)

GREMIO

İçerdekiler meşguller, sizi duyamazlar, daha hızlı vurun.
(*Öğretmen pencereden bakar.*)

ÖĞRETMEN

Kim o yıkacakmış gibi kapıya vuran?

VINCENTIO

Sinyor Lucentio içerde mi efendim?

ÖĞRETMEN

İçerde efendim, ama şimdi kimseyle konuşamaz.

VINCENTIO

Ya onu sevindirecek yüz, iki yüz sterlin getirmiş biri varsa?

ÖĞRETMEN

O parayı kendinize saklayın; ben sağ olduğum sürece onun hiçbir şeye ihtiyacı olmaz.

PETRUCHIO

(*Vincentio'ya.*)

Söyledim size, oğlunuz Padua'da çok seviliyor... Beni işi-
tiyor musunuz efendim? Gereksiz yere lafı uzatmayalım,
Sinyor Lucentio'ya söyleyin lütfen; Pisa'dan babası geldi
burada, kapıda, onunla görüşmek istiyor.

ÖĞRETMEN

Yalan söylüyorsun. Babası Padua'dan geldi ve şimdi pen-
cereden bakıyor.

VINCENTIO

Sen onun babası mısın?

ÖĞRETMEN

Evet efendim, annesi öyle söylüyor, eğer sözünü inanmak
gerekirse.

PETRUCHIO

(*Vincentio'ya.*)

Ee, buna ne diyorsunuz efendim? Bu düpedüz sahtekârlık, başkasının adını alıp kabullenmek.

ÖĞRETMEN

Yakalayın şu herifi: Benim adımla bu kentte mutlaka birilerini dolandıracak

(*Biondello girer.*)

BIONDELLO

(*Kendi kendine.*)

İkisini de kilisede birlikte gördüm. Tanrı yollarını açık etsin! Aman kimi görüyorum! Yaşlı efendim Vincentio! İşte şimdi hapı yuttuk, mahvolduk.

VINCENTIO

Gel buraya, asılası kerata.

BIONDELLO

Gelip gelmemeye ben karar veririm efendim.

VINCENTIO

Buraya gel serseri. Beni unuttun mu ha?

BIONDELLO

Unutmak mı? Hayır efendim. Nasıl unuturum, sizi hayatımda hiç görmedim ki.

VINCENTIO

Nee, seni alçak melun, sen efendinin babası Vincentio'yu görmedin mi hiç?

BIONDELLO

Benim eli öpülesi yaşlı efendimi mi? Elbette gördüm efendim; bakın işte pencereden bakıyor.

VINCENTIO

Ya öyle demek?

(*Biondello'yu döver.*)

BIONDELLO

İmdat, yardım edin! Delinin biri öldürüyor beni!

(*Kaçarak çıkar.*)

ÖĞRETMEN

İmdat oğlum, imdat Sinyor Baptista!

(*Pencereden kaybolur.*)

PETRUCHIO

Hadi Kate, bir kenarda durup şu şamatanın sonunu görelim.

(*Öğretmen, Baptista, Lucentio kılığında Tranio uşaklarla evden çıkarlar.*)

TRANIO

Efendi, siz hangi sıfatla benim uşağımı dövüyorsunuz?

VINCENTIO

Hangi sıfatla mı? Peki ya siz kim oluyorsunuz? Hey ölümsüz Tanrılar! Gidi süslü serseri! Vay vay vay. İpek yelek, kadife pantolon, al pelerin, tepeli şapka ha! Ah mahvoldum ben, mahvoldum: Ben orada didinip uğraşayım, oğlumla uşaklar burada, üniversitede har vurup harman savursunlar.

TRANIO

Bu da nesi, neler oluyor?

BAPTISTA

Yoksa adamcağız sapıttı mı?

TRANIO

Efendi, kılığınız kıyafetiniz kibar bir centilmen gibi, ama konuşmalarınız deli saçması. Benim inci ya da altın takmam sizi niye bu kadar ilgilendiriyor? Bunları hepsini babama borçluyum.

VINCENTIO

Baban mı? Alçak herif, baban Bergamo'da yelken biçip yelken diker.

BAPTISTA

Yanıyorsunuz bayım, yanıyorsunuz. Adının ne olduğunu sanıyorsunuz, lütfen söyleyin.

VINCENTIO

Adı mı? Sanki adını bilmiyormuşum gibi! Onu üç yaşından beri ben büyüttüm. Adı Tranio'dur.

ÖĞRETMEN

Git, git buradan deli eşek; onun adı Lucentio'dur ve benim tek oğlumdur. Toprağımın tek mirasçısıdır; ben Sinyor Vincentio'yum.

VINCENTIO

Demek Lucentio ha? Ah bu sefil efendisini öldürdü demek! Yakalayın onu, sizi dükkân adına itaate davet ediyorum. Vah oğlum, vah evladım! Söyle alçak, oğlum Lucentio nerede?

TRANIO

Muhafız çağırın.

(Bir muhafız girer.)

Şu deli herifi zindana atın. Babamız Baptista, lütfen vakitinde yargıç önüne çıkmasını sağlayın.

VINCENTIO

Beni zindana atmak ha!

GREMIO

Durun memur bey, o hapse gitmeyecek.

BAPTISTA

Siz karışmayın Sinyor Gremio, ben gidecek diyorum.

GREMIO

Dikkatli olun, Sinyor Baptista, bu işte sizi dolandıracaklar gibi görünüyor. Asıl Vincentio bu beydir diye yemin edesim geliyor.

ÖĞRETMEN

Sıkıysa yemin et.

GREMIO

Hayır, yemin etmeye cesaret edemem.

TRANIO

Öyleyse benim Lucentio olmadığımı söyle de görelim.

GREMIO

Evet, sizi Sinyor Lucentio olarak tanıdım.

BAPTISTA

Şu bunağı götürün, tıkın zindana!

(Biondello, Lucentio ve Bianca girerler.)

VINCENTIO

Siz yabancıları ancak böyle mi ağırlar, böyle aşağıları-
nız. Ah, alçak melun!

BIONDELLO

Ah, bizler mahvolduk, işte kendisi orada! Tanımazlıktan
gelin, kesin bir tavırla inkâr edin, yoksa hapı yuttuk de-
mektir.

*(Biondello, Tranio, Öğretmen, olabildiğince
hızla çıkarlar.)*

LUCENTIO

(Diz çökerek.)

Beni bağışlayın babacığım.

VINCENTIO

Ah oğlum yaşıyormuş.

BIANCA

Bağışlayın babacığım.

BAPTISTA

Ne kusur ettin ki? Lucentio nerede?

LUCENTIO

İşte Lucentio burada. Gerçek Vincentio'nun gerçek oğlu,
Sahteciler gözlerinizi bağlarken
Kızınız evlilik bağıyla benim oldu.

GREMIO

Ah ah, hep önceden planlanmış bir ihanet,
Hepimiz aldanalım diye.

VINCENTIO

Bana kafa tutmaya kalkan o alçak Tranio nerede?

BAPTISTA

Peki bu bizim Cambio değil mi şimdi?

BIANCA

Cambio Lucentio oldu.

LUCENTIO

Bu mucizeleri aşk gerçekleştirdi.

Bianca'nın aşkı benimle Tranio'nun yerini değiştirdi,

O kentte benim kılığımla gezerken
Ben burada onun yerine geçtim;
Şükürler olsun, mutluluğumun yeşerdiği,
İstediğim limana en sonunda eriştim.
Tranio ne yaptıysa benim zorumla yaptı;
Sevgili babacığım, hatırlım için onu bağışlayın.

VINCENTIO

Beni zindana attırmaya kalkan o alçağın burnunu kıracağım.

BAPTISTA

(*Lucentio'ya.*)

Beni dinleyin bayım:

Benim rızamı almadan mı kızım ile evlendiniz?

VINCENTIO

Kaygılanmayın Baptista, biz sizi memnun ederiz.

Ama şu anda içeri girip bu edepsizliğin hesabını soracağım.

(*Çıkar.*)

BAPTISTA

Ben de şu katakulliyi etraflica bir araştırayım.

(*Çıkar.*)

LUCENTIO

Benzin solmasın Bianca, önünde sonunda baban da yumuşar.

(*Lucentio ile Bianca çıkarlar.*)

GREMIO

Benim suyum ısındı; ama yine de ötekilerle girerim içeri;

Bana pay düşmedi, ama ziyafette alırım payımı.

(*Çıkar.*)

KATHERINA

Kocacığım, onları takip edip görelim bu gürültünün sonunu.

PETRUCHIO

Önce öp beni Kate, sonra gideriz.

KATHERINA

Böyle sokak ortasında mı?

PETRUCHIO

Yoksa benden utanıyor musun?

KATHERINA

Hayır efendim Tanrı korusun, öpmekten utanıyorum.

PETRUCHIO

Öyleyse eve dönelim.

(*Grumio'ya.*)

Hadi bakılım eve dönüyoruz.

KATHERINA

Tamam tamam, öpeceğim. Hadi ne olur sevgilim kalalım.

PETRUCHIO

Güzel değil miydi? Hadi, tatlı Kate'im,

Bir olsun da hiç olmasın, güç olsun da geç olmasın.

(*Çıkarlar.*)

2. Sahne

(*Batista, Vincentio, Gremio, Öğretmen,
Lucentio ile Bianca, Hortensio ile Dul, Tranio,
Biondello, Grumio ve onları takiben
Petruchio ile Katherina girerler.
Hizmetliler ziyafet sofrasını hazırlarlar.*)

LUCENTIO

Uzun sürse de, birbirine aykırı seslerimizin akordu

Sonunda tuttu. Artık öfkeli çatışmalar bitti,

Artık savuşturduğumuz tehlikelere

Bakıp gülme zamanı geldi.

Benim tatlı Bianca'm, sen benim babamı karşılarken,

Ben de aynı nezaket ve yakınlıkla senin babanı karşılarım.

Bacanağım Petruchio, baldızım Katherina

Ve sen Hortensio, sevgili dulunla

Hepiniz buyurun, yiyin, için; hoş geldiniz evime.

Bu yemek bir ziyafet değil, şenlikli bir düğün yerine,

Midelerimizi bastırmak için bir yemek sadece.
Lütfen hepiniz oturun, hem konuşur hem yeriz.

PETRUCHIO

Otur babam otur, ye babam ye, başka bir şey yok mu?

BAPTISTA

Padua bütün sevgisiyle,
Ancak bu kadarını sağlayabilir damadım Petruchio.

PETRUCHIO

Padua'nın sevgiden başka sağladığı başka bir şey yok.

HORTENSIO

Keşke bu söz doğru olsaydı, ikimiz için de olurdu.

PETRUCHIO

Hayatım üzerine yemin ederim,
Hortensio duluna korkuluk olmuş.

DUL

Eğer ondan korkuyorsam bir daha bana güvenmeyin.

PETRUCHIO

Doğru, ama benim nüktemi kavrayamadınız:
Ben Hortensio'nun sizden korktuğunu söyledim.

DUL

Gelgeç erkekler kendilerini dünyanın merkezi sanırlar.

PETRUCHIO

İşte size üstü kapalı, yuvarlak bir cevap.

KATHERINA

Hanımfendi, ne demek istediniz?

DUL

O açtı, ben de yerleştirdim.

PETRUCHIO

Ben açmışım, seninki de yerleştirmiş!
Ee, buna ne dersin Hortensio?

HORTENSIO

Ne diyeceğim!.. Dulum bunu senin sözünden çıkarmış,
Cevabını da hemen yapıştırmış.

PETRUCHIO

Doğrusu lafı iyi çevirdi. Bunun için onu öpmelisin hanımefendi.

KATHERINA

“Gelgeç erkekler kendilerini dünyanın merkezi sanırlar.”

Bununla ne demek istediğinizi lütfen söyleyin bana.

DUL

Kocanız asi bir kızla başı dertte diye,

Benim kocamın derdini de kendi kaygısıyla bir tutuyor.

Şimdi ne dediğimi anlamışsınızdır.

KATHERINA

Çok ucuz ve bayağı bir cevap.

DUL

Doğru, sizi kastettim de ondan.

KATHERINA

Doğru, sizin seviyenize inmekle bayağılaştım.

PETRUCHIO

Yeter Kate!

HORTENSIO

Yeter kadın!

PETRUCHIO

Yüz marka bahse girerim ki, Kate onun sırtını yere getirir.

HORTENSIO

Yo, bak o benim işim.

PETRUCHIO

Hah, tam işinin ehli gibi konuştun... sağlığına delikanlı.

(*Hortensio'ya içer.*)

BAPTISTA

Bu hazırcevaplara ne dersin Gremio?

GREMIO

İnan olsun, birbirleriyle çok güzel toslaşıyorlar.

BIANCA

Siz toslaşmadan konuşabilir misiniz?

Biri taşı gediğine koyarsa,

Tos vuran başınıza boynuzlu deyiverir sonra.

VINCENTIO

Vay, gelin hanım, bu sizi de mi uyandırdı yoksa?

BIANCA

Evet, ama korkutmadığı için tekrar dalabilirim.

PETRUCHIO

Yo hayır, başladığınıza göre, böyle bir şey yapamazsınız.

Madem başladınız, bir iki şaka da siz yapmalısınız.

BIANCA

Siz kuşu konduğu yerde avlar mısınız?

İşte şimdi uçuyorum; gerin yayınızı, düşün peşime.

Hepiniz hoş geldiniz evime.

(Bianca, Katherina ve dul çıkarlar.)

PETRUCHIO

Benden önce davrandı. E, Sinyor Tranio,

Bu kuşa siz nişan aldınız, ama vuramadınız;

Nişan alıp da vuramayan herkesin sağlığına!

TRANIO

Hayır efendim, beni onun peşine Lucentio saldı,

Tıpkı bir tazı gibi, tazılar koşar, ama efendileri için avlar.

PETRUCHIO

Yerinde bir teşbih, ama biraz köpekçe.

TRANIO

Siz tazı siz, kendi başınıza ava çıktığınıza iyi etmişsiniz,

Ama sevgili geyiğiniz sizi hep havlatıp duruyor.

BAPTISTA

Vay vay Petruchio! Tranio da size yapıştırmaya başladı.

LUCENTIO

Bu nükteli kroşen için size teşekkürler Tranio.

HORTENSIO

İtiraf edin, itiraf edin, tam olarak yapıştırmadı mı size?

PETRUCHIO

Eh biraz dokundurdu, itiraf ederim;

Ama şakanın ucu benden kurtulunca

Bire on siz ikinizin hakkından geldi.

BAPTISTA

Şimdi ciddi konuşmak gerekirse oğlum Petruchio,
Sanırım hepsinin dikbaşı herhalde sizin başınızda.

PETRUCHIO

Ben buna hayır diyorum. Bunu kanıtlamak için
Herkes kendi karısını çağırsın buraya,
İlk kimin karısı gelirse bahsi o kazansın,
Şimdi saptayacağımız parayı o alsın.

HORTENSIO

Kabul, bahis ne kadar?

LUCENTIO

Yirmi kron.

PETRUCHIO

Yirmi kron mu?

Ben bu parayı ancak atmacam ya da köpeğim için korum,
Karım için bunun yirmi misli olursa oynarım.

LUCENTIO

Öyleyse yüz kron olsun.

HORTENSIO

Kabul.

PETRUCHIO

Tamam, oldu.

HORTENSIO

Önce kim çağıracak?

LUCENTIO

Ben. Biodello, git söyle hanıma, gelsin yanıma.

BIONDELLO

Gidiyorum.

(Çıkar.)

BAPTISTA

(*Lucentio'ya.*)

Oğlum, ben yarısına ortağım. Bianca hemen gelir.

LUCENTIO

Ortağa gerek yok; hepsini ben karşılarım.

(*Biondello girer.*)

Ne var, ne oldu?

BIONDELLO

Efendim, hanımım haber gönderdi,
İşi varmış, gelememiş.

PETRUCHIO

Ne? İşi varmış, gelememiş ha! Bu da cevap mı?

GREMIO

Cevap ya, hem de nazik bir cevap.

Tanrı'ya yalvarın da karınız daha beterini göndermesin size.

PETRUCHIO

Ben daha iyisini umuyorum.

HORTENSIO

Bana bak Biondello, git eşime,
Hemen yanıma gelmesini rica ettiğimi söyle.
(*Biondello çıkar.*)

PETRUCHIO

Ona rica ediyorsun ha!
Öyleyse iki eli kanda olsa gelecek demek.

HORTENSIO

Ne yaparsanız yapın
(*Biondello girer.*)
Sizinkine rica mica sökmeyecektir.
Karım nerede?

BIONDELLO

Siz burada alay ediyormuşsunuz.
Ben gelmem, o bana gelsin diyor.

PETRUCHIO

Bu beterin de beteri. Gelmezmiş!
Berbat, olamaz, dayanılır gibi değil.
Grumio hanımına git,
Buraya gelmesini emrettiğimi söyle.
(*Grumio çıkar.*)

HORTENSIO

Ben biliyorum cevabını.

PETRUCHIO

Neymiş?

HORTENSIO

Gelmeyecek.

PETRUCHIO

O zaman bütün zararı çekerim, söyleyecek bir şey kalmaz.

(*Katherina girer.*)

BAPTISTA

Meryem aşkına, Katherina geldi.

KATHERINA

İsteğiniz nedir efendim? Beni çağırmışsınız.

PETRUCHIO

Kız kardeşinizle Hortensio'nun karısı nerede?

KATHERINA

Salonda şömine önünde oturmuş konuşuyorlar.

PETRUCHIO

Git ve onları buraya getir. Eğer dinlemezlerse,

Bir güzel pataklayarak onları kocalarının yanına getir.

Hadi, yaylan, doğru buraya getir onları.

(*Katherina çıkar.*)

LUCENTIO

İşte mucize diye buna denir, eğer mucize varsa!

HORTENSIO

Evet öyle. Bu neyin müjdecisi acaba.

PETRUCHIO

Neyin müjdecisi olacak; dinginliğin, aşkın, sakın bir hayatın,

Büyük bir saygının, doğru bir egemenliğin müjdecisi.

Kısaca güzellik ve mutluluktan başka bir şeyi değil.

BAPTISTA

Talihin açık olsun oğlum Petruchio!

Bu bahsi sen kazandın, onların kaybettiklerine

Ben de yirmi bin kron ekliyorum.

Yepyeni bir kız için yepyeni bir çeyiz bu,
Çünkü olduğundan bambaşka biri olup çıkmış.

PETRUCHIO

Hayır, bahsi hakkıyla kazandığıma dair başka delilleri,
Yepyeni meziyetlere sahip itaatini göstereceğim size.

(Katherina, Bianca ve Dul girerler.)

Bakın işte geliyor, sizin dikkafalı kadınlarınızı

Kadınca ikna gücüyle esir etmiş getiriyor.

Katherine, o başındaki şapka hiç yakışmamış sana,

Çıkar o zırlıtıyı, fırlat at, ez ayaklarınla.

(Katherina isteneni yapar.)

DUL

Tanrı beni asla bu hallere düşürecek işler açmasın başıma!

BIANCA

Yazık, bu körü körüne itaat neden gerekiyor sanki!

LUCENTIO

Keşke sizde de böyle körü körüne itaat olsaydı!

Sizin açığözlü itaatsizliğiniz, yemeğin üstüne,

Tam yüz kron kaybettirdi bana.

BIANCA

Benim itaatimi gözü kapalı pazarladığınız için

Asıl körlük sizde.

PETRUCHIO

Katherine, sana emrediyorum: Efendileri olan kocalarına

Borçlu oldukları itaati öğret şu dikkafalı kadınlara.

DUL

Hadi oradan, sizin canınız eğlence istiyor,

Ama bizim öğreneceğimiz bir şey yok.

PETRUCHIO

Hadi diyorum, hem önce bundan başla.

DUL

Başlamayacak işte.

PETRUCHIO

Ben de başlayacak diyorum: Hem de önce senden

başlayacak.

KATHERINA

Yazık, yazık, bırak şu tehditkâr, gayritabii kaş çatmaları,
Efendini, kralını, sana hükmedeni yaralayacak
Şu kibirli bakışları fırlatmaktan vazgeç.
Çayırıları kemiren kırağı gibi, güzelliğini lekeliyor onlar,
Kasırgaların güzel goncaları savurduğu gibi,
Senin şanını mahvediyor, sana hiç yakışmıyor.
Öfkeli bir kadın suyu bulanık akan bir çeşme gibidir,
Çamurlu, çirkin, karanlık ve güzellikten yoksun.
O böyle oldukça, erkek susuzluktan kupkurukalmış da olsa,
Ne bir damlasını tatmayı, ne de elini sürmeyi kabul eder.
Kocan senin efendin, senin hayatın, senin koruyucun,
Ailenin başıdır, senin üstündür: Sana bakar,
Ve seni geçindirmek için kendini tehlikeli işlere atar,
Sen sıcacık evinde tehlikelerden uzak rahatça yatarken
O didinir durur, hem denizde hem karada
Geceleri gözünü kırpmadan fırtınalarda,
Gündüz soğuk havalarda.
Bunlara karşılık yalnızca tatlı söz, güler yüz
Ve gerçek itaatten başka beklediği bir şey yok...
Büyük bir borca karşılık küçük bir bedel.
Tebaanın krala borçlu olma görevi neyse,
Eşin de kocasına olan görevi budur;
Kocasına ters, inatçı, tatsız, hırçın davrandığında,
Haklı isteğine itaatsizlik gösterdiğinde,
Sevgili efendisine karşı kötü kavgacı bir asiden,
Adi bir hainden başka başka ne olabilir?
Kadınların diz çöküp barış yapacakları yerde,
Kavgaya kalkışmaları;
Hizmete, sevgiye ve itaate bağlanacakları yerde,
Saltanat sürmeye göz koymaları beni utandırıyor.
Bizim bedenlerimizin yumuşak, zayıf ve düzgün olması,
Dünyada didinip üzüntüye gelmemesi,
Huyumuzun, yüreğimizin bedenimizle uyumu
değil de nedir?

Hadi hadi, aksi, güçsüz solucanlar,

Benim aklım da ikinizden birinin akli kadar çok
Cesaretim de var, mantığım daha da ileri,
Söze sözle, meydan okuyana meydan okuyacak kadar
hazırdı;

Ama şimdi anlıyorum ki mızraklarımız saman çöpünden
farksız,

Gücümüz o kadarcık, en fazla görüldüğünde bile,
Kıyas kabul edemeyecek kadar azdır.

Öyleyse, gururunuzu bir yana bırakın,

Çünkü hiç yararı yok bunun,

Ellerinizi kocalarınızın ayakları altına koyun.

Eğer kocam izin verirse, o itaati göstermek için

Elim görevini yapıp onu memnun etmeye hazır.

PETRUCHIO

İşte benim kadını! Hadi, gel, öp beni Kate!

LUCENTIO

Pekâlâ, bildiğin gibi yap, koca herif.

VINCENTIO

Çocukların uzlaştığını görmek çok güzel.

LUCENTIO

Ama kadınların aksiliği kulak tırmalıyor.

PETRUCHIO

Gel Kate, yatalım.

Biz üçümüz de evlendik, ama siz ikiniz yenildiniz.

(*Lucentio'ya.*)

Bahsi ben kazandım, sen de hedefi on ikiden vurdun,

Kazanan ben olduğuma göre, iyi geceler demek de

bana düşer.

(*Petruchio ile Katherine çıkarlar.*)

HORTENSIO

Bildiğin yoldan şaşma, bir yabancı eğittin.

LUCENTIO

Bu bir mucize, söylediğimi bağışlarsanız,

Onu böyle uslandırmak mucizedir.

(*Hepsi çıkar.*)

William Shakespeare (1564-1616): Oyunları ve şiirlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle yaklaşık 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar, Hırçın Kız adlı komedyasında daha yazarlığının ilk dönemlerinde bile karakter oluşturma konusunda tartışılmaz bir ustalığa sahip olduğunu göstermiştir. Shakespeare'in birçok açıdan İtalyan komedyasından esinlendiği Hırçın Kız, birbirini geliştiren iki önoyunla başlayarak, entrikalar, farklı kimliğe bürünmeler ve bir aşk hikâyesi ile "oyun içinde oyun" halinde sürer. Aksi bir kadının uysal bir eşe dönüşmesini anlatan komedyaya, o dönemde erkek gözüyle kadına nasıl bakıldığını da açıkça sergilemektedir.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 22

Özdemir Nutku (1931): Türk tiyatrosuna büyük katkıları olan eğitimci ve yönetmen Özdemir Nutku, eleştirmen, yazar ve çevirmen olarak da önemli yapıtlar ortaya koydu. Sahnelediği pek çok oyunun yanı sıra, araştırma, inceleme ve çevirileriyle de ödüller kazandı. Ülkemizde olduğu kadar yurtdışında da sahneye koyduğu oyunlar, verdiği ders ve konferanslarla tanınmaktadır.

9 786053 606154

KDV dahil fiyatı
10 TL